

III. VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU

1. Hlavní tendence ve vývoji výdajů státního rozpočtu

Výdaje státního rozpočtu na rok 2004 byly **schváleny zákonem** č. 457/2003 Sb. v celkové výši **869,1 mld Kč**; to představovalo navýšení o 73,7 mld Kč (o 9,3 %) proti schválenému rozpočtu na rok 2003, resp. o 60,3 mld Kč (o 7,5 %) proti skutečnosti téhož roku. Z toho na běžné výdaje připadlo 803,2 mld Kč, tj. o 62,1 mld Kč (o 8,4 %), resp. o 51,5 mld (o 6,8 %) více než v roce 2003, a na kapitálové výdaje 65,8 mld Kč, tj. více o 11,6 mld Kč (o 21,4 %), resp. o 8,9 mld Kč (o 15,6 %).

Výdajová struktura rozpočtu vycházela jak z vládních priorit pro rok 2004 daných usnesením vlády č. 662/2003, tak z předurčenosti některých výdajových položek. **Mandatorní výdaje**, které je vláda povinna uhradit ze zákona, jiných právních norem či smluvních závazků státu, představovaly ve schváleném rozpočtu 461,7 mld Kč, tj. **53,1 % celkových výdajů státního rozpočtu**. Z toho na **sociální transfery** vč. ochrany zaměstnanců, mandatorní sociální dotace a na platbu státu do zdravotního pojištění pro vybrané skupiny obyvatel připadlo celkem 364,7 mld Kč, tj. 79,0 % celkových mandatorních výdajů. Běžné výdaje na provoz ústředních orgánů a jimi zřízených organizačních složek státu byly ve státním rozpočtu zahrnuty ve výši 135,7 mld Kč, z toho na platy a ostatní platby za provedenou práci, vč. pojistného připadlo 80,7 mld Kč, na nákup služeb 22,8 mld Kč a na nákup materiálu 11,0 mld Kč; na investiční nákupy a související výdaje připadlo pak dalších 21,2 mld Kč. Transfery příspěvkovým organizacím představovaly v rozpočtu 56,2 mld Kč, dotace neziskovým organizacím 7,0 mld Kč. Dotace podnikatelským subjektům byly v rozpočtu zahrnuty v částce 70,4 mld Kč. Významnou část celkových výdajů státního rozpočtu dále tvořily transfery územním rozpočtům - 123,9 mld Kč (včetně mandatorních výdajů na dávky sociální péče vyplácené obcemi ve výši 14,9 mld Kč). Nově byl rozpočtován odvod peněžních prostředků z vlastních zdrojů Evropských společenství do rozpočtu Evropské unie ve výši 16,9 mld Kč jako smluvní závazek vyplývající ze vstupu České republiky do Evropské unie v květnu 2004 (plnohodnotné začlenění ČR do EU je jednou z rozpočtových priorit vlády). Mezi rozpočtovanými výdaji byly zahrnuty i výdaje související s projekty financovanými z úvěrů od Evropské investiční banky ve výši 9,9 mld Kč.

V průběhu roku byly **na základě zmocnění daných ministru financí** v zákoně o státním rozpočtu na rok 2004 nebo v jiných zákonech přijatých v souvislosti s rozhodnutími o zahrnutí uvedených výdajů do státního rozpočtu **celkové výdaje zvýšeny o 701 mil. Kč**. Šlo především o převody prostředků nevyčerpaných v roce 2003, o které bylo možné celkové výdaje v rozpočtovém roce 2004 překročit. Tyto prostředky původně zahrnuté v kapitole Operace státních finančních aktiv byly

převedeny do příslušných kapitol státního rozpočtu - 49 mil. Kč připadlo Ministerstvu průmyslu a obchodu na řešení důsledků kosovské krize, 62,7 mil. Kč kapitole Všeobecná pokladní správa na víceúčelové haly související s pořádáním mistrovství světa v ledním hokeji, 239 mil. Kč Ministerstvu vnitra na podporu rozvoje a obnovy materiálně technické základny veřejné správy, 350 mil. Kč Ministerstvu obrany na sociální dávky a na realizaci redислоkačních opatření v rámci realizace výstavby profesionální armády České republiky a ozbrojených sil České republiky.

V průběhu roku 2004 bylo provedeno celkem 781 rozpočtových opatření, tj. o 94 méně než v roce 2003. Nejvíce rozpočtových opatření bylo realizováno v kapitolách Ministerstvo vnitra (76), Operace státních finančních aktiv (71) a Ministerstvo zemědělství (57).

První skupina s největším počtem rozpočtových opatření se týkala uvolňování prostředků z kapitoly Všeobecná pokladní správa do rozpočtů příslušných kapitol (31,1 %). Jednalo se např. o výdaje na příspěvky mezinárodním organizacím, vrcholné státní návštěvy, zahraniční rozvojovou pomoc, humanitární pomoc, protidrogovou politiku, výdaje na zabezpečení přípravy a konání voleb do Senátu, krajských zastupitelstev a do Evropského parlamentu vč. zpracování výsledků voleb, výdaje na zřízení finanční policie, prostředky na krytí výdajů na jednorázové příspěvky důchodcům a dětem, převod agendy státní sociální podpory do kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí atd. V průběhu roku byly také naopak převedeny prostředky z jednotlivých kapitol do kapitoly Všeobecná pokladní správa (například u Ministerstva zemědělství se jednalo o prostředky pro Státní zemědělský intervenční fond). **Druhou skupinu** tvořily přesuny mezi jednotlivými kapitolami státního rozpočtu (29,5 %), které byly vyvolány především skutečností, že gestorem určitého programu je jeden resort, v rámci jehož výdajů jsou prostředky v celkovém objemu rozpočtovány a který rozhoduje na základě soutěží a schválených projektů a jejich rozdělování. Nemalou část zde představovaly převody účelových prostředků rozpočtovaných v kapitolách Grantová agentura, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo zdravotnictví a Akademie věd jiným kapitolám na zabezpečení výzkumu a vývoje. **Třetí skupinu** tvořila rozpočtová opatření, která se týkala uvolňování prostředků jednotlivým kapitolám státního rozpočtu z kapitoly Operace státních finančních aktiv (13,1 %) – šlo hlavně o prostředky na finanční zabezpečení škod způsobených povodněmi, financování řešení důsledků kosovské krize, nezbytné výdaje vyvolané zánikem věcných břemen váznoucích na majetku vydaném oprávněným osobám atd. Zbývající **čtvrtou skupinu** přijatých rozpočtových opatření (25,7 %) představovaly přesuny v rámci příslušné kapitoly na krytí rozpočtově nezajištěných potřeb (např. z běžných výdajů do kapitálových a opačně, přesuny mezi jednotlivými specifickými ukazateli apod.).

Rozpočet výdajů státního rozpočtu roku 2004, jeho úpravy a čerpání jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka č. 24

VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004			Skutečnost 2004	Plnění v % (5:3)	Rozdíl (5-3)	Index 2004/2003 (5:1)
		schválený	po změnách	rozdíl (3-2)				
		1	2	3				
Výdaje státního rozpočtu celkem	808,72	869,05	869,75	0,70	862,89	99,2	-6,86	106,7
I. Běžné výdaje celkem	751,78	803,23	802,14	-1,09	796,18	99,3	-5,96	105,9
v tom:								
Výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné	78,79	80,69	82,24	1,55	80,43	97,8	-1,81	102,1
v tom: platy a ostatní platby za provedenou práci	58,77	60,11	61,31	1,20	59,90	97,7	-1,41	101,9
povinné pojistné placené zaměstnavatelem	20,02	20,58	20,93	0,35	20,52	98,0	-0,41	102,5
Neinvestiční nákupy a související výdaje	97,43	99,92	102,14	2,22	95,38	93,4	-6,76	97,9
z toho: úroky a ostatní finanční výdaje	22,66	28,36	28,67	0,31	28,55	99,6	-0,12	126,0
nákup materiálu	11,50	10,97	9,93	-1,04	9,41	94,8	-0,52	81,8
nákup vody, paliv a energie	4,93	5,68	4,38	-1,30	4,44	101,4	0,06	90,1
nákup služeb	19,85	22,85	24,23	1,38	21,83	90,1	-2,40	110,0
poskytnuté zálohy, jistiny, záruky a vládní úvěry	12,19	15,22	19,03	3,81	16,34	85,9	-2,69	134,0
výdaje související s neinvestičními nákupy, příspěvky, náhrady a věcné dary	16,70	8,16	6,46	-1,70	5,82	90,1	-0,64	34,9
Neinvestiční transfery podnikatelským subjektům a neziskovým organizacím	58,45	71,56	59,52	-12,04	55,91	93,9	-3,61	95,7
z toho: neinvestiční dotace podnikatel. subjektům	52,04	65,16	52,52	-12,64	49,19	93,7	-3,33	94,5
neinvest. dotace nezisk. a pod. organizacím	5,89	5,84	6,33	0,49	6,06	95,7	-0,27	102,9
z toho: občanským sdružením	2,50	2,11	2,50	0,39	2,51	100,4	0,01	100,4
Neinvestiční transfery a některé další platby rozpočtům	187,82	186,05	199,33	13,28	211,65	106,2	12,32	112,7
v tom:								
Neinv.transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně	38,68	41,08	49,78	8,70	46,72	93,9	-3,06	120,8
z toho: státním fondům	6,72	7,53	16,28	8,75	13,24	81,3	-3,04	197,0
fondům sociálního a veřejného zdravot. pojištění	32,51	33,39	33,39	0,00	33,39	100,0	0,00	102,7
Neinv.transfery veřejným rozpočtům územní úrovně	111,20	107,88	111,51	3,63	111,01	99,6	-0,50	99,8
z toho: obcím	28,56	28,00	28,04	0,04	27,64	98,6	-0,40	96,8
z toho: v rámci souhrnného dotačního vztahu krajům	24,36	25,31	24,92	-0,39	24,91	100,0	-0,01	102,3
z toho: v rámci souhrnného dotačního vztahu	82,64	79,88	83,45	3,57	83,36	99,9	-0,09	100,9
Neinvestiční transfery příspěvkovým apod. organizacím	14,48	14,85	14,93	0,08	14,93	100,0	0,00	103,1
Převody vlastním fondům	33,87	35,85	36,70	0,85	36,15	98,5	-0,55	106,7
Ostatní neinvestiční transfery jiným veřejným rozpočtům	2,89	1,16	1,19	0,03	1,76	147,8	16,42	609,3
Ostatní neinvestiční transfery jiným veřejným rozpočtům	0,19	0,08	0,14	0,06	0,16	114,3	0,02	84,2
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	322,17	332,64	333,91	1,27	332,61	99,6	-1,30	103,2
z toho: sociální dávky	305,03	313,11	314,27	1,16	313,26	99,7	-1,01	102,7
z toho: důchody	225,83	232,12	230,91	-1,21	230,90	100,0	-0,01	102,2
ostatní transfery	16,73	18,73	19,02	0,29	19,01	99,9	-0,01	113,6
Neinvestiční transfery do zahraničí	2,16	20,50	19,18	-1,32	18,32	95,5	-0,86	848,1
z toho: odvod vlastních zdrojů ES do rozpočtu EU		16,87	16,51	-0,36	16,01	97,0	-0,50	
Neinvestiční půjčené prostředky	3,64	3,37	3,20	-0,17	1,32	41,3	-1,88	36,3
z toho: podnikatelským subjektům	3,61	3,32	3,15	-0,17	1,27	40,3	-1,88	35,2
Neinvestiční převody Národnímu fondu	0,15	0,16	0,21	0,05	0,10	47,6	-0,11	66,7
Ostatní neinvestiční výdaje	1,15	8,35	2,40	-5,95	0,46	19,2	-1,94	40,0
II. Kapitálové výdaje celkem	56,94	65,82	67,62	1,80	66,71	98,7	-0,91	117,2
z toho: investiční nákupy a související výdaje	21,63	21,16	22,77	1,61	17,97	78,9	-4,80	83,1
invest. transfery veř. rozpočtům územní úrovně	14,31	16,02	16,91	0,89	16,24	96,0	-0,67	113,5

Skutečné čerpání výdajů státního rozpočtu dosáhlo celkem 862,9 mld Kč a bylo pod úrovní upraveného rozpočtu o 6,9 mld Kč, tj. o 0,8 %. V porovnání s rokem 2003 byly celkové výdaje vyšší o 54,2 mld Kč, tj. o 6,7 %. Při meziročním růstu hrubého domácího produktu (v běžných cenách) v roce 2004 o 7,9 % se podíl výdajů státního rozpočtu na HDP mírně snížil na 31,4 %, tj. o 0,3 procentního bodu.

Běžné výdaje byly čerpány v objemu 796,2 mld Kč a zůstaly za upraveným rozpočtem o 6,0 mld Kč, tj. o 0,7 %, při meziročním růstu o 44,4 mld (o 5,9 %).

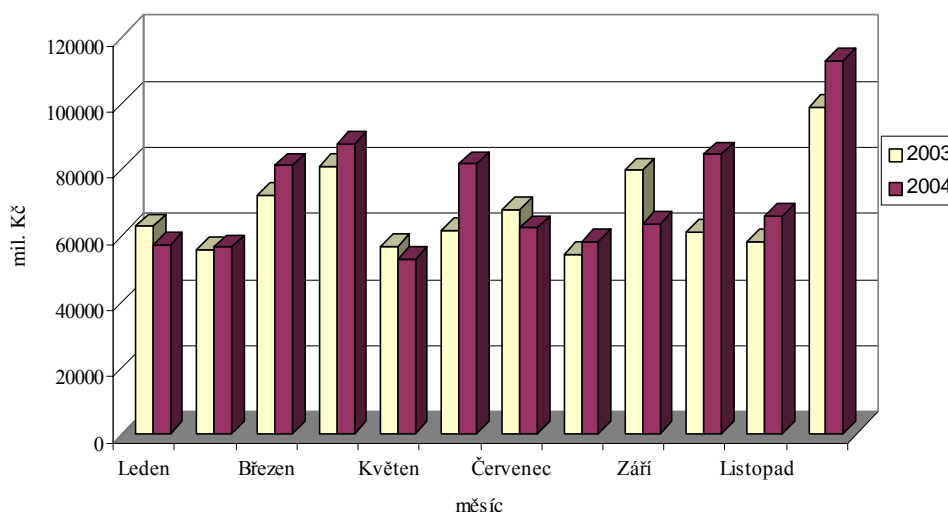
Kapitálové výdaje ve výši **66,7 mld** byly splněny na 98,7 % upraveného rozpočtu, nečerpáno tak bylo 0,9 mld Kč. Meziročně vzrostly o 9,8 mld Kč, tj. o 17,2 %.

Poprvé v roce 2004 mohly organizační složky státu podle § 47 zákona č. 482/2004 Sb. (změna rozpočtových pravidel) **převést** ze státního rozpočtu **do svého rezervního fondu** celkovou částku ve výši rozdílu mezi svým upraveným rozpočtem a skutečnými ročními rozpočtovými výdaji (mimo kapitoly Všeobecná pokladní správa, Operace státních finančních aktiv a Státní dluh). Ke konci roku 2004 tato částka představovala v souhrnu **29,0 mld Kč**, z toho 16,4 mld Kč bylo neinvestičních a 12,6 mld Kč investičních prostředků.

Hodnocení plnění jednotlivých druhů výdajů je uvedeno v dalších částech zprávy a je vždy vztaženo **k rozpočtu, zahrnujícímu všechna rozpočtová opatření** provedená v průběhu roku. V příslušných pasážích je komentováno i využití prostředků souvisejících s projekty financovanými z úvěrů od Evropské investiční banky ve výši téměř 6,8 mld Kč, které byly převedeny z kapitoly Operace státních finančních aktiv do příslušných kapitol, jež jednotlivé projekty realizovaly.

Průběh čerpání celkových výdajů státního rozpočtu v jednotlivých měsících let 2003 a 2004 ukazuje graf:

Graf č. 5

Měsíční průměr výdajů čerpaných v roce 2004 se zvýšil proti roku 2003 o 4,5 mld Kč na **71,9 mld Kč**. Čerpání většiny výdajů státního rozpočtu probíhalo poměrně rovnoměrně, čerpání některých výdajů se však soustředilo pouze na jednotlivé měsíce roku. V lednu byla kapitolou Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy poskytnuta krajům záloha na 1. čtvrtletí 2004 na přímé náklady škol

zřizovaných kraji a obcemi (111,2 mld Kč); na stejný účel byly čerpány prostředky také v měsících březnu (10,1 mld Kč) jako doplatek za první a záloha na druhé čtvrtletí, v dubnu (11,2 mld Kč) doplatek na 2. čtvrtletí, v červnu (4,2 mld Kč) záloha a v červenci (11,6 mld Kč) doplatek na 3. čtvrtletí a v říjnu (15,3 mld Kč) na 4. čtvrtletí roku 2004. V únoru se uskutečnila předsunutá platba státu za vybrané skupiny obyvatel do všeobecného zdravotního pojištění ve výši 2,8 mld Kč. V březnu bylo poskytnuto 7,4 mld Kč na úhradu ztráty České konsolidační agentury (v říjnu pak dalších 5,0 mld Kč a v listopadu 5,8 mld Kč). V dubnu byl vyplacen příspěvek státu na stavební spoření v částce 14,7 mld Kč. V červnu dosáhly výdaje na realizaci státních záruk a úhradu závazků s.o. Správa železniční dopravní cesty podle zákona č. 77/2002 Sb. výše 8,0 mld Kč (v březnu to bylo 2,0 mld Kč, v říjnu 2,1 mld Kč a v prosinci 1,9 mld Kč). V září byla poskytnuta dotace Státnímu fondu dopravní infrastruktury 2,8 mld Kč. Vyšší čerpání výdajů v měsíci prosinci je obvyklé a je ovlivněno zejména zvýšeným čerpáním kapitálových výdajů. V roce 2004 se zde projevil i **převod do rezervního fondu** provedený koncem roku, který dosáhl v souhrnu za všechny kapitoly **29,0 mld Kč**. Dále se uskutečnila dotace Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu ve výši 5,2 mld Kč z kapitoly Ministerstvo zemědělství (obdobné dotace z kapitoly Všeobecná pokladní správa se uskutečňovaly průběžně). **Výše uvedené výdaje ovlivnily nadprůměrné čerpání v měsících březnu, dubnu, červnu, říjnu a prosinci.**

2. Běžné výdaje státního rozpočtu

Zákon č. 457/2003 Sb. o státním rozpočtu stanovil celkový objem běžných výdajů ve výši **803,2 mld Kč**; v průběhu roku byly tyto výdaje rozpočtovými opatřeními **sníženy** o 1,1 mld Kč **na 802,1 mld Kč**. Skutečné **čerpání dosáhlo 796,2 mld Kč** a zůstalo pod úrovní upraveného rozpočtu téměř o 6,0 mld Kč, tj. o 0,7 %, při meziročním růstu o 44,4 mld Kč (o 5,9 %).

2.1. Neinvestiční transfery obyvatelstvu a politika zaměstnanosti

Neinvestiční transfery obyvatelstvu představují váhově nejvýznamnější objem (téměř 2/5) všech výdajů státního rozpočtu. V roce 2004 dosáhly výše **332,6 mld Kč** a byly o 1,3 mld Kč (o 0,4 %) nižší než upravený rozpočet. Jejich **dynamika** se proti předchozímu roku opět **zpomalila**, když meziročně vzrostly o 10,4 mld Kč (o 3,2 %), v roce 2003 činil meziroční růst 14,1 mld Kč (o 4,6 %), v roce 2002 pak 21,3 mld Kč (o 7,4 %). Podíl na celkových běžných výdajích dosáhl 41,8 % a proti předchozímu

roku se snížil o 1,1 procentního bodu. Projevil se zde mj. vliv řady opatření legislativního charakteru, která jsou uvedena při hodnocení jednotlivých výdajů.

Rozpočty územních samosprávných celků (ÚSC), tj. kraje a obce, vynaložily na neinvestiční transfery obyvatelstvu v roce 2004 celkem **15,3 mld Kč**, z toho na dávky sociální péče 14,3 mld Kč.

Čerpání výdajů na neinvestiční transfery obyvatelstvu a státní politiku zaměstnanosti ukazuje následující tabulka:

Tabulka č.25

NEINVESTIČNÍ TRANSFERY OBYVATELSTVU A STÁTNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
		1	2				
A. Státní rozpočet	328 135	339 764	341 754	339 619	99,4	-2 135	103,5
1. Sociální dávky*) v tom:	305 068	313 110	314 316	313 292	99,7	-1 024	102,7
- důchody**)	225 833	232 120	230 909	230 897	100,0	- 12	102,2
- ostatní sociální dávky	40 010	38 015	43 060	42 579	98,9	- 481	106,4
- dávky státní sociální podpory	32 275	35 075	33 001	32 786	99,3	- 215	101,6
- státní politika zaměst. - pasivní	6 949	7 900	7 346	7 030	95,7	- 316	101,2
2. Státní politika zaměstnanosti - aktivní	3 191	4 134	4 374	3 938	90,0	- 436	123,4
3. Ochrana zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatelů	194	324	213	133	62,4	- 80	68,6
4. Příspěvek zaměstnavatelům zaměst. více než 50% občanů se ZPS	524	557	668	649	97,2	- 19	123,9
5. Příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace	2 207	2 433	2 545	2 381	93,6	- 164	107,9
6. Ostatní náhrady placené obyvatelstvu	221	474	618	221	35,8	- 397	100,0
7. Ostatní neinv. transfery obyvatelstvu	16 730	18 732	19 020	19 005	99,9	- 15	113,6
B. Rozpočty ÚSC ***)	15 542	.	.	15 331	x	x	98,6
z toho:							
- dávky sociální péče	14 148	14 900	15 191	14 317	94,2	- 874	101,2

*) vč. dávek vyplacených do ciziny a vč. zálohy České pošty

**) vč. zálohy České pošty na důchody v r. 2004 ve výši 3 287 mil. Kč a 4 985 mil. Kč v r. 2003 a vč. důchodů vyplacených do ciziny

***) za územně řízenou sféru není údaj o schváleném rozpočtu a rozpočtu po změnách k dispozici

Pozn.: Údaje za sociální dávky (státní politika zaměstnanosti - pasivní) se liší od údajů v bilanci příjmů a výdajů o další související výdaje obsažené ve třídě 5 rozpočtové skladby

Tato skupina výdajů zahrnuje především výdaje do sociální oblasti - výdaje na důchody, ostatní dávky (dávky nemocenského pojištění, zvýšení důchodu pro bezmocnost, zvláštní sociální dávky příslušníkům ozbrojených sil při skončení služebního poměru, ostatní dávky sociálního zabezpečení a další drobné dávky), dávky státní sociální podpory a výdaje na pasivní část státní politiky zaměstnanosti. Dále jsou zde rozpočtovány i placené náhrady a ostatní neinvestiční transfery obyvatelstvu.

Čerpání hlavních skupin dávkových výdajů v roce 2004 (za všechny kapitoly, které dávky rozpočtují, a za územní rozpočty) a jejich porovnání s rokem 2003 ukazuje tabulka:

Tabulka č. 26

v mil. Kč

	Skutečnost 2003	Skutečnost 2004	rozíl	index 2004/2003
Důchody	225 833	230 897	5 064	102,2
z toho: starobní	164 021	167 813	3 792	102,3
Ostatní sociální dávky	40 010	42 579	2 569	106,4
z toho:				
- dávky nemocenského pojištění	34 437	29 718	-4 719	86,3
z toho: nemocenské	29 624	24 821	-4 803	83,8
peněžitá pomoc v mateřství	3 803	4 161	358	109,4
- zvýšení důchodů pro bezmocnost	1 655	1 687	32	101,9
- zvl.soc.dávky příslušníků ozbroj.sil při skončení služebního poměru	3 909	4 574	665	117,0
Dávky státní sociální podpory	32 275	32 786	511	101,6
Dávky sociální péče	14 148	14 317	169	101,2

Schválený rozpočet výdajů na **důchody** byl v průběhu roku 2004 snížen celkem o 1,2 mld Kč. V kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) byly **přesunuty prostředky ve výši cca 1,3 mld Kč na ostatní sociální dávky, resp. na výplatu** jednorázového příspěvku důchodci a jednorázového příspěvku dítěti jako **kompenzaci dopadů zvýšení sazeb DPH, a to pouze za cenu snížení zálohy České pošty**, poskytnuté z rozpočtu 2004 na výplatu důchodů počátkem roku 2005. Naopak ke zvýšení rozpočtu na důchody došlo v kapitolách Ministerstvo obrany (o 53,2 mil. Kč), Ministerstvo vnitra (o 49,0 mil. Kč) a Ministerstvo spravedlnosti (o 13 mil. Kč). Takto upravený rozpočet byl čerpán téměř na 100 % (úspora 12 mil. Kč). Výdaje na důchody^{*)} dosáhly za všechny kapitoly vyplácející důchody **230,9 mld Kč** a byly téměř o 5,1 mld Kč, tj. o 2,2 % vyšší než v předchozím roce (v roce 2003 meziročně vzrostly o 12,5 mld Kč, tj. o 6,2 %).

V uvedeném čerpání byla zahrnuta **záloha České pošty na výplatu důchodů na počátku ledna 2005** ve výši **3 287 mil. Kč** (v roce 2003 to bylo 4 985 mil. Kč) a výdaje na **důchody do ciziny** ve výši **1 208 mil. Kč** (1 127 mil. Kč v roce 2003).

Ve zvýšení výdajů na důchody se částečně promítl **celoroční dopad valorizace** důchodů od 1.1.2004 podle nařízení vlády č. 337/2003 Sb., kdy procentní výměra důchodů přiznaných před 1.1.2004 vzrostla o 2,5 %; základní výměra důchodů při valorizaci upravována nebyla a zůstala ve výši 1 310 Kč. O valorizaci důchodů rozhodla vláda nad rámec zákonných povinností – hodnota indexu spotřebitelských cen totiž činila pouze 1,8 % (povinnost zvýšit důchody nastává až při růstu 2 % a

^{*)} Údaje o výdajích na důchody jsou uváděny z **hlediska rozpočtu** (finančního zúčtování rozpočtového roku), tzn. ve výdajích je zahrnuta záloha zasláná České poště na výplatu důchodů z rozpočtu běžného roku, ale příjemce obdrží tento důchod až v roce příštím, naopak v běžném roce příjemce obdrží důchod, ve kterém je zahrnuta záloha České pošty z rozpočtu minulého roku

více). Na zvýšení výdajů na důchody měl rovněž vliv růst počtu vyplácených důchodů. Dále došlo od 1.1.2004 v oblasti důchodového pojištění podle zákona č. 425/2003 Sb. k omezení možností odchodu do tzv. předčasného starobního důchodu, k redukci doby studia pro účely důchodového pojištění, ke zrušení omezení souběhu starobního důchodu s výdělkem a bylo rovněž schváleno zvýšení důchodového věku.

Nejvyšší částka z celkových výdajů na důchody byla poskytnuta na **důchody starobní – 167,8 mld Kč** (72,7 %, tj. téměř stejný podíl jako v minulých letech). V porovnání s rokem 2003 vzrostly tyto důchody o 3,8 mld Kč, tj. o 2,3 %. Na **důchody invalidní** (plné a částečné) vynaložil státní rozpočet celkem **41,7 mld Kč** při meziročním růstu o 1,3 mld Kč (o 3,2 %) a na **důchody pozůstalostní** (vdovské, vdovecké a sirotčí) **21,3 mld Kč**, tj. o 25,4 mil. Kč (o 0,1 %) méně než v roce 2003.

Na výplatě dávek důchodového pojištění se největší měrou (97,5 %) podílela kapitola **Ministerstvo práce a sociálních věcí** (225,2 mld Kč). Podle statistických údajů zajišťovala Česká správa sociálního zabezpečení v roce 2004 výplatu téměř 3 285 tis. důchodů (o 38,7 tis. více než v roce 2003) pro 2 659 tis. důchodců (o 34,4 tis. více). Relace průměrného důchodu k hrubé mzdě se snížila z 46 % v roce 1998 na 40,6 % v roce 2004, reálná hodnota důchodu v roce 2004 dosahovala 99,6 % jejich úrovně z roku 1989. Průměrná výše plného starobního důchodu byla v prosinci hodnoceného roku 7 033 Kč, tj. o 191 Kč více než ve stejném období minulého roku; i když byly důchody valorizovány, došlo k poklesu reálné hodnoty průměrného vypláceného starobního důchodu o 0,6 procentního bodu a ke snížení relace průměrného vypláceného starobního důchodu k průměrné mzdě.

Údaje o příjmech a výdajích systému důchodového pojištění podle kapitol jsou uvedeny v samostatné části.

Výdaje na **ostatní dávky** v oblasti sociálního zabezpečení zahrnují kromě výdajů na dávky nemocenského pojištění, které jsou odvozeny z mezd, výdaje na dávku „zvýšení důchodu pro bezmocnost“, výdaje na zvláštní sociální dávky příslušníkům ozbrojených sil při skončení služebního poměru, ostatní dávky povahy sociálního zabezpečení a další drobné dávky. Schválený rozpočet výdajů na ostatní sociální dávky celkem ve výši 38 015 mil. Kč byl v průběhu roku zvýšen o 5 045 mil. Kč. Na tomto navýšení mělo především vliv mimořádné uvolnění prostředků na výplatu jednorázového příspěvku důchodci a jednorázového příspěvku dítěti v celkové výši 6 590 mil. Kč, se kterými státní rozpočet nepočítal. V roce 2004 dosáhly ostatní sociální dávky celkové výše **42,6 mld Kč** a byly téměř o 2,6 mld Kč,

tj. o 6,4 %, vyšší než v roce předchozím (hodnoty let 2003 a 2004 jsou však nesrovnatelné vzhledem k širšímu okruhu dávek v roce 2004).

Dávky nemocenského pojištění, které byly ve sledovaném roce čerpány ve výši **29 718 mil. Kč**, se meziročně snížily téměř o 4 718 mil. Kč, tj. o 13,7 % (v roce 2003 meziročně vzrostly o 10,3 %). Projevil se zde vliv změny v jejich výpočtu s účinností od 1.1.2004 (zákon č. 421/2003 Sb.):

- redukční hranice pro stanovení výdělků rozhodných pro výpočet dávek nemocenského pojištění nebyla v roce 2004 valorizována,
- bylo prodlouženo rozhodné období, ze kterého se zjišťuje denní vyměřovací základ pro stanovení dávek nemocenského pojištění, ze 3 na 12 kalendářních měsíců,
- pro výpočet nemocenského a podpory při ošetřování člena rodiny za dobu prvních 14 kalendářních dnů pracovní neschopnosti (karantény) nebo potřeby ošetřování byla omezena výše denního vyměřovacího základu na 90 % u částky do 480 Kč (první redukční hranice),
- výše nemocenského za první tři kalendářní dny pracovní neschopnosti byla snížena z 50 % na 25 % denního vyměřovacího základu.

Došlo tak ke snížení všech dávek nemocenského pojištění s výjimkou peněžitě pomoci v mateřství.

Nejvyšší podíl dávek nemocenského pojištění připadl na nemocenské (83,5 %). Výdaje na **nemocenské** dosáhly v roce 2004 výše **24 821 mil. Kč** a proti předchozímu roku se snížily o 4 802 mil. Kč, tj. o 16,2 %. Přijaté změny, spolu se skutečností, že v roce 2004 byl nižší výskyt chřipkových onemocnění, přispěly ke snížení nemocnosti. Při mírném růstu počtu nemocensky pojištěných osob se počet prostonaných dnů meziročně snížil o 12,5 % a počet ukončených případů pracovní neschopnosti o 24,1 %, rovněž se prodloužila průměrná délka trvání pracovní neschopnosti z 31,6 dnů v roce 2003 na 36,5 dnů v roce 2004.

Další položky dávek nemocenského pojištění byly čerpány takto: **peněžitá pomoc v mateřství** dosáhla výše **4 161 mil. Kč** (meziroční růst o 290,2 mil. Kč, tj. o 8,3 %), **podpora při ošetřování člena rodiny** **730,1 mil. Kč** (meziroční pokles o 273,9 mil. Kč, tj. o 9,4 %) a **vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství** **5,3 mil. Kč** (pokles o 259 tis. Kč).

Výdaje na dávku „*zvýšení důchodů pro bezmocnost*“, která je specifickou dávkou určenou pro zdravotně postižené poživatele starobního důchodu, činily **1 687 mil. Kč**, což je o 31,6 mil. Kč, tj. o 1,9 % více než v roce 2003. Výdaje na ostatní sociální dávky byly ovlivněny rovněž *zvláštními sociálními dávkami příslušníkům ozbrojených sil při skončení služebního poměru* vyplácenými ministerstvy obrany, vnitra a spravedlnosti, které meziročně vzrostly celkem o 17,0 %, tj. o 665,7 mil. Kč a dosáhly výše **4 574 mil. Kč**.

Mimořádný charakter měla ve sledovaném roce *výplata jednorázových příspěvků důchodci a dítěti*, poskytnutých podle zákona č. 237/2004 Sb. Smyslem těchto dávek bylo zmírnění nepříznivých dopadů změn sazeb DPH na důchodce a rodiny s dětmi. Státní rozpočet na rok 2004 však s těmito výdaji nepočítal. Jejich významnou část, cca 2,3 mld Kč, pokryla kapitola Ministerstvo práce a sociálních věcí v souladu s rozpočtovými pravidly ze svých úspor, a to na dávkách státní sociální podpory, dávkách nemocenského pojištění a pasivní politice zaměstnanosti. Celkové výdaje na jednorázové příspěvky však činily cca 6,5 mld Kč, a proto bylo třeba rozpočet dále posílit. Z kapitoly Všeobecné pokladní správy byly na tyto účely uvolněny cca 2,9 mld Kč. Zbývající potřebné prostředky ve výši přes 1,3 mld Kč byly na základě usnesení vlády č. 1116/2004 přesunuty z prostředků určených na důchody. Ostatní kapitoly (Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo spravedlnosti) řešily výši rozpočtu vždy v rámci své kapitoly. Na **jednorázový příspěvek důchodci** 1000 Kč každému poživateli kteréhokoli z důchodů českého důchodového pojištění, který měl nárok na výplatu důchodu nebo jeho části aspoň za jeden den v měsíci červnu, bylo vynaloženo přes **2 724 mil. Kč** (z toho příspěvky za kapitolu MPSV ve výši 2 672 mil. Kč vyplácela Česká správa sociálního zabezpečení). **Jednorázový příspěvek dítěti** 2 000 Kč poskytovala výplatní místa státní sociální podpory, tzn. úřady práce a v Praze městské části Magistrátu hl. m. Prahy, dětem, kterým náležel přídavek na dítě za měsíc květen 2004; vyplaceno bylo téměř **3 866 mil. Kč**.

Velmi důležitým kritériem ovlivňujícím výdaje na sociální oblast je **životní minimum**, které vymezuje výši nezbytných finančních prostředků pro domácnost k dočasnému zajištění základních životních potřeb jejich členů na velmi skromné úrovni. Částky životního minima mohou být valorizovány každoročně od 1. ledna podle skutečného vývoje spotřebitelských cen ve stanoveném rozhodném období tak,

aby byla zachována jejich reálná hodnota. Při mimořádně vysokém nárůstu spotřebitelských cen alespoň o 10 % je vláda může zvýšit mimo termín pravidelné valorizace, při inflaci nižší než 2 % nemusí vláda částky v pravidelném termínu zvyšovat. K poslední valorizaci platné pro rok 2004 tak došlo k 1.10.2001 (nařízení vlády č. 333/2001 Sb.). Dalším důležitým opatřením sociální politiky, je zvyšování nejnižší ceny práce – **minimální mzdy** (smyslem je upřednostňování příjmů z pracovní činnosti před příjmy sociálními). Od 1.1.2004 byla úroveň minimální mzdy stanovena na 6 700 Kč měsíčně, minimální úroveň hodinové mzdy na 39,60 Kč (v roce 2003 to bylo 6 200 Kč a 36,90 Kč).

Životní minimum je kritériem pro poskytování pomoci státu formou dávek zahrnutých v systému státní sociální podpory a dávek sociální péče.

Dávky státní sociální podpory^{*)} představují adresnou pomoc zejména rodinám s dětmi ve stanovených sociálních situacích a jsou poskytovány ze státního rozpočtu podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Na základě změny tohoto zákona provedené zákonem č. 453/2003 Sb., došlo s účinností od 1. dubna 2004 k převodu kompetencí ve výkonu agendy státní sociální podpory, včetně výplaty dávek, z obcí na úřady práce, s výjimkou území hl.m. Praha (k financování výplaty dávek byly do rozpočtu kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí přesunuty prostředky z kapitoly Všeobecná pokladní správa). Celkem se rozpočet schválený zákonem ve výši 35 075 mil. Kč v průběhu roku snížil o 2 073 mil. Kč ve prospěch např. výplaty jednorázových příspěvků důchodci a dítěti, dávek sociální péče atd. Skutečně bylo **čerpáno celkem 32 786 mil. Kč**, tj. 99,4 % upraveného rozpočtu, při meziročním růstu o 510,6 mil. Kč (o 1,6 %), na kterém se podílelo především zvýšené čerpání rodičovského příspěvku o 2 475 mil. Kč, když bylo v rámci podpory rodin s dětmi od ledna 2004 zrušeno omezení výdělečné činnosti u příjemců rodičovského příspěvku a od května téhož roku došlo ke zvýšení rodičovského příspěvku o 1 021 Kč; čerpání dalších dávek se však většinou meziročně snížilo, a to v souvislosti se zvýšením nominálních příjmů rodin s nezaopatřenými dětmi (nevalorizovalo se životní minimum, zvýšila se minimální i průměrná mzda).

^{*)} přidavek na dítě, sociální příplatek, příspěvek na bydlení, příspěvek na dopravu, rodičovský příspěvek, zaopatřovací příspěvek, dávky péčovské péče, porodné, pohřebné a další sociální příspěvky

Průhled výdajů na jednotlivé dávky a porovnání s výdaji roku 2003 je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 27

DÁVKY STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY	v mil. Kč			
	Skutečnost 2003	Skutečnost 2004	rozdíl	index 2004/2003
Dávky státní sociální podpory celkem	32 275	32 786	511	101,6
z toho:				
- přídavek na dítě	12 519	11 805	- 714	94,3
- sociální příspěvek	5 822	5 281	- 541	90,7
- příspěvek na bydlení	2 835	2 559	- 276	90,3
- příspěvek na dopravu	1 267	860	- 407	67,9
- rodičovský příspěvek	7 964	10 439	2 475	131,1
- zaopatřovací příspěvek	8	4	- 4	50,0
- dávky pěstounské péče	407	427	20	104,9
- porodné	807	831	24	103,0
- pohřebné	549	525	- 24	95,6

Při posuzování nároků na dávky státní sociální podpory se netestuje majetek, ale pouze příjmy občanů, a to u dávek: přídavek na dítě, sociální příspěvek, příspěvek na bydlení a příspěvek na dopravu (zrušen k 30.6.2004). Bez ohledu na příjem jsou poskytovány rodičovský příspěvek, zaopatřovací příspěvek, dávky pěstounské péče, porodné a pohřebné.

Pro rodiny s dětmi byly nejvýznamnějšími dávkami státní sociální podpory přídávky na děti a sociální příspěvek. Výše těchto dvou dávek dosáhla v hodnoceném období 52,1 % celkově vyplacených dávek. **Na přídavek na dítě** (jako na základní, dlouhodobou dávku poskytovanou rodinám s dětmi, která jim pomáhá krýt náklady spojené s výchovou a výživou nezaopatřených dětí a která je odvislá od příjmů rodiny v předchozím kalendářním roce a musí být nižší než 1,6 násobek životního minima rodiny, výše dávky je diferencovaná podle příjmu rodiny a věku dítěte) bylo **vynaloženo 11 805 mil. Kč**, tj. proti roku 2003 o 714 mil. Kč (o 5,7 %) méně. Snížil se počet příjemců této dávky cca o 65 tisíc měsíčně, tj. o 3,3 %. **Na sociální příspěvek**, který je dávkou pro rodiny s nízkými příjmy na krytí nákladů spojených se zabezpečováním potřeb jejich dětí (je vázán na příjem rodiny v předchozím kalendářním čtvrtletí, který musí být nižší než 1,6 násobek životního minima rodiny) **bylo vydáno 5 281 mil. Kč**, což je o 541 mil. Kč, tj. o 9,3 % méně než v roce předchozím. Počet příjemců této dávky se proti roku 2003 snížil o 39 tisíc měsíčně, tj. o 9,6 %.

Příspěvek na bydlení v roce 2004 byl poskytnut ve výši **2 559 mil. Kč** a zaznamenal meziroční pokles o 277 mil. Kč, tj. o 9,8 %. Proti roku 2003 se snížil počet příjemců cca o 28,5 tisíc měsíčně. Tato dávka přispívá na krytí nákladů na bydlení rodinám či jednotlivcům s nízkými příjmy (je odvislý od příjmu rodiny v uplynulém kalendářním čtvrtletí, který musí být nižší než 1,6 násobek životního minima rodiny).

Příspěvek na dopravu sloužil rodinám na krytí nákladů spojených s dojížděním nezaopatřeného dítěte mimo místo obce, kde je hlášeno k trvalému pobytu. Při jeho poskytování byl testován příjem rodiny za uplynulý kalendářní rok. Tento příspěvek byl od 1.7.2004 zrušen a nahrazen žakovským jízdným. Za 1. pololetí roku 2004 bylo vyplaceno **860 mil. Kč**.

Z dávek, které nejsou poskytovány v závislosti na příjmu žadatelů, představovaly výdaje na **dávky pěstounské péče** (příspěvek na úhradu potřeb dítěte, odměna pěstouna, příspěvek při převzetí dítěte, příspěvek na zakoupení motorového vozidla), které jsou určeny pěstounským rodinám, **427 mil. Kč** (meziroční růst o 5,1 %). Ve srovnání s rokem 2003 se zvýšil počet příjemců těchto dávek cca o 264 dětí měsíčně, tj. o 4 %, a o 194 pěstounů, tj. o 3,8 %. Výdaje na **rodičovský příspěvek**, který je určen rodiči pečujícímu celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně o dítě do 4 let věku nebo do 7 let, je-li dítě dlouhodobě zdravotně postižené, dosáhly výše **10 439 mil. Kč** při meziročním růstu o 2 475 mil. Kč, tj. o 31,1 %. Počet příjemců se ve srovnání s rokem 2003 zvýšil cca o 15 tisíc měsíčně, tj. o 5,9 %. Významný vliv na růst této dávky rovněž souvisí s již zmíněným zvýšením rodičovského příspěvku z 2 252 Kč na 3 573 Kč. Výdaje na **zaopatřovací příspěvek**, který je určen pro rodiny vojáků základní nebo náhradní vojenské služby, civilní služby nebo vojenského cvičení, dosáhly částky **3,5 mil. Kč** při meziročním poklesu o 5 mil. Kč, tj. o 62,5 %. Výdaje na **porodné** (dávka, kterou stát přispívá jednorázově matce na náklady související s narozením dítěte) činily **832 mil. Kč** a meziročně vzrostly o 24 mil. Kč, tj. o 3,0 %. Zvýšil se počet výplat, resp. počet narozených dětí cca o 1 900. Výdaje na **pohřebné** činily **525 mil. Kč** při meziročním snížení o 24 mil. Kč, tj. o 4,4 %; důvodem je nižší počet zemřelých osob v roce 2004 než v roce 2003.

Dávky sociální péče byly rozpočtovány v příloze č. 7 k zákonu o státním rozpočtu na rok 2004 jako finanční vztah státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích. Uvolňovány byly z kapitoly Všeobecná pokladní správa a vypláceny obcemi s rozšířenou působností, obcemi pověřenými a ostatními obcemi. Formou dávek sociální péče je státem poskytována pomoc, pokud příjmy domácností nedosahují životního minima a není možné je vlastním přičiněním zvýšit

vzhledem k věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů. V roce 2004 byly dávky sociální péče rozpočtovány ve výši 14 900 mil. Kč, v průběhu roku byl rozpočet zvýšen o 291 mil. Kč, skutečně bylo **čerpáno celkem téměř 14 317 mil. Kč** při meziročním růstu o 169 mil. Kč, tj. o 1,2 %. V relativně vysokém čerpání prostředků na dávky sociální péče se promítla situace na trhu práce - vysoká míra nezaměstnanosti a nízký počet míst, která bylo možno nabídnout uchazečům o zaměstnání. Kromě toho má na zvýšení těchto výdajů vliv i přístup žadatelů o dávky; někteří preferují pobírání sociálních dávek před hledáním zaměstnání.

Výdaje na státní politiku zaměstnanosti v širším pojetí dosáhly výše **14 131 mil. Kč**. Státní politiku zaměstnanosti zabezpečuje kapitola Ministerstvo práce a sociálních věcí prostřednictvím úřadů práce. Kapitola vynaložila v roce 2004 celkem 11 750 mil. Kč, tj. o 892 mil. Kč (o 8,2 %) více než v roce předcházejícím, z celkové částky bylo 59,8 % použito na pasivní (7 030 mil. Kč) a 33,5 % (3 938 mil. Kč) na aktivní část politiky zaměstnanosti. V souvislosti s řešením problémů na trhu práce byly v roce 2004 sledovány i dotace sociálního charakteru vyplacené zaměstnavatelům kapitolami Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo dopravy (příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace).

Strukturu těchto výdajů a srovnání s předchozím rokem ukazuje tabulka:

Tabulka č. 28

STÁTNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI	v mil. Kč			
	Skutečnost 2003	Skutečnost 2004	rozdíl	index 2004/2003
Výdaje na státní politiku zaměstnanosti celkem	13 065	14 131	1 066	108,2
1. Výdaje na státní politiku zaměstnanosti - kapitola MPSV	10 858	11 750	892	108,2
z toho:				
a) pasivní politika zaměstnanosti	6 949	7 030	81	101,2
b) aktivní politika zaměstnanosti	3 191	3 938	747	123,4
z toho: investiční pobídky	804	859	55	106,8
vlastní aktivní politika zaměstnanosti	2 387	3 079	692	129,0
z toho: rekvalifikace	406	481	75	118,5
veřejně prospěšné práce	685	833	148	121,6
účelná pracovní místa	692	1 031	339	149,0
podpora zaměstnanosti občanů se ZPS	224	251	27	112,1
odborná praxe absolventů	331	418	87	126,3
c) ochrana zaměstnanců při plat. nesch. zaměstnavatelů	194	133	-61	68,6
d) zaměstnávání zdravotně postižených občanů	524	649	125	123,9
2. Příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace - kapitoly MPO a MD	2 207	2 381	174	107,9

Výdaje na *pasivní politiku zaměstnanosti* byly pro rok 2004 rozpočtovány ve výši **7 900 mil. Kč**. V průběhu roku byl schválený rozpočet **snížen** celkem o **554 mil. Kč**, z toho 350 mil. Kč bylo převedeno ve prospěch aktivní politiky zaměstnanosti a 200 mil. Kč bylo přesunuto na krytí jednorázového příspěvku důchodcům a dětem, vyplaceného v červnu 2004.

Upravený **rozpočet byl čerpán ve výši 7 030 mil. Kč**, tj. na 95,7 % (úspora 316 mil. Kč). Částka 308,4 mil. Kč byla převedena do rezervního fondu jako úspora. Ve srovnání s předchozím rokem se tyto výdaje **zvýšily o 81 mil. Kč, tj. o 1,2 %**.

Úroveň výdajů souvisela s **vývojem na trhu práce**. Průměrná míra nezaměstnanosti v roce 2004 činila 10,2 %^{*)}, tj. o 0,3 procentního bodu více než v roce 2003, koncová míra nezaměstnanosti dosáhla 10,3 % a byla stejná jako k 31.12. předchozího roku (v roce 2003 vzrostla průměrná míra nezaměstnanosti meziročně o 0,7 procentního bodu, koncová míra byla proti roku 2002 vyšší o 0,5 procentního bodu). Z regionálního pohledu nejvyšší koncovou míru nezaměstnanosti vykázaly okresy Most (22,7 %) a Karviná (19,6 %) – u obou uvedené údaje znamenají proti roku 2003 pokles o 0,8 procentního bodu; nejnižší pak byla v okresech Praha-západ (2,9 %), Praha-východ (3,5 %) a Praha (3,6 %) – rovněž nižší než v roce předchozím. **Průměrně bylo měsíčně evidováno na úřadech práce 537 426 uchazečů o zaměstnání, tj. o 15 843 uchazečů více** než v roce 2003. Průměrný měsíční počet uchazečů pobírajících podporu v nezaměstnanosti činil 169 109 osob (tj. 31,5 %), což představuje snížení oproti roku 2003 o 13 596 osob (tehdy počet uchazečů pobírajících hmotné zabezpečení činil 35,0 %). **Průměrná výše podpory v nezaměstnanosti činila 3 562 Kč měsíčně, tj. o 238 Kč více** než v roce 2003. Vývoj na trhu práce ovlivnila pokračující restrukturalizace odvětví a snaha o zvyšování konkurenční schopnosti a tím i zvyšování produktivity práce, což se při nízké tvorbě nových pracovních míst odrazilo v poklesu zaměstnanosti a nárůstu nezaměstnanosti. Vývoj nezaměstnanosti i přesto relativně příznivý.

Aktivní politika zaměstnanosti (APZ) se v roce 2004 soustředila zejména na vyhledávání nových efektivních přístupů v oblasti nezaměstnanosti a účelné čerpání prostředků APZ (podpora projektů k tvorbě nových pracovních míst, rekvalifikační programy) či na podporu aktivní účasti uchazečů o zaměstnání v procesu získání zaměstnání pro ty, kteří chtějí a jsou schopni pracovat, apod. Úřady práce při zajišťování těchto úkolů usilovaly o hlubší spolupráci s obcemi i zaměstnavateli. Novým nástrojem aktivní politiky zaměstnanosti se stal Program pro podporu nových pracovních míst v regionech nejvíce postižených nezaměstnaností.

^{*)} údaj srovnatelný s předcházejícími roky – podle propočtu, uplatňovaného od poloviny roku 2004 podle metodiky Mezinárodní organizace práce (ILO) činila průměrná míra nezaměstnanosti 9,5 %

Schválený rozpočet vyčlenil pro tyto účely částku **4 134 mil. Kč**, v průběhu roku byl zvýšen o 240 mil. Kč, převážně na vlastní nástroje APZ.

Ve skutečnosti dosáhly celkové výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti v roce 2004 výše **3 938 mil. Kč** (bez odvodu do rezervního fondu ve výši 434 mil. Kč) a zůstaly tak pod úrovní upraveného rozpočtu o 436 mil. Kč, tj. o 10,0 %, při meziročním růstu o 747 mil. Kč, tj. o 23,4 %.

Na vlastní nástroje aktivní politiky zaměstnanosti bylo vyplaceno **3 079 mil. Kč**, meziroční růst činil o 29,0 %, vynaložené prostředky vzrostly o 692 mil. Kč.

V hodnoceném roce byl zařazen do programů aktivní politiky zaměstnanosti větší počet uchazečů než v roce předchozím, a to celkem 106 520 osob, v roce 2003 to bylo 85 624 uchazečů. Průměrné náklady na jednoho zařazeného do programů APZ (včetně provozu chráněných dílen) lze vyčíslit na 27,2 tis. Kč, což je o 1,2 tis. Kč méně než v roce předcházejícím.

Na společensky účelná pracovní místa bylo vynaloženo 1 031 mil. Kč, proti roku 2003 se tyto výdaje zvýšily o 339 mil. Kč, tj. o 49,0 %. Celkem bylo zřízeno 22 657 míst, což je o 5 169 míst více než v roce 2003. Většina prostředků byla poskytnuta na zřízení společensky účelných pracovních míst u zaměstnavatelů, kteří obdrželi příspěvky ve výši 891 mil. Kč na zvýšení počtu pracovních míst pro uchazeče o zaměstnání, kterým nelze zajistit jiným způsobem pracovní umístění; na zřízení společensky účelných pracovních míst pro samostatnou výdělečnou činnost bylo uchazečům o zaměstnání poskytnuto přes 139 mil. Kč.

Na veřejně prospěšné práce bylo vynaloženo 833 mil. Kč, tj. o 148 mil. Kč (o 21,6 %) více než v roce 2003. Jedná se o nové pracovní příležitosti vytvořené především pro obtížně umístitelné a dlouhodobě nezaměstnané uchazeče o zaměstnání evidované na úřadech práce.

Na rekvalifikace bylo vynaloženo 481 mil. Kč, tedy o 75 mil. Kč, tj. o 18,5 % více než v roce předchozím. Úřady práce organizují rekvalifikace v případech, kdy struktura poptávky trhu práce neodpovídá struktuře nabídky a případná rekvalifikace umožňuje nové nebo další uplatnění ve vhodném zaměstnání. Do rekvalifikací bylo zařazeno 54 458 osob, tj. o 11 705 osob více než v roce předchozím.

Pro absolventy škol a mladistvé bylo v roce 2004 vytvořeno 7 308 pracovních míst, tj. o 1 534 míst méně než v roce 2003 a výdaje na tento nástroj aktivní politiky zaměstnanosti dosáhly **418 mil. Kč**, což je o 87 mil. Kč, tj. o 26,3 % více než v roce předchozím. Jedná se o finanční příspěvek zaměstnavateli, který vytvoří místo pro odbornou praxi absolventů středních a vysokých škol nebo pro získání kvalifikace mladistvého evidovaného úřadem práce.

Výdaje spojené se zaměstnáváním občanů se změněnou pracovní schopností dosáhly **251 mil. Kč**, meziročně se zvýšily o 27 mil. Kč, tj. o 12,1 %. Jedná se o příspěvky na zřízení či provoz chráněných dílen a chráněných pracovišť, tzn. míst, kde pracuje více než 60 % osob se ZPS.

Součástí celkových výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti jsou i výdaje na **investiční pobídky**, poskytované na základě zákona č. 72/2000 Sb. Touto formou bylo v roce 2004 poskytnuto na podporu zřízení nových pracovních míst a na úhradu nákladů na rekvalifikace a školení zaměstnanců celkem **859 mil. Kč**, tj. o 55 mil. Kč (o 6,8 %) více než v minulém roce. Z toho na tvorbu nových pracovních míst bylo vynaloženo 410 mil. Kč, na školení a rekvalifikace 449 mil. Kč.

Podle zákona č. 118/2000 Sb., o **ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele** (insolvence), vyplácejí úřady práce zaměstnancům splatné mzdové nároky nevyplacené jejich zaměstnavatelem, který je v platební neschopnosti. V roce 2004 bylo pro tento účel, tj. na náhrady mezd, odvod daně ze mzdy či odvod pojistného na sociální a zdravotní pojištění, **vyplaceno 133 mil. Kč**, což je o 61 mil. Kč, tj. o 31,4 % méně než v roce 2003, když zároveň bylo vyřízeno o 3 592 žádostí méně. Na jednu vyřízenou žádost bylo v roce 2004 přiznáno v průměru 22 533 Kč, zatímco v roce 2003 to bylo 20 432 Kč, což znamená zvýšení nároku o 9,3 %. Nárůst výdajů vyplynul především z růstu minimální mzdy, růstu průměrné mzdy a zvýšení rozhodné částky, tj. celkové výše mzdových nároků, která může být vyplacena jednomu zaměstnanci za jeden měsíc.

Kromě výdajů v rámci aktivní politiky zaměstnanosti jsou ze státního rozpočtu poskytovány další prostředky na podporu zaměstnávání zdravotně postižených občanů. Jedná se o **příspěvek zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % občanů se změněnou pracovní schopností**. Ten je od 1.10.2004 upraven zákonem č. 435/2004 Sb., podle přechodných ustanovení tohoto zákona se však výplata až do konce roku řídila předchozí právní úpravou, tj. příslušným ustanovením zákona č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti. Formou příspěvků bylo v roce 2004 **vynaloženo** na částečnou kompenzaci nákladů souvisejících se zaměstnáváním těchto občanů **649 mil. Kč**, což je o 125 mil. Kč, tj. téměř o 24,0 % více než v roce 2003. Příspěvek byl vyplácen 68 úřady práce, nejvyšší částky poskytly úřady práce v Brně (částka

58 mil. Kč), Praze, Českých Budějovicích, Písku a ve Zlíně. Nejvyšší objem příspěvků je poskytován v místech s větší koncentrací firem zaměstnávajících vysoké procento občanů se zdravotním postižením. Vzhledem k problémům s hledáním pracovních míst pro zdravotně postižené je přínos příspěvku pro udržení pracovních míst pro tyto občany velmi pozitivní. Vysoký meziroční nárůst výdajů byl ovlivněn jednak růstem průměrné mzdy, z níž je příspěvek vypočítáván, a dále tím, že proti roku 2003 vzrostl jak počet firem, které o příspěvek požádaly, tak i počet osob – zaměstnanců se zdravotním postižením, na které zaměstnavateli náležel příspěvek.

Pro úplnost uvádíme i výdaje na podporu zaměstnávání zdravotně postižených, které byly ze státního rozpočtu poskytnuty **zaměstnavatelům** zaměstnávajícím více než 50 % zdravotně postižených jako dotace na rekonstrukce a úpravu výrobních zařízení, které umožní zaměstnávat zdravotně postižené pracovníky, v celkové výši **120 mil. Kč** (v roce 2003 to bylo 114 mil. Kč).

Jak již bylo uvedeno, byly v roce 2004 v rámci státní politiky zaměstnanosti i nadále sledovány **příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace**, které byly čerpány ve výši **2 381 mil. Kč**. Z toho kapitola Ministerstvo průmyslu a obchodu poskytla celkem 1 880 mil. Kč (1 713 mil. Kč se týká obligatorních sociálních zdravotních dávek v souvislosti s útlumem hornictví, 167 mil. Kč doprovodného sociálního programu v souvislosti s restrukturalizací českého ocelářského průmyslu) a kapitola Ministerstvo dopravy 501 mil. Kč (Doprovodný sociální program ČD).

V souboru **ostatních náhrad placených obyvatelstvu**, které svým charakterem patří do sociálních peněžních transferů, neboť mají povahu zákonem daných náhrad, odškodnění a zvláštních sociálních dávek, byly v roce 2004 sledovány **výdaje na jednorázová odškodnění**:

- **podle zákona č. 39/2000 Sb.**, o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům čs. zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945, ve výši **1 078 tis. Kč** (v roce 2003 to bylo **3 368** tis. Kč) na 14 případů, a to pouze v kapitole Ministerstvo práce a sociálních věcí.
- **podle zákona č. 261/2001 Sb.**, o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů, ve výši **15 526 tis. Kč** (v roce 2003 to bylo 47 869 tis. Kč), z toho 15 121 tis. Kč Českou správou sociálního zabezpečení. Odškodnění bylo vyplaceno na celkem 181 žádostí.

- **podle zákona č. 172/2002 Sb.**, o odškodnění osob odvečených do SSSR nebo do táborů, které SSSR zřídil v jiných státech, v částce **1 755 tis. Kč** vyplacenou na 4 případy.
- **podle zákona č. 217/1994 Sb.**, o poskytnutí jednorázové peněžní částky některým obětem nacistické perzekuce, v objemu **406 tis. Kč** Českou správou sociálního zabezpečení. Celkové výdaje na toto odškodnění od roku 1994 dosáhly částky 1 635 mil. Kč. Výdaje na toto odškodnění jsou hrazeny ze státních finančních aktiv.

Výdaje na jednorázová odškodnění jsou vypláceny ve stále nižším objemu, neboť žádosti jsou již v převážné míře vyřízeny.

Ostatní neinvestiční transfery obyvatelstvu představovaly 5,7 % celkových výdajů rozpočtovaných v položce "neinvestiční transfery obyvatelstvu". V roce 2004 dosáhly výše **19,0 mld Kč**. Jedná se z 97,1 % o výdaje z kapitoly Všeobecná pokladní správa na **státní příspěvky na stavební spoření (15,3 mld Kč)** a **penzijní připojištění (3,1 mld Kč)**. Tyto výdaje jsou komentovány v příslušné části této zprávy.

2.2. Neinvestiční dotace a půjčené prostředky podnikatelským subjektům

Přehled státního rozpočtu, jeho změn a čerpání neinvestičních dotací a půjčených prostředků podnikatelským subjektům je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 29

NEINVESTIČNÍ DOTACE A PŮJČENÉ PROSTŘEDKY PODNIKATELSKÝM SUBJEKTŮM	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
		1	2				
Neinvestiční dotace celkem	52 043	65 158	52 516	49 194	93,7	-3 322	94,5
z toho:							
Ministerstvo dopravy	9 564	5 732	6 946	6 374	91,8	-572	66,6
Ministerstvo zemědělství	8 672	15 929	8 669	8 493	98,0	-176	97,9
Ministerstvo průmyslu a obchodu	6 929	6 906	7 193	7 050	98,0	-143	101,7
Ministerstvo práce a soc. věci	1 181	1 361	1 640	1 624	99,0	-16	137,5
Ministerstvo obrany	209	224	226	225	99,6	-1	107,7
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	150		583	583	100,0	0	388,7
Ministerstvo životního prostředí	109	28	141	141	100,0	0	129,4
Ministerstvo kultury	104	19	130	119	91,5	-11	114,4
Ministerstvo pro místní rozvoj	10	28	267	44	16,5	-223	440,0
Grantová agentura ČR	76		77	77	100,0	0	101,3
Operace státních finančních aktiv	18 606	1 234	426			-426	
Všeobecná pokladní správa	6 380	33 636	26 109	24 364	93,3	-1 745	381,9
Neinvestiční půjčené prostředky celkem	3 607	3 318	3 150	1 269	40,3	-1 881	35,2
z toho:							
Všeobecná pokladní správa	2 750	2 237	2 237	387	17,3	-1 850	14,1
Ministerstvo práce a sociálních věcí	840	1 081	900	869	96,6	-31	103,5

Rozpočet schválený zákonem 457/2003 Sb. předpokládal proti rozpočtu minulého roku meziroční zvýšení dotací podnikatelským subjektům o 12,2 mld Kč, tj. o 23,0 %, resp. proti skutečnosti minulého roku o 13,1 mld Kč, tj. o 25,2 %. V průběhu roku byl schválený rozpočet rozpočtovými opatřeními upraven z 65,2 mld Kč na 52,5 mld Kč, což představuje snížení o 9,7 mld Kč. Celkové snížení rozpočtu bylo dáno zejména přesunem prostředků v kapitole Ministerstvo zemědělství ve výši 7,9 mld Kč na financování Společné zemědělské politiky, kde příjemcem prostředků byl Státní zemědělský intervenční fond, do položky „neinvestiční dotace státním fondům“. Skutečné **čerpání** činilo **49,2 mld Kč**, tj. na 75,5 % schváleného, resp. 93,7 % upraveného rozpočtu. Proti předcházejícímu roku se výdaje do této oblasti snížily o 2,8 mld Kč, tj. o 5,5 %. Celkový podíl dotací podnikatelským subjektům na běžných výdajích státního rozpočtu se snížil z 6,9 % v roce 2003 na 6,2 % v roce 2004.

Po vyloučení kapitoly Všeobecná pokladní správa s jejími specifickými výdaji (úhrada ztráty ČKA, realizace některých státních záruk aj.) poskytly v souhrnu 94,8 % celkových dotací podnikatelským subjektům kapitoly Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo dopravy a Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Rozpočtovaný objem neinvestičních dotací podnikatelským subjektům na rok 2004 v kapitole **Ministerstvo dopravy** ve výši 5 731 mil. Kč byl v průběhu roku upraven na částku 6 946 mil. Kč. Upravený rozpočet byl v roce 2004 čerpán ve výši **6 374 mil. Kč**, tj. na 91,8 %. Proti roku 2003 došlo k poklesu výdajů o 3 190 mil. Kč, tj. o 33,4 %.

Tabulka č.30

MINISTERSTVO DOPRAVY	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v %	Index 2004/2003
		schválený	po změnách			
		1	2			
Neinvestiční dotace podnikatelským subjektům celkem	9 564	5 732	6 946	6 374	91,8	66,6
v tom:						
příspěvek na ztrátu dopravce z provozu veřejné osobní drážní dopravy	5 021	4 476	4 919	4 908	99,8	97,8
dotace pro kombinovanou dopravu	89	90	60	36	59,2	40,1
příspěvek na dopravní cestu nehraný ze SFDI	500	450	450	450	100,0	90,0
podpora obnovy vozidel regionální a městské hromadné dopravy	1					0,0
výzkum a vývoj	35		65	51	79,0	144,2
doprovodný sociální program	253	208	664	501	75,3	197,8
úhrada závazků ČD		500	500	151	30,3	
dotace pro zbytkové státní podniky	1	8	3	2	82,6	359,4
odstraňování následků povodní z r. 2002	3 665		256	248	96,8	6,8
dotace na provoz pohraniční veterinární stanice na letišti Ruzyně			2	2	88,9	
dotace na předprojektovou studii - rekonstrukce a obnova Iráku			2			
dotace ke krytí ztrát v důsledku plavební nedostatečnosti na dolním Labi			25	25	100,0	

Největší objem v rámci kapitoly (77,0 %) představoval **příspěvek na ztrátu dopravce z provozu veřejné osobní drážní dopravy** na celostátních a regionálních dráhách, který činil **4 909 mil. Kč** a byl poskytnut těmto subjektům:

České dráhy	4 873,4 mil. Kč
VIAMONT, a. s., Ústí nad Labem	14,1 mil. Kč
OKD, Doprava, a.s., Ostrava	5,9 mil. Kč
Jindřichohradecké místní dráhy, a. s., Jindřichův Hradec	8,8 mil. Kč
Connex Morava, a.s.	6,3 mil. Kč

Veřejná drážní osobní doprava v roce 2004 přepravila na celostátních a regionálních dráhách cca 181 mil. platících cestujících, což je proti roku 2003 nárůst o 7 mil. cestujících. České dráhy přepravily 179 mil. platících cestujících a zbývajících 2 mil. cestujících přepravili ostatní soukromí dopravci. Všichni drážní dopravci, s výjimkou Connex Morava, a.s., zaznamenali nárůst počtu přepravených cestujících.

Součástí příspěvku na ztrátu dopravce z provozu osobní drážní dopravy je i úhrada ztráty z poskytování žakovského jízdného, které bylo zavedeno s novým školním rokem 2004/2005. Ministerstvo dopravy uvolnilo jednotlivým dopravcům zálohy na základě jejich kvantifikací v celkové výši téměř 83,6 mil. Kč.

Příjemcem **příspěvku na dopravní cestu nehraného ze Státního fondu dopravní infrastruktury** ve výši 450,0 mil. Kč byla státní organizace Správa železniční dopravní cesty. Tímto příspěvkem byl částečně vyrovnáván rozdíl mezi tržbami a náklady souvisejícími se správou a údržbou dopravní infrastruktury, které podle příslušných zákonů nelze financovat z rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury. V důsledku změny režimu na hranicích ČR, zejména se SRN, po přistoupení ČR do EU došlo k prudkému poklesu zájmu silničních dopravců o přepravy v systému Ro-La. Vytížení vlaků kleslo z cca 60 – 80% na 10 - 15% při současném omezení počtu spojů. Systém přeprav Ro-La skončil ke dni 19.6.2004. Ve sledovaném období bylo v rámci kombinované dopravy přepraveno 27 500 kamionů pomocí 2 084 vlaků. Z realizovaných přeprav vznikl Českým dráhám nárok na **příspěvek na provoz kombinované dopravy** ve výši 33,3 mil. Kč. Protože v termínu do 31.12.2004 čerpaly České dráhy, a. s., **dotaci 35,5 mil. Kč**, vyplývá pro ně povinnost odvodu 2,2 mil. Kč. V rámci **Doprovodného sociálního programu ČD** byly Ministerstvem dopravy uvolněny zálohově finanční prostředky pro České dráhy, a. s., a pro státní organizaci Správa železniční dopravní cesty na poskytnutí příspěvku uvolněným zaměstnancům ve výši **500,6 mil. Kč**. Výdaje na **úhradu závazků Českých drah** ve výši **151,3 mil. Kč** byly realizovány v roce 2004 jen v 1. pololetí (k 1.7.2004 byl majetek, ze kterého měly souvztažné příjmy plynout, převeden na

Správu železniční dopravní cesty, s.o.). **Dotace zbytkovým státním podnikům** byly poskytnuty na jejich činnost v částce 2,1 mil. Kč pro Železniční stavitelství Praha, s. p. (883 tis. Kč), ČSAD Kolín, s. p. (210 tis. Kč) ČSAD, TZS Praha 8, s. p. (300 tis. Kč), Silnice Praha – ING. SLUŽBY, s. p. (50 tis. Kč), ÚSMD, s. p. (521 tis. Kč) a ČSAD Hořovice, s. p. (135 tis. Kč).

V kapitole **Ministerstvo zemědělství** bylo na neinvestiční dotace podnikatelským subjektům rozpočtováno 15 929 mil. Kč, tj. 69,5 % schváleného rozpočtu kapitoly. Vnitřními rozpočtovými opatřeními byl rozpočet upraven na 8 669 mil. Kč (tyto dotace pak představovaly 31,8 % rozpočtu - snížení o 7 900 mil. Kč bylo provedeno v důsledku stanovení kompetencí pro realizaci a financování Státní zemědělské politiky na Státní zemědělský intervenční fond – položka neinvestiční dotace státním fondům). **Vynaloženo bylo 8 493 mil. Kč**, tj. 98,0 % rozpočtu po změnách, při meziročním snížení výdajů o 179 mil. Kč (o 2,1 %).

Tabulka č. 31

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ	mil. Kč					
	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % 4:3	Index 2004/2003 4:1
		schválený 2	po změnách 3			
	1	2	3	4	4:3	4:1
Neinvestiční dotace podnikatelským subjektům celkem	8 673	15 929	8 669	8 493	98,0	97,9
v tom:						
dotace agrokomplexu celkem (včetně PGRLF,a.s.)	6 620	15 521	7 271	7 086	97,5	107,0
v tom: dotace PGRLF,a.s.	720	1 049	662	630	95,1	87,5
dotace agrokomplexu (bez PGRLF,a.s.)	5 900	14 472	6 609	6 456	97,7	109,4
v tom: podpůrné programy	3 153	1 335	1 324	1 261	95,2	40,0
nařízení vlády č. 505/2000 Sb.	2 747		27	7	25,9	0,3
užití EAGGF(záruční sekce) a navazující výdaje						
SR celkem		13 100	5 188	5 188	100,0	
v tom: přímé platby - předfinancování ze SR		5 600	0	0		
navýšení přímých plateb ze SR		5 200	5 188	5 188	100,0	
financování HRDP z rozpočtu EU		1 840	0	0		
spolufinancování HRDP ze SR		460	0	0		
Společná organizace trhu (SOT)		0	0	0		
užití EAGGF (orientační sekce) - SOP		37	70		0,0	
dotace lesnímu hospodářství	217	40	151	162	107,3	74,7
z toho:						
prostředky Fondu solidarity použité s.p. Lesy ČR	60					0,0
dotace vodnímu hospodářství	1 746	360	1 146	1 144	99,8	65,5
z toho:						
prostředky Fondu solidarity použité ve VH - s.p. Povodí	58					
státní podpora zdravotně postiženým občanům na bezpečnost						
a bezbělkovinné potraviny	7	8	0	0		
výzkum a vývoj	83		101	100	99,7	121,3

V rámci neinvestičních dotací směřovaných do zemědělství bylo čerpáno podnikatelskými subjekty 7 086 mil. Kč na „Podporu agrokomplexu celkem“, ve kterém jsou zahrnuty prostředky na:

- prostředky na užití Evropského zemědělského a orientačního fondu (EAGGF, záruční sekce) - a navazující výdaje státního rozpočtu,

- podpůrné programy agrokomplexu (APK),
- podpory na posílení příjmů zemědělských výrobců,
- dotace Podpůrnému a garančnímu rolnickému a lesnickému fondu, a. s.,
- prostředky na užití EAGGF, orientační sekce.

Příjemcem většiny prostředků na financování **Společné zemědělské politiky** v rámci **EAGGF záruční sekce** byl Státní zemědělský intervenční fond, proto také kapitola Ministerstvo zemědělství vnitřním rozpočtovým přesunem převedla rozpočtovanou částku 7 900 mil. Kč na tento fond (ukazatele „přímé platby – předfinancování ze státního rozpočtu“ 5 600 mil. Kč, „financování Horizontálního plánu rozvoje venkova /HRDP/ z rozpočtu EU“ 1 840 mil. Kč a „financování HRDP ze státního rozpočtu“ 460 mil. Kč). Ukazatel „navýšení přímých plateb ze státního rozpočtu“ byl čerpán ve výši 5 188 mil. Kč. V rámci **orientační sekce EAGGF** byl rozpočet na sektorový Operační program zemědělství (37 mil. Kč) navýšen přesuny v rámci kapitoly na částku 70 mil. Kč, která byla v závěru roku v plné výši převedena do rezervního fondu MZe.

Výše **dotace Podpůrnému a garančnímu rolnickému a lesnickému fondu**, a. s. dosáhla **629,6 mil. Kč** (tj. o cca 90 mil. Kč méně než v roce 2003). Prostředky byly použity k zajištění subvencování části úroků z úvěrů podnikatelských subjektů zemědělské prvovýroby a lesního hospodářství.

Základním předpisem pro **poskytování přímých podpor na posílení příjmů zemědělských výrobců** bylo v roce 2004 nařízení vlády č. 505/2000 Sb., ve znění nařízení vlády č. 203/2004 Sb., kterým se stanovují podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí v zemědělství, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny a programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí pro účely zemědělské prvovýroby. Podnikatelské subjekty vyčerpaly prostředky ve výši **7,5 mil. Kč** zejména na ochranu lesních porostů do jejich zajištění 12 let a dále na povýsadbovou péči územních systémů ekologické stability a údržbu porostů rychle rostoucích dřevin.

Podpůrné programy agrokomplexu byly poskytovány příjemcům podle „Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací Ministerstvem zemědělství pro rok 2004“. Čerpání prostředků na podpůrné programy APK podnikatelskými subjekty činilo **1 261,3 mil. Kč**. Významná část z těchto neinvestičních prostředků byla v roce 2004 vynaložena na podporu ozdravování polních a speciálních plodin, na nákazový fond a udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat. Na kompenzaci škod způsobených povodní 2002 bylo podnikatelským subjektům poskytnuto 543 tis. Kč.

Na přímé **dotace lesnímu hospodářství**, tj. na náhrady poskytované podle zákona č. 289/1995 Sb. (lesní zákon) a na příspěvky poskytované vlastníkům lesa v souladu s přílohou č. 10 zákona č. 457/2003 Sb., o státním rozpočtu ČR na rok 2004, byly uvolněny prostředky v celkové výši **162,5 mil. Kč**.

Dotace vodnímu hospodářství dosáhly v roce 2004 celkem 1 144,3 mil. Kč. Přímé dotace vodnímu hospodářství činily celkem **40,0 mil. Kč** na specializovanou protipovodňovou ochranu s.p. Povodí. Na obnovu, odbahnění a rekonstrukci rybníků a vodních nádrží bylo čerpáno 370,8 mil. Kč, na odstraňování škod po povodních 1997, 2000 a 2002 celkem 731,2 mil. Kč.

Ze schváleného rozpočtu 8 mil. Kč na **úhradu cenových rozdílů při prodeji potravin pro bezlepkovou a bezbílkovinnou dietu zdravotně postiženým občanům** nebyly čerpány žádné prostředky.

V průběhu roku 2004 byl uskutečněn převod prostředků na projekty **výzkumu a vývoje** řešené podnikatelskou sférou ve výši 100,8 mil. Kč, skutečně čerpáno bylo **100,5 mil. Kč**, tj. 99,7 % rozpočtu.

Rozpočet neinvestičních dotací podnikatelským subjektům kapitoly **Ministerstvo průmyslu a obchodu** na rok 2004 ve výši 6 906 mil. Kč (75,3 % celkových běžných výdajů kapitoly) byl v průběhu roku zvýšen o 286 mil. Kč. Ve skutečnosti bylo **poskytnuto 7 050 mil. Kč** (98,0 % rozpočtu po změnách) při meziročním růstu o 121,5 mil. Kč (o 1,7 %).

Tabulka č. 32

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU	mil. Kč					
	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % 4:3	Index 2004/2003 4:1
		schválený 2	po změnách 3			
1	2	3	4	4:3	4:1	
Neinvestiční dotace podnikatelským subjektům celkem	6 929	6 906	7 192	7 050	98,0	101,7
v tom:						
útlum hornictví	3 651	3 642	3 847	3 847	100,0	105,4
programy zateplování a úspor energie	19	20	21	21	97,1	111,4
správa skládek pro s.p. DIAMO	15	15	15	15	100,0	102
dotace na výzkum a vývoj	1 065	1 559	1 423	1 414	99,4	132,7
dotace na podporu malého a středního podnikání celkem	1 723	1 280	1 252	1 139	91,0	66,1
z toho: program REKONSTRUKCE (na odstraňování škod způsobených povodněmi v r. 2002)	249					
ekologická dotace	62		70	70	100,0	113,4
dotace s.r.o. LG Philips Display Czech republic	15					
doprovodný sociální program restrukturalizace ocel. průmyslu	203	160	167	167	99,8	82,1
Operační program průmyslu a podnikání	0		66	46	69,9	
Sektorový operační program průmysl	17					
energetické liniové stavby (úvěr z EIB, dotace poskytované prostřednictvím ČMZRB)	99		1	1	99,9	1,1
povodně 2002 - Fond solidarity EU	48					
dotace na zainvestování průmyslových zón	1		0	0	100,0	14,4
rámcové programy - strategické služby a technologická centra	12	230	325	325	100,0	2694,2
nedostatečná splavnost Labe - České loděnice, a.s.			5	5	100,0	

Obdobně jako v minulých letech představovaly největší část **dotace na útlum hornictví včetně sanace těžby uranu**, které byly čerpány v celkové výši **3 847,4 mil. Kč** (54,5 % celkových neinvestičních dotací podnikatelským subjektům kapitoly). Z toho na technický útlum připadlo 2 134,2 mil. Kč a na úhradu obligatorních sociálně zdravotních nákladů 1 713,2 mil. Kč.

Prostředky na technický útlum byly poskytnuty na technickou likvidaci a zahlazování následků hornické činnosti, zejména ve státním podniku DIAMO ve Stráži pod Ralskem na provoz čistíren důlních vod Kutná Hora, Příbram, Horní Slavkov, Mydlovary, Litoměřice, Zlaté Hory, Oslavany, Stráž pod Ralskem a Dolní Rožínka, na provoz chemické úpravný včetně odkaliště, rekultivace odkališť Mydlovary, na likvidace hlavních důlních děl Zadní Chodov, Příbram, Rožná, Jasan a Kukla a na likvidace vrtů po chemické těžbě ve Stráži pod Ralskem (1 723,4 mil. Kč). Dále byly prostředky použity s. p. Východočeské uhelné doly, Trutnov (166,6 mil. Kč) na sanace a rekultivace hořícího odvalu dolu Kateřina a s.p. Palivový kombinát Ústí nad Labem (244,2 mil. Kč) na sanace a rekultivace Lomu Chabařovice.

Mandatorní sociálně zdravotní výdaje byly poskytovány podle zákona č. 154/2002 Sb., který upravuje mj. financování výplat vybraných sociálně zdravotních dávek horníkům ze státního rozpočtu, které vznikly do 31. 12. 1992, tzn. financování zvláštního příspěvku horníkům, deputátního dříví a uhlí a náhrad za ztrátu výdělku (1 683,9 mil. Kč), a podle nařízení vlády č. 287/2001 Sb., ve znění nařízení vlády č. 397/2004 Sb., o příspěvku souvisejícím s restrukturalizací a útlumem hnědouhelného hornictví (29,3 mil. Kč).

Na podporu programů malého a středního podnikání byla v roce 2004 poskytnuta neinvestiční dotace v celkové výši **1 026 mil. Kč**. Prostřednictvím plošných programů realizovaných **Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou** bylo uvolněno **912,2 mil. Kč**, které zvýhodnily malým a středním podnikům přístup ke kapitálu na realizaci jejich podnikatelských záměrů i napomohly ke vstupu do podnikání začínajícím podnikatelům, zvýšení konkurenceschopnosti v tomto sektoru a vytváření nových pracovních míst i v regionech se zvýšenou nezaměstnaností. V rámci podpory malého a středního podnikání byly realizovány prostřednictvím podřízených organizací MPO ještě programy Poradenství (34 mil. Kč), Marketing (69 mil. Kč) a Design (11 mil. Kč).

Operační program Průmysl a podnikání je program spolufinancovaný ze strukturálních fondů Evropské unie a jedním z jeho hlavních cílů je zvýšení výkonnosti české ekonomiky a její konkurenceschopnosti. V rámci kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu je zaměřen především na malé a střední

podnikatele. Byl vyhlášen v květnu 2004 pro období 2004-2006, žádosti byly přijímány od 1.7.2004. V roce 2004 bylo uvolněno celkem **46 mil. Kč**.

Státní program na podporu úspor energie a obnovitelných zdrojů energie byl schválen usnesením vlády č. 1095/2003; jeho administrací byla pověřena Česká energetická agentura. Program navazuje na koncepci energetické politiky státu a je plně v souladu s přístupy ostatních zemí EU k trvalému zvyšování energetické účinnosti a snižování energetické náročnosti. V rámci programu byly v roce 2004 uvolněny prostředky ve výši **20,6 mil. Kč**.

V roce 2004 byla z kapitoly Všeobecná pokladní správa podle § 32 zákona č. 44/1998 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon) v platném znění, poskytnuta kapitole Ministerstvo průmyslu a obchodu **ekologická dotace** určená k nápravě škod na životním prostředí způsobených dobýváním výhradních ložisek ve výši **70 mil. Kč**. Přidělené finanční prostředky byly použity zejména k rekultivaci těžebních lokalit černého a hnědého uhlí, uranu a nafty celkem 8 subjekty.

Realizace Komplexního projektu **doprovodného sociálního programu restrukturalizace českého ocelářského průmyslu** probíhá od roku 2000. V programu se v plném rozsahu kryjí požadavky ocelářských společností na poskytnutí příspěvků pro uvolněné zaměstnance. V roce 2004 byla dotace čerpána 36 společnostmi ve výši **166,7 mil. Kč**. V tomto období jednotlivé ocelářské společnosti v rámci své restrukturalizace propustily více než 1 092 zaměstnance, z toho doprovodný sociální program využilo 479 osob, které splňovali dané podmínky. Více než čtyřleté využívání tohoto projektu ukázalo, že jeho realizace výrazně zmírnila dopady restrukturalizace ocelářství v sociální a zaměstnanecké oblasti a pomohla k udržení sociálního smíru, zejména v regionech nejvíce dotčených restrukturalizací.

Programy na podporu technologických center a strategických služeb byly vyhlášeny na období 2004 – 2006. Vedle přílivu investic do vyspělých technologií a vytváření nových kvalifikovaných pracovních míst přispívají k přesunu a koncentraci know-how do České republiky a vzhledem k exportní orientovanosti podporovaných projektů i k pozitivnímu vlivu na obchodní bilanci. V roce 2004 byly prostředky ve výši **325 mil. Kč** určeny na výplatu dotace na podnikatelskou činnost pro 13 společností (úhrada mzdových nákladů a nákup služeb).

Na podporu výzkumu a vývoje v podnikatelské sféře byly uvolněny dotace ve výši **1 413,9 mil. Kč**. Prostředky byly použity na řešení 222 nově zahajovaných projektů a 231 projektů předchozích období.

V souladu s usnesením vlády č. 1274/2002 byl realizován povodňový program **Podpora obnovy majetku subjektů podporujících energetické liniové stavby**, financovaný z úvěru od EIB. V roce 2004 byly v jeho rámci poskytnuty podnikatelským subjektům neinvestiční dotace ve výši **1,1 mil. Kč**.

Dále byla v roce 2004 prostřednictvím kapitoly Ministerstvo průmyslu a obchodu poskytnuta neinvestiční **dotace na správu skládek DIAMO** ve výši **15 mil. Kč**. Prostředky byly využity na krytí nezbytných provozních a režijních nákladů, výdajů na provoz čistírny haldových vod a výdajů na vlastní provoz skládky. Usnesením vlády č. 1264 ze dne 17. prosince 2003 byla schválena **dotace ke krytí ztrát v důsledku plavební nedostatečnosti na dolním Labi** pro a. s. České loděnice Praha. Prostředky ve výši **5 mil. Kč** byly použity na krytí závazků vůči státu (zdravotní a sociální pojištění, penále sociálního pojištění, úhrada daně z příjmů) a na úhradu mezd zaměstnancům za leden 2004. V rámci programu **Výstavba a technická obnova inženýrských sítí průmyslových zón** byla poskytnuta neinvestiční dotace podnikatelským subjektům v roce 2004 ve výši **117 tis. Kč**.

V kapitole **Ministerstvo práce a sociálních věcí** byly v roce 2004 poskytnuty neinvestiční dotace podnikatelským subjektům v celkovém objemu **1 624 mil. Kč**, tj. na 99 % upraveného rozpočtu, při meziročním růstu o 443,3 mil. Kč (o 37,6 %). Dotace v této kapitole jsou poskytovány na podporu zaměstnanosti, tj. na vytváření a udržení pracovních míst a tím na řešení nepříznivé situace na trhu práce. Největší část prostředků byla vynaložena na dotace v rámci aktivní politiky zaměstnanosti 1 590,2 mil. Kč, z toho dotace na vytváření společensky účelných pracovních míst představovaly 910,2 mil. Kč (o 319,1 mil. Kč více než v roce minulém), na podporu zaměstnávání absolventů škol 356,7 mil. Kč (o 70,0 mil. Kč více) a dotace na podporu zaměstnávání občanů se změněnou pracovní schopností, veřejně prospěšné práce, rekvalifikace a ostatní programy aktivní politiky zaměstnanosti činily 323,2 mil. Kč.

Kromě dotací v rámci aktivní politiky zaměstnanosti bylo podnikatelským subjektům – fyzickým osobám poskytnuto na sociální služby 29,3 mil. Kč a právníckým i fyzickým osobám na projekty výzkumu a vývoje v sociální oblasti 4,5 mil. Kč.

Podnikatelským subjektům poskytlo **Ministerstvo obrany** dotace ve výši **225,5 mil. Kč**, tj. o 16,2 mil. Kč (o 7,7 %) více než v předchozím roce. Finanční příspěvky na hospodaření v lesích dosáhly 56,6 mil. Kč (z toho pro státní podnik Vojenské lesy a statky ČR, Praha 55,6 mil. Kč) a byly poskytnuty vlastníkům, kteří hospodaří na lesních pozemcích charakteru objektů důležitých pro obranu státu ve

smyslu zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Neinvestiční dotace na hospodaření na zemědělských a ostatních pozemcích byly čerpány státním podnikem Vojenské lesy a statky ČR, Praha ve výši 7,5 mil. Kč, a to na doplňkové přímé platby do zemědělství na ornou půdu, krávy bez tržní produkce mléka a skot. Na řešení projektů obranného výzkumu a vývoje bylo vynaloženo 161,3 mil. Kč.

Neinvestiční dotace podnikatelským subjektům v kapitole **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** byly poskytnuty v celkové výši **583,3 mil. Kč** (o 433,8 mil. Kč více než v roce 2003). Naprostá většina poskytnutých prostředků (579,5 mil. Kč) byla určena na výzkum a vývoj. Právníkům osobám bylo poskytnuto 140,3 mil. Kč na projekty výzkumu a vývoje. Tato částka je srovnatelná s poskytnutou dotací v letech 2002 až 2003. V roce 2004 byla zahájena podpora výzkumných záměrů právníků osob, na které bylo poskytnuto celkem 438,5 mil. Kč. Podnikatelské subjekty – fyzické osoby získaly na výzkum a vývoj 0,7 mil. Kč. Další prostředky byly určeny na program protidrogové politiky (0,2 mil. Kč), podporu integrace cizinců a běženců na území ČR (0,3 mil. Kč), různé soutěže (1,7 mil. Kč) a podporu národnostních menšin (0,7 mil. Kč).

V kapitole **Ministerstvo životního prostředí** představovaly dotace podnikatelským subjektům **141,2 mil. Kč** při meziročním růstu o 32,6 mil. Kč (o 30,0 %). Největší část z uvolněných prostředků byla použita na projekty výzkumu a vývoje řešící problematiku jednotlivých složek životního prostředí (voda, ovzduší, geologie, rizika pro životní prostředí, odpady, kontaminace území apod.) a informatiku v životním prostředí - celkem 110,6 mil. Kč pro 48 subjektů. Dotace z Programu péče o krajinu představovaly 25,4 mil. Kč, na obligatorní sociálně zdravotní dávky pracovníkům v hornictví bylo vynaloženo 3,2 mil. Kč (pro a.s. Geoindustria 2,1 mil. Kč a Geologický průzkum Zlaté Hory a. s. v likvidaci 1,1 mil. Kč), na příspěvek na hospodaření v lesích na území národních parků 1,7 mil. Kč a na Program stabilizace lesa v Jizerských horách 257 tis. Kč.

V kapitole **Ministerstvo kultury** bylo na dotacích podnikatelským subjektům čerpáno téměř **119,0 mil. Kč**, tj. o 14,0 mil. Kč (o 14,4 %) více než v roce 2003. Největší část z nich byla určena na kulturní aktivity (85,1 mil. Kč), na záchranu architektonického dědictví (24,7 mil. Kč), na havarijní střešní program (3,2 mil. Kč), na výzkum a vývoj (1,9 mil. Kč) a na obnovu kulturního dědictví Irácké republiky necelé 2,0 mil. Kč.

V kapitole **Všeobecná pokladní správa (VPS)** byl u dotací podnikatelským subjektům schválený rozpočet 33,6 mld. Kč snížen o 7,5 mld. Kč (např. přesunem 4,5 mld. Kč na úhradu závazků s. o. Správa železniční dopravní cesty do

podseskupení položek Neinvestiční nákupy a související výdaje, převodem prostředků na úhradu ztrát ČKA na úhradu pohledávek zdravotnických zařízení zřízených bývalými okresními úřady ve výši 766 mil. Kč, snížením dotací na daňovou povinnost o 1 335 mil. Kč) Ve sledovaném roce bylo formou dotací poskytnuto celkem **24 364 mil. Kč**, což představuje zvýšení proti roku 2003 o 17 984 mil. Kč, které je dáno zejména zařazením položky úhrada ztrát ČKA z kapitoly OSFA do kapitoly VPS.

Přehled schváleného rozpočtu, jeho změn a čerpání je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 33

VŠEOBECNÁ POKLADNÍ SPRÁVA	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
		1	2				
Neinvestiční dotace podnikatelským subjektům celkem	6 380	33 636	26 109	24 364	93,3	-1 745	381,9
v tom:							
Dotace na podporu exportu	38	1 125	1 013	116	11,5	-897	305,3
Majetková újma peněžních ústavů	737	684	684	630	92,1	-54	85,5
Majetková újma pojišťoven	-	385	279	0	x	x	x
Dopady embarga	16	65	24	10	41,7	-14	62,5
Dotace na povinný minimální příděl do FKSP státním podnikům	261	346	1	1	100,0	0	0,4
Investiční pobídky - dotace na daňovou povinnost	1 707	2 850	1 514	1 415	93,5	-99	82,9
Ztráta společnosti MUFIS, a.s.	151	53	53	49	92,5	-4	x
Realizace státních záruk za úvěry přijaté KoB a ČMZRB na financování infrastruktury	3 469	4 488	4 307	3 910	90,8	-397	112,7
Úhrada závazků s.o. SŽDC podle zák.č. 77/2002 Sb.		4 500	0	0	x	x	
Úhrada škod na živ.prostřf. dobýváním výhradních ložisek		140	140	140	100,0	0	
Úhrada ztráty České konsolidační agentury		19 000	18 233	18 233	100,0	0	

Dotace na podporu exportu, na které byla v kapitole VPS původně vyčleněna částka 1 125 mil. Kč a posléze snížena na 1 013 mil. Kč, byly v roce 2004 **čerpány** pouze ve výši **115,5 mil. Kč** (v roce 2003 to bylo 38 mil. Kč), a to **Českou exportní bankou a. s.** (100 mil. Kč na navýšení základního kapitálu v souladu s usnesením vlády č. 1210/2003 a 15,5 mil. Kč bylo poskytnuto jako záloha na dotaci k úhradě ztrát České exportní banky, a.s.). Úspora dotace ze státního rozpočtu byla dosažena vyšším ziskem z finančních činností především v devizové oblasti v důsledku měnové struktury aktiv a pasiv, úsporou v nákladech na získání zdrojů, vlivem posilování kurzu CZK vůči zahraničním měnám a nižší tvorbou opravných položek vzhledem k použitým formám zajištění návratnosti vložených prostředků. Dotace na podporu exportu EGAP (dotace do pojistných fondů) nebyla v roce 2004 čerpána, protože nebyly uskutečněny významné obchodní případy.

Na **dotace na minimální povinný příděl do FKSP státním podnikům**, který je zaručen ze státního rozpočtu dle nařízení vlády č. 577/1990 Sb., byly poskytnuty prostředky ve výši **975 tis. Kč** (v roce 2003 to bylo 261 tis. Kč). Z toho obdržela kapitola Ministerstvo dopravy pro s. o. Státní železniční dopravní cesta 654 tis. Kč,

kapitola Ministerstvo obrany pro s. p. Vojenský opravárenský podnik 081 Přelouč 277 mil. Kč a kapitola Ministerstvo zemědělství pro s.p. Rázová 44 tis. Kč.

Z kapitoly VPS bylo dále uvolněno **1 415 mil. Kč na investiční pobídky – dotace na daňovou povinnost** (o 292 mil. Kč méně než v roce 2003). Účelová dotace byla poskytnuta celkem 15 společnostem; 11 společností získalo pobídky za vybudování nové výroby a 4 společnosti získaly pobídky za rozšíření stávající výroby.

Značná část prostředků byla uvolněna na program „**Realizace státních záruk za úvěry přijaté KoB a ČMZRB na financování infrastruktury**“. Na úroky a splátky úvěrů od EIB bylo vynaloženo **3 910 mil. Kč**. Prostředky byly určeny na krytí dluhové služby úvěrů poskytnutých od EIB na výstavbu čistíren odpadních vod, odstraňování následků povodní 1997, financování dopravní infrastruktury, na krytí úvěru od konsorcia bank na integrovaný záchranný systém atd.

Výdaje na **úhradu ztráty České konsolidační agentury** v roce 2004 činily **18 233,3 mil. Kč**.

Výdaje na realizaci státních záruk (vč. úhrady závazků s. o. Správa železniční a dopravní cesty) a výdaje na majetkovou újmu peněžních ústavů a na majetkovou újmu pojišťoven jsou komentovány v části zprávy „Další běžné výdaje státního rozpočtu“.

Neinvestiční půjčené prostředky podnikatelským subjektům byly ve schváleném rozpočtu zahrnuty v celkové výši 3 318,4 mil. Kč. V průběhu roku byl rozpočet snížen o 168,9 mil. Kč. Z takto upraveného rozpočtu pak bylo skutečně **čerpáno 1 269,1 mil. Kč**, tj. pouze 40,3 %. Důvodem nízkého čerpání upraveného rozpočtu bylo nevyužití návratné finanční výpomoci související s plynárenskými VIA.

Z kapitoly **Všeobecná pokladní správa** byla podle zákona o cenných papírech poskytnuta **Garančnímu fondu obchodníků s cennými papíry** tranše návratné finanční výpomoci ve výši **387,0 mil. Kč** na výplatu náhrad zákazníkům zkrachovalých obchodníků s cennými papíry. Celkově byla poskytnuta Garančnímu fondu formou návratné finanční výpomoci částka 1 138 mil. Kč. Podle splátkového kalendáře bude poslední tranše splácena v letech 2074 až 2083.

Na **návratnou finanční výpomoc související s plynárenskými VIA** na území Ruské federace byla v rozpočtu vyčleněna částka ve výši 1 850 mil. Kč, která vycházela z předpokladu dosažení dohody s příslušnými ruskými státními orgány a byla určena na úhradu daňových povinností za výstavbu pro plynárenský průmysl, vč. infrastruktury a občanské vybavenosti, realizované na území Ruska podle tzv. Jamburgských dohod. Výdaje byly vázány na vyčíslení celkových daňových nedoplatků ruskou stranou a odsouhlasení mechanismu jejich úhrady vč. recipročních

dodávek zemního plynu do ČR. K tomu však dosud nedošlo, a proto bylo v roce 2004 **čerpání výdajů nulové**.

Neinvestiční půjčené prostředky podnikatelským subjektům v kapitole **Ministerstvo práce a sociálních věcí** byly čerpány v celkové výši **869,4 mil. Kč** při meziročním růstu cca o 294 mil. Kč, tj. o 3,5 %. Z toho v rámci aktivní politiky zaměstnanosti to bylo 858,9 mil. Kč (půjčky poskytnuté v rámci investičních pobídek, prostředky subjektům zaměstnávajícím zdravotně postižené atd.). Zbývajících **12,7 mil. Kč** bylo čerpáno na výzkum a vývoj v kapitole **Ministerstvo průmyslu a obchodu**.

2.3. Výdaje na veřejnou spotřebu

Tato skupina výdajů zahrnuje zejména následující oblasti:

2.3.1. Výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné

Výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci rozpočtované v organizačních složkách státu tvoří významnou součást veřejné spotřeby.

Rozpočet těchto výdajů pro rok 2004 vycházel z usnesení vlády č. 624/2003 o Rozpočtovém výhledu 2003 až 2006: Koncepce reformy veřejných rozpočtů a z navazujícího usnesení vlády č. 662/2003 o návrhu výdajových limitů kapitol státního rozpočtu na rok 2004. Výši rozpočtovaných prostředků ovlivnila řada rozhodnutí vedoucích k zeštíhlení platových nároků na rok 2004 (zejména odsun účinnosti zákona o státní službě, zmrazení základny pro výpočet platů ústavních činitelů, soudců, státních zástupců aj. na úrovni roku 2003, revize prostředků na transformaci 12ti třídního platového modelu na 16ti třídní). Dalším opatřením byla redukce počtu funkčních míst (v rámci koaličního jednání bylo dohodnuto snížení počtu funkčních míst v letech 2004-2006 o 6 % ze základny roku 2003). Povinné pojistné placené zaměstnavatelem, tj. pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na zdravotní pojištění, bylo rozpočtováno návazně na plánované potřebě prostředků na platy.

Rozpočet schválený zákonem č. 457/2003 Sb. předpokládal růst výdajů na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojistné proti rozpočtu minulého roku o 1,6 %, resp. proti skutečnosti o 2,4 %, upravený rozpočet proti skutečnosti roku 2003 pak růst o 3,7 %. **Celkem bylo čerpáno 80,4 mld Kč** při meziročním růstu o 2,1 % (o 1,6 mld Kč). Podíl těchto výdajů na celkových běžných výdajích se meziročně snížil na 10,1 %, tj. o 0,4 procentního bodu.

Souhrnné údaje o rozpočtu, jeho změnách a čerpání jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka č. 34

VÝDAJE NA PLATY, OSTATNÍ PLATBY ZA PROVEDENOU PRÁCI A POJISTNÉ	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5	6	7
Výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci a pojištění celkem	78 793	80 691	82 239	80 426	97,8	-1 813	102,1
v tom:							
- platy	54 163	55 553	56 584	55 868	98,7	- 716	103,1
- ostatní platby za provedenou práci	4 606	4 563	4 727	4 036	85,4	- 691	87,6
- povinné pojistné placené zaměstnavatelem	20 024	20 575	20 928	20 522	98,1	- 406	102,5

v mil. Kč

Na platy a na ostatní platby za provedenou práci bylo v roce 2004 vynaloženo celkem **59,9 mld Kč**, tj. o 1,4 mld Kč (2,3 %) méně, než počítal rozpočet po změnách. Z toho **platy** dosáhly **55,9 mld Kč** (98,7 % rozpočtu po změnách) při meziročním růstu o 1,7 mld Kč, tj. o 3,1 %. Schválený rozpočet výdajů na platy proti skutečnosti roku 2003 předpokládal zvýšení o 2,6 %, upravený rozpočet pak o 4,5 %. Výši skutečně vynaložených prostředků ovlivnilo kromě uvedených opatření i snížení výše tzv. třináctých platů z 50 % na 10 % vyplacených v 1. pololetí a z 50 % na 25 % vyplacených ve 2. pololetí sledovaného roku a přechod z 12ti třídního platového modelu na 16ti třídní. **Ostatní platby za provedenou práci činily 4,0 mld Kč** (85,4 % rozpočtu po změnách) při meziročním poklesu o 570 mil. Kč, tj. o 12,4 %.

Výdaje na **povinné pojištění placené zaměstnavatelem** dosáhly **20,5 mld Kč**, tj. 98,1 % rozpočtu po změnách. V závislosti na růstu výdajů na platy se tato položka meziročně zvýšila o 497 mil. Kč (o 2,5 %).

2.3.2. *Neinvestiční nákupy a související výdaje*

Neinvestiční nákupy a související výdaje představují základní výdaje organizačních složek státu jako jsou nákup materiálu, nákup vody, paliv a energie, nákup služeb, ostatní nákupy a související výdaje. Jsou zde zahrnuty i úroky a ostatní finanční výdaje a záruky dříve vykazované v neinvestičních půjčkách podnikatelským subjektům.

Schválený rozpočet této skupiny výdajů (99,9 mld Kč) byl rozpočtovými opatřeními realizovanými v průběhu roku **upraven** v souhrnu **na 102,1 mld Kč**, když docházelo k pohybu u všech položek - zvýšení u výdajů na realizaci záruk (o 3,9 mld Kč) a u nákupu služeb, ostatní zaznamenaly snížení rozpočtu.

Schválený rozpočet, jeho změny a čerpání těchto výdajů, vč. porovnání s minulým rokem, je zřejmé z následujícího přehledu:

Tabulka č. 35

NEINVESTIČNÍ NÁKUPY A SOUVISEJÍCÍ VÝDAJE	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
		1	2				
Neinvestiční nákupy a související výdaje celkem	97 432	99 918	102 135	95 379	93,4	-6 756	97,9
v tom:							
- nákup materiálu	11 504	10 971	9 929	9 413	94,8	- 516	81,8
- úroky a ostatní finanční výdaje	22 657	28 356	28 675	28 545	99,5	- 130	126,0
- nákup vody, paliv a energie	4 931	5 676	4 384	4 438	101,2	54	90,0
- nákup služeb	19 851	22 845	24 235	21 828	90,1	-2 407	110,0
- ostatní nákupy	9 598	8 694	9 418	8 992	95,5	- 426	93,7
z toho:							
opravy a údržba	6 900	5 573	6 513	6 198	95,2	- 315	89,8
cestovné	1 183	1 450	1 339	1 308	97,7	- 31	110,6
- poskytnuté zálohy, jistiny, záruky a vládní úvěry	12 190	15 218	19 032	16 344	85,9	-2 688	134,1
- související výdaje	16 701	8 159	6 463	5 819	90,0	- 644	34,8

Výdaje na neinvestiční nákupy a související výdaje dosáhly v roce 2004 celkové výše **95,4 mld Kč** a zůstaly pod úrovní upraveného rozpočtu téměř o 6,8 mld Kč, tj. o 6,6 %. Podíl neinvestičních nákupů na celkových běžných výdajích činil 12,0 % a proti roku 2003 se snížil o 1,0 procentní bod. Meziroční pokles těchto výdajů o 2,1 mld, tj. 2,1 %, i snížení jejich podílu na celkových běžných výdajích byl ovlivněn úhradou závazku z arbitrážního sporu CME vůči ČR ve výši 10,6 mld Kč a vypořádáním smluvních vztahů se společností Housing & Construction (CZ) – projekt dálnice D47 ve výši 0,6 mld Kč v roce 2003; po odečtení těchto mimořádných výdajů ze základny roku 2003 došlo k meziročnímu růstu na neinvestiční nákupy a související výdaje o 9,2 mld Kč, tj. o 10,6 %.

Výdaje na nákup materiálu ve výši **9,4 mld Kč** byly plněny na 94,8 % rozpočtu po změnách (úspora 515 mil. Kč) při meziročním poklesu o 2,1 mld Kč (o 8,2 %). Meziroční snížení vykazaly všechny položky s výjimkou výdajů na ochranné pomůcky (čerpání 209 mil. Kč, zvýšení o 64,7 mil. Kč, tj. o 44,9 %). Např. výdaje na potraviny se meziročně snížily na 608,8 mil. Kč (o 208,2 mil. Kč, tj. o 25,5 %), výdaje na léky a zdravotnický materiál na 120,3 mil. Kč (pokles o 38,2 mil. Kč, tj. o 7,9 %), výdaje na prádlo, oděv a obuv klesly na 837,7 mil. Kč (o 28,2 %, tj. o 329,4 mil. Kč), výdaje na knihy, učební pomůcky a tisk na 265,6 mil. Kč (o 27,0 %, tj. o 98,2 mil. Kč), výdaje na drobný hmotný dlouhodobý majetek na 2 542 mil. Kč (meziroční pokles o 14,0 %, tj. o 413,8 mil. Kč), nákup materiálu jinde nezařazený se snížil na 4 430 mil. Kč (o 27,7 % tj. o 952,8 mil. Kč).

Úroky a ostatní finanční výdaje dosáhly výše **28,5 mld Kč** a zůstaly pod úrovní upraveného rozpočtu o 130 mil. Kč, tj. o 0,4 %. Proti roku 2003 se zvýšily o 5 888 mil. Kč, tj. o 26,0 %. Rozhodující objem těchto výdajů (26,8 mld Kč) představují výdaje na obsluhu státního dluhu, které jsou financovány prostřednictvím kapitoly Státní dluh a komentovány samostatně v sešitu E.

Výdaje na nákup vody, paliv a energie ve výši **4,4 mld Kč** převýšily upravený rozpočet o 1,2 % tj. o 53,7 mil. Kč. Ve srovnání s předchozím rokem se snížily o 493,6 mil. Kč, tj. o 10,0 %, když všechny položky tohoto podseskupení vykázaly pokles, mimo výdajů na teplou vodu, které se zvýšily o 0,6 mil. Kč (o 5,8 %) na 11,6 mil. Kč. Výdaje na elektrickou energii se snížily o 25,8 mil. Kč, tj. o 2,2 % (čerpání činilo 1 185,9 mil. Kč), pohonné hmoty a maziva o 309,6 mil. Kč, tj. o 28,8 % (čerpání 1 177,7 mil. Kč), plyn o 41,2 mil. Kč, tj. o 5,3 % (737,5 mil. Kč), pevná paliva o 34,4 mil. Kč, tj. o 24,8 % (104,4 mil. Kč), výdaje na teplo meziročně klesly o 44,6 mil. Kč, tj. o 6,3 % (665,5 mil. Kč), výdaje na studenou vodu o 24,6 mil. Kč, tj. o 5,3 % (440,5 mil. Kč), atd.

Výdaje na nákup služeb činily **21,8 mld Kč** upraveného rozpočtu o 2,4 mld Kč, tj. o 9,9 % při meziročním růstu téměř o 2 196 mil. Kč, tj. o 10,0 %. Nejvyšší zvýšení zaznamenala položka nákup ostatních služeb o 1,5 mld Kč, tj. o 14,1 % (čerpání ve výši 12 423,8 mil. Kč); mezi tyto služby patří např. příspěvek na stravování zaměstnanců v zařízení jiné organizace, nákup stravenek ve veřejném stravování, úhrady zdravotnickým zařízením za lékařské prohlídky branců a osob nastupujících do ústavů sociální péče a za služby poskytované zdravotnickým nebo jiným specializovaným zařízením za zdravotní prohlídky dané zvláštním předpisem. Dále se proti předchozímu roku zvýšily výdaje na služby pošt o 236,2 mil. Kč, tj. o 14,8 % (čerpání dosáhlo 1 828,5 mil. Kč), výdaje na služby telekomunikací a radiokomunikací o 157,9 mil. Kč, tj. o 4,6 % (3 569,2 mil. Kč), na nájemné o 129,4 mil. Kč, tj. 7,6 % (1 842,7 mil. Kč) atd. Naopak se snížily výdaje na služby spojené se zpracováním dat o 65,2 mil. Kč, tj. o 17,2 % (čerpání 314,9 mil. Kč), výdaje na služby školení a vzdělávání o 29,9 mil. Kč, tj. o 8,2 % (332,7 mil. Kč). Na stejné úrovni s minulým rokem zůstaly výdaje na konzultační, poradenské a právní služby, které byly plněny ve výši 905,4 mil. Kč.

Výdaje na ostatní nákupy dosáhly výše **9,0 mld Kč** a zůstaly pod úrovní upraveného rozpočtu o 425,6 mil. Kč (o 4,5 %), meziročně se snížily o 605,8 mil. Kč, tj. o 6,3 %. Z celkového objemu výdajů na ostatní nákupy připadlo nejvíce na výdaje na opravy a údržbu, a to 6 197 mil. Kč (plnění na 95,2 % upraveného rozpočtu při meziročním poklesu o 702,2 mil. Kč, tj. o 10,2 %). Na cestovné (tuzemské i zahraniční) bylo vynaloženo celkem 1 307 mil. Kč, tj. o 124 mil. Kč (o 10,5 %) více

než v předchozím roce. Výdaje na ostatní nákupy jinde nezařazené dosáhly výše 1 071 mil. Kč a meziročně vzrostly o 123,8 mil. Kč, tj. o 13,1 %; patří sem např. náhrady za použití vlastního nářadí a materiálu, příspěvek na ošacení, náhrady chovatelům služebních psů, platby daní a poplatků vůči cizím státům, vč. dálničních známek a poplatků, příspěvek na zkvalitnění stravy vlastním zaměstnancům atd. Výdaje na programové vybavení se proti roku 2003 snížily o 133,7 mil. Kč (o 30,0 %), když dosáhly výše 304,6 mil. Kč.

Poskytnuté jistiny, zálohy, záruky a vládní úvěry byly v roce 2004 realizovány ve výši přes **16 343 mil. Kč**, kdy přes 99,9 % představovaly výdaje na realizaci záruk (16 335 mil. Kč).

Na realizaci záruk bylo v roce 2004 vynaloženo **11 866 mil. Kč**, tj. 81,7 % upraveného rozpočtu (úspora 2 651 mil. Kč) při meziročním růstu o 4 930 mil. Kč (o 21,4 %). K uvedené částce je však nutno připočíst **ještě 4 469 mil. Kč** uhrazených z prostředků státního rozpočtu za splatné části jistin, úroků a poplatků z původně komerčních úvěrů, které od 1.1.2004 přešly na základě zákona č. 77/2002 Sb. z původního dlužníka (jímž byly České dráhy, a.s.) na Správu železniční dopravní cesty, s.o., a jsou ze zákona garantovány státem (plnění upraveného rozpočtu na 99,3 % při úspoře 31,2 mil. Kč a meziročním poklesu o 778,3 mil. Kč, tj. o 14,8 %). Podrobný komentář k výdajům, souvisejících se státem jištěnými závazky jednotlivých dlužníků, je uveden v části zprávy o dalších běžných výdajích státního rozpočtu.

Výdaje související s neinvestičními nákupy dosáhly v roce 2004 výše **5,8 mld Kč** a byly plněny na 90,0 % upraveného rozpočtu (úspora 643,9 mil. Kč). Meziroční srovnání ovlivnily mimořádné výdaje v roce 2003 (úhrada závazku z arbitrážního sporu CME Czech Republic B.V. v. Česká republika ve výši 10,6 mld Kč a vypořádání smluvních vztahů se společností Housing & Construction /CZ/ – projekt dálnice D47 ve výši 635 mil. Kč), které byly shodně zařazeny do položky zaplacené sankce (ty v roce 2004 dosáhly výše pouze 169,2 tis. Kč). Významnou položku představovaly poskytnuté neinvestiční příspěvky a náhrady, které byly čerpány ve výši 4 418,7 mil. Kč (na 93,9 % upraveného rozpočtu), meziročně vzrostly o 321,6 mil. Kč, tj. o 7,9 %. Ostatní výdaje související s neinvestičními nákupy dosáhly 820,9 mil. Kč (71,6 % rozpočtu a meziroční růst o 21,5 mil. Kč, tj. o 2,7 %), náhrady zvýšených nákladů spojených s výkonem funkce v zahraničí (u pracovníků zastupitelských úřadů a stálých misí a jejich rodinných příslušníků) 378,5 mil. Kč a náhrady a příspěvky související s výkonem ústavní funkce a funkce soudce ve výši 139,5 mil. Kč atd.

2.3.3. Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím

Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím v roce 2004 dosáhly celkem **téměř 36,2 mld Kč** a byly pod úrovní upraveného rozpočtu o 548,7 mil. Kč, tj. o 1,4 %. Ve srovnání s minulým rokem byly o 2,3 mld Kč, tj. o 6,8 % vyšší, když schválený rozpočet předpokládal proti skutečnosti roku 2003 růst o 5,9 %, upravený rozpočet pak o 8,4 %.

Státní rozpočet, jeho změny a čerpání transferů příspěvkovým a podobným organizacím v souhrnu za státní rozpočet celkem a podle některých rozpočtových kapitol je uveden v následujícím přehledu:

Tabulka č. 36

NEINVESTIČNÍ TRANSFERY PŘÍSPĚVKOVÝM A PODOBNÝM ORGANIZACÍM	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
		1	2				
Neinvestiční transfery příspěvkovým apod. organizacím celkem	33 867	35 846	36 665	36 152	98,6	-513	106,7
z toho:							
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	18 238	22 232	20 487	20 237	98,8	- 250	111,0
Ministerstvo kultury	2 820	3 112	3 151	3 090	98,1	- 61	109,6
Ministerstvo zemědělství	1 124	683	1 148	1 135	98,9	- 13	101,0
Ministerstvo zdravotnictví	2 066	2 138	2 154	2 078	96,5	- 76	100,6
Akademie věd	3 027	3 463	3 374	3 294	97,6	- 80	108,8
Ministerstvo životního prostředí	1 389	1 010	1 364	1 354	99,3	- 10	97,5
Ministerstvo obrany	1 578	1 186	1 368	1 369	100,1	1	86,8
Grantová agentura České republiky	1 038		1 106	1 105	99,9	- 1	106,5
Ministerstvo průmyslu a obchodu	610	563	648	625	96,5	- 23	102,5
Ministerstvo dopravy	610	122	321	301	93,8	- 20	49,3
Ministerstvo vnitra	576	493	619	619	100,0	0	107,5
Z celku:							
- příspěvky zřízeným přísp. organizacím	16 253	19 490	16 837	16 419	97,5	- 418	101,0
- transfery vysokým školám	16 711	16 332	18 894	18 799	99,5	- 95	112,5
- příspěvky ostatním přísp. organizacím	902	24	934	934	100,0	0	103,5

Nejvyšší podíl výdajů (56,0 %) se uskutečnil v rámci kapitoly **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**, a to ve výši **20,2 mld Kč** (98,8 % rozpočtu po změnách a meziroční růst o 2,0 mld Kč, tj. o 11,0 %). Nárůst byl určen **veřejným vysokým školám** zřízeným podle zákona o vysokých školách č. 111/1998 Sb. (v platném znění), kterým byly poskytnuty neinvestiční prostředky v celkové výši **17 737,4 mil. Kč**. Na činnost vysokých škol bylo určeno 13 869,4 mil. Kč (v tom 13 851,6 mil. Kč pro 25 veřejných VŠ a 17,8 mil. Kč ve veřejném zájmu i pro 2 soukromé VŠ). Další prostředky byly určeny na koleje a menzy (812 mil. Kč), na výzkum a vývoj (2 952,8 mil. Kč) a další činnosti (103,1 mil. Kč). Přímou zřízeným příspěvkovým organizacím (mezi 105 subjektů patří např. výchovné a diagnostické ústavy, instituty, knihovna, pedagogické muzeum, výzkumné ústavy, pedagogická centra) bylo na činnost poskytnuto 2 134,2 mil. Kč. Účelové dotace na výzkum a

vývoj příspěvkovým organizacím jiného zřizovatele byly poskytnuty ve výši 365,6 mil. Kč.

Příspěvky na výzkum a vývoj poskytla **kapitola Akademie věd (3,3 mld Kč** při meziročním růstu o 266,7 mil. Kč, tj. o 8,8 %), kapitola **Grantová agentura České republiky** pak uvolnila **1,1 mld Kč**, tj. o 66,8 mil. Kč (o 6,4 %) více než v minulém roce.

V kapitole Ministerstvo zdravotnictví bylo čerpáno 2,1 mld Kč, tj. o 0,6 % více než v předchozím roce, z toho na přímo řízené příspěvkové organizace 1 882,0 mil. Kč - provoz krajských hygienických stanic (896,9 mil. Kč), fakultní nemocnice (183,3 mil. Kč), doškolovací ústavy (184,7 mil. Kč), odborné léčebné ústavy (36,5 mil. Kč), jiná zdravotnická zařízení a střediska VLI (21,6 mil. Kč) projekty lékařského výzkumu a vývoje (499,5 mil. Kč) atd. Vysokým školám bylo poskytnuto z této kapitoly 177,8 mil. Kč (z toho na výzkum a vývoj 170,0 mil. Kč).

Výdaje kapitoly Ministerstvo kultury dosáhly **3,1 mld Kč** (meziroční růst o 269,7 mil. Kč, tj. o 9,6 %) a byly poskytnuty na provoz divadel (577,1 mil. Kč), muzeí (635,1 mil. Kč), galerií (398,4 mil. Kč), knihoven (321,5 mil. Kč), do oblastí památkové péče (881,2 mil. Kč), na činnost uměleckých souborů (100,5 mil. Kč) a na jiné kulturní aktivity (132,2 mil. Kč).

Výdaje kapitoly Ministerstvo obrany dosáhly necelé **1,4 mld Kč**, tj. o 209,1 mil. Kč (o 13,2 %) méně než v předchozím roce. Z toho dotace pro zřízené příspěvkové organizace činily 1 343 mil. Kč (7 subjektů zabezpečovalo úkoly a činnosti na úseku vojenského zdravotnictví, zdravotní rehabilitace, bytového a tepelného hospodářství a péče o nemovitý majetek a 3 subjekty plnily úkoly přípravy ke státní sportovní reprezentaci v působnosti MO). Příspěvkové organizaci zřízené jiným zřizovatelem byla poskytnuta neinvestiční dotace ve výši 2,2 mil. Kč na řešení projektu obranného výzkumu.

Neinvestiční transfery příspěvkovým organizacím kapitoly **Ministerstvo zemědělství** činily **1,1 mld Kč** a byly nad úrovní předchozího roku o 10,5 mil. Kč, tj. o 0,9 %. V této částce byl zahrnut příspěvek pro účely výzkumu a vývoje (497,3 mil. Kč), příspěvek na udržování genetických zdrojů a na ozdravování zemědělských plodin (24,3 mil. Kč), na podporu poradenství (13,5 mil. Kč), příspěvek v rámci podpory lesním hospodářství (11,0 mil. Kč) atd.

Výdaje kapitoly Ministerstvo životního prostředí činily celkem **1 354 mil. Kč** z toho na financování činnosti resortních příspěvkových organizací (např. Český hydrometeorologický ústav, Krkonošský národní park, Národní park Šumava) 1 303 mil. Kč, neinvestiční transfery vysokým školám 29,8 mil. Kč. Kapitola

Kancelář prezidenta republiky převedla svým příspěvkovým organizacím celkem **112,7 mil. Kč**, z toho na PO Lesní správa Lány 16,4 mil. Kč a na PO Správa Pražského hradu 96,3 mil. Kč.

Kapitola **Ministerstvo průmyslu a obchodu** převedla příspěvkovým organizacím celkem **625,0 mil. Kč**, z toho svým 8 zřízeným organizacím (Česká agentura na podporu exportu CzechTrade, agentura na podporu podnikání a investic CzechInvest, Česká energetická agentura, Správa služeb MPO, Český normalizační institut, Český metrologický institut, Státní výzkumný ústav materiálu a Státní výzkumný ústav ochrany materiálu) 595,0 mil. Kč a vysokým školám 18,8 mil. Kč.

Neinvestiční příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím v kapitole **Ministerstvo vnitra** dosáhly **619,2 mil. Kč** a byly určeny na provoz 4 subjektů (Zařízení služeb pro MV 539,0 mil. Kč, Institut pro místní správu Praha 23,3 mil. Kč, Lázeňské léčebné ústavy MV 47,3 mil. Kč a Tiskárna MV 9,6 mil. Kč).

Kapitola **Ministerstvo pro místní rozvoj** poskytla celkem **354,5 mil. Kč**. Z celku připadlo 337,3 mil. Kč zřízeným příspěvkovým organizacím, meziroční růst o 73,8 mil. Kč souvisel především u České centrály cestovního ruchu Czech Tourism s aktivizací domácího cestovního ruchu a zvýšením prezentace ČR v zahraničí (celkové čerpání 231,5 mil. Kč) a u Centra pro regionální rozvoj ČR s implementací strukturálních fondů a Fondu soudržnosti (čerpání 105,8 mil. Kč). Další prostředky byly použity na výzkum a vývoj na vysokých školách 16,0 mil. Kč a v ostatních příspěvkových organizacích 1,2 mil. Kč.

Kapitola **Ministerstvo dopravy** vynaložila celkem **301,2 mil. Kč**, z toho 273,3 mil. Kč zřízeným příspěvkovým organizacím např. Ředitelství silnic a dálnic ČR v rámci program Obnova dopravní infrastruktury v území postiženého povodní 2002 použilo necelých 143,0 mil. Kč, Centrum služeb pro silniční dopravu 61,6 mil. Kč a Centrum dopravního výzkumu 68,8 mil. Kč. Vysokým školám pak kapitola poskytla 25,4 mil. Kč a ostatním příspěvkovým organizacím 2,5 mil. Kč.

Z celkového objemu neinvestičních transferů PO a podobným organizacím ve výši 36,2 mld Kč bylo 16,4 mld Kč vynaloženo formou příspěvků poskytovaných příspěvkovým organizacím zřízeným v rámci příslušné kapitoly (45,4 %). Příspěvky příspěvkovým organizacím jiných zřizovatelů dosáhly 0,9 mld Kč (2,6 %) a transfery vysokým školám 18,8 mld Kč (52,0 % celkového objemu vynaložených prostředků). Na transferech vysokým školám se v rozhodující míře (94,4 %) podílela kapitola MŠMT, zbývající příspěvky ve výši 957 mld Kč byly uvolněny z ostatních kapitol státního rozpočtu, především pak z Grantové agentury na úkoly výzkumu a vývoje (633,1 mil. Kč) a z kapitoly Ministerstvo zdravotnictví 177,6 mil. Kč.

2.3.4. Neinvestiční dotace neziskovým a podobným organizacím

Podíl výdajů této skupiny na celkových běžných výdajích státního rozpočtu není výrazný (necelých 0,8 %), jedná se však o výdaje významné svým charakterem.

Většinu čerpaných dotací neziskovým a podobným organizacím představují dotace poskytované ze státního rozpočtu nejrůznějšími typům občanských sdružení a dotace církvím a náboženským organizacím. Tyto dvě položky v roce 2004 dosáhly v souhrnu 81,8 % z celkového objemu neinvestičních prostředků poskytnutých neziskovým organizacím. Do této skupiny patří také dotace poskytované obecně prospěšným organizacím, politickým stranám a hnutím a dotace společenstvím vlastníků jednotek.

Rozpočet, jeho úpravy a plnění (vč. srovnání s rokem 2003) ukazuje následující přehled:

Tabulka č. 37

NEINVESTIČNÍ DOTACE NEZISKOVÝM A PODOBNÝM ORGANIZACÍM	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
		1	2				
Neinvestiční dotace neziskovým apod.org. celkem	5 886	5 843	6 334	6 061	95,7	- 273	103,0
v tom:							
- dotace obecně prospěšným organizacím	180	198	255	237	92,9	- 18	131,7
- dotace občanským sdružením	2 501	2 106	2 498	2 511	100,5	13	100,4
- dotace církvím a církevním organizacím	2 399	2 314	2 495	2 445	98,0	- 50	101,9
- dotace politickým stranám a hnutím	469	761	761	544	71,5	- 217	116,0
- ostatní	337	464	325	324	99,7	- 1	96,1

V úhrnu bylo čerpáno téměř **6,1 mld Kč**, tj. o 273,5 mil. Kč (4,3 %) pod úroveň upraveného rozpočtu, při meziročním růstu o 174,3 mil. Kč (o 3,0 %), když došlo ke zvýšení u všech druhů organizací (mimo ostatních), i když v různé míře.

Čerpání **dotací pro občanská sdružení**, uvolněných rozpočtem ve výši **2 510,8 mil. Kč** (meziroční růst o 10 mil. Kč, tj. o 0,4 %), se soustředilo do následujících kapitol:

Tabulka č. 38

DOTACE OBČANSKÝM SDRUŽENÍM	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách			
	1	2	3	4	5	6
Dotace občanským sdružením celkem	2 501	2 106	2 498	2 511	100,5	100,4
z toho:						
Min. školství, mládeže a tělovýchovy	1 116	1 033	1 069	1 112	104,0	99,6
Ministerstvo práce a sociálních věcí	768	438	694	671	96,7	87,4
Ministerstvo kultury	129	190	152	147	96,7	114,0
Ministerstvo zdravotnictví	256	203	240	240	100,0	93,8
Úřad vlády ČR			63	63	100,0	
Ministerstvo vnitra	34	32	38	38	100,0	111,8
Ministerstvo zemědělství	37	46	44	44	100,0	118,9
Ministerstvo životního prostředí	48	29	46	46	100,0	95,8
Ministerstvo pro místní rozvoj	42	31	78	77	98,7	183,3
Všeobecná pokladní správa	27	55	30	30	100,0	111,1

Největší část - **1 112,0 mil. Kč**, tj. 44,3 % všech takto vynaložených prostředků - byla čerpána v kapitole **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**. Byly podporovány programy státní sportovní reprezentace (589,5 mil. Kč) a programy tělovýchovy a sportu (276,1 mil. Kč). V souladu se schválenou Koncepcí státní politiky pro oblast dětí a mládeže byly poskytnuty dotace v oblasti využití volného času dětí (170,0 mil. Kč). Na prevenci kriminality bylo určeno 1,5 mil. Kč a na protidrogovou politiku 1,5 mil. Kč. Na podporu úspěšných projektů výzkumu a vývoje získala občanská sdružení 54,8 mil. Kč (řádově stejné částky byly poskytnuty i v předchozích dvou letech). Částka 1,3 mil. Kč byla vynaložena na podporu integrace cizinců a běženců na území ČR.

V kapitole **Ministerstvo práce a sociálních věcí** bylo vyčerpáno **670,6 mil. Kč**. Rozhodující část byla prostředků 521,3 mil. Kč byla přidělena subjektům poskytující sociální služby. Dotace na aktivní politiku zaměstnanosti činily 138,8 mil. Kč a na mezinárodní spolupráci 10,5 mil. Kč.

Dotace občanským sdružením kapitoly **Ministerstvo zdravotnictví** činily **239,8 mil. Kč** a byly vynaloženy na různé programy např. Program podpory občanských sdružení a humanitárních organizací (111,5 mil. Kč), Národní plán pomoci zdravotně postiženým (8,9 mil. Kč), Program podpory veřejně účelných aktivit občanských sdružení (33,5 mil. Kč), na vybrané projekty drogové problematiky (4,8 mil. Kč), na prevenci HIV/AIDS (2,2 mil. Kč), na program

přípravy na stárnutí (6,8 mil. Kč), dále pak pro Horskou službu (56,5 mil. Kč), pro vodní záchranné služby (4,0 mil. Kč) atd.

Neinvestiční dotace kapitoly **Ministerstvo kultury** ve výši **146,6 mil. Kč** byly poskytnuty např. na program rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin (29,3 mil. Kč), na obnovu majetku regionálních kulturních zařízení (15,0 mil. Kč), na aktivity národních a etnických menšin (9,0 mil. Kč), Havarijní střešní program (2,3 mil. Kč), kulturní aktivity (85,4 mil. Kč), atd.

Prostředky poskytnuté občanským sdružením v kapitole **Ministerstvo životního prostředí** ve výši **46,2 mil. Kč** byly použity na financování projektů v oblasti ekologie (18,7 mil. Kč) a ochrany přírody a krajiny (10,5 mil. Kč), na výzkum životního prostředí (16,7 mil. Kč) a na péči o vzhled obcí a veřejnou zeleň (350 tis. Kč)

Kapitola **Ministerstvo pro místní rozvoj** poskytla občanským sdružením celkem **76,7 mil. Kč**, z toho bytovým družstvům 37,1 mil. Kč jako státní finanční podporu hypotečního úvěrování, na podporu sdružení pro životní prostředí zdravotně postižených v ČR 3,8 mil. Kč, Sdružení nájemníků ČR (3,3 mil. Kč), Klubu českých turistů (7,7 mil. Kč), Horské službě 21,0 mil. Kč atd.

V kapitole **Ministerstvo zemědělství** bylo čerpáno **44,1 mil. Kč**, z toho 22,8 mil. Kč připadlo Českému svazu včelařů, 3,4 mil. Kč Českému rybářskému svazu, po 2,0 mil. Kč sdružením Pomoc, Týn nad Vltavou a Neratov, Neratov v Orlických horách, 1,9 mil. Kč Českému zahrádkářskému svazu a 6,9 mil. Kč Českému svazu chovatelů, 1,6 mil. Kč Českomoravské myslivecké jednotě atd.

Kapitola **Úřad vlády** poskytla občanským sdružením na prevenci před drogami, alkoholem, nikotinem a jinými návykovými látkami **62,8 mil. Kč**. Z rozpočtu kapitoly **Ministerstvo průmyslu a obchodu** bylo vyčerpáno **17,1 mil. Kč** pro občanská sdružení na ochranu spotřebitele (16,7 mil. Kč) a pro občanská sdružení v oblasti podpory rovných příležitostí mužů a žen (400 tis. Kč). Kapitola **Ministerstvo vnitra** poskytla celkem **38,4 mil. Kč**, z toho občanskému sdružení Unie tělovýchovných organizací Policie ČR 21,1 mil. Kč, občanským sdružením na úseku požární ochrany, integrovaného záchranného systému, ochrany obyvatel a krizového řízení celkem 10,8 mil. Kč, na úseku integrace cizinců 1,2 mil. Kč, na úseku dobrovolnické služby 3,8 mil. Kč a na úseku prevence kriminality 875 tis. Kč.

Na dotace církvím a náboženským společnostem bylo v roce 2004 vynaloženo celkem **2 444,5 mil. Kč** (98,0 % rozpočtu po změnách), tj. o 1,9 % (o 46 mil. Kč) více než v roce minulém.

V kapitole **Ministerstvo kultury** dosáhly neinvestiční dotace registrovaným církvím a náboženským společnostem celkem **1 229,5 mil. Kč**, tj. 50,3 % výdajů celé skupiny. Z toho výdaje na **činnost církví a náboženských společností činily 970,0 mil. Kč** včetně platů a pojistného duchovních a administrativy ve výši 909,9 mil. Kč. Samotné platy duchovních byly vyplaceny ve výši 640,0 mil. Kč při meziročním růstu o 34 mil. Kč (o 5,6 %). Zbývající prostředky (cca 260 mil. Kč) byly použity zejména na obnovu církevních kulturních památek.

Kapitola **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** poskytuje finanční dotace **školám, předškolním a školským zařízením, jejichž zřizovateli jsou církve nebo náboženské společnosti** registrované podle zákona č. 3/2002 Sb. v platném znění (jde o školy mateřské, základní, střední, vyšší odborné a střediska mládeže). V 1. čtvrtletí 2005 resort školství poskytl na činnost 109 zařízením provozní dotace ve výši 667,8 mil. Kč, z toho na vzdělávání vč. zájmového studia téměř 649 mil. Kč a na využití volného času dětí a mládeže necelých 19 mil. Kč (kromě toho byly poskytnuty i účelové dotace – např. na SIPVZ téměř 2 mil. Kč a na projekt Hodina v rámci EU-ESF 148 tis. Kč). Celkem bylo církevním školám, předškolním a školským zařízením poskytnuto 670,8 mil. Kč a ostatním církevním a náboženským společnostem 1,3 mil. Kč, tj. **v souhrnu 672,1 mil. Kč**.

Na zajišťování činnosti humanitárních organizací orientovaných na služby ve prospěch zdravotně postižených a na provoz ústavů sociální péče, na nichž se církve a církevní náboženské organizace podílejí, vynaložila kapitola **Ministerstvo práce a sociálních věcí** celkem **527,5 mil Kč**. (vč. příspěvku České katolické charitě ve výši 90,5 mil. Kč na provoz domovů důchodců duchovních a řeholnic, dotací na aktivní politiku zaměstnanosti 49,3 mil. Kč a na mezinárodní spolupráci 3,8 mil. Kč).

Kapitola **Úřad vlády** poskytl církvím a náboženským společnostem na prevenci před drogami, alkoholem, nikotinem a jinými návykovými látkami **7,5 mil. Kč**.

Dotace poskytované ze státního rozpočtu politickým stranám a hnutím dosáhly v roce 2004 celkem **543,9 mil. Kč**.

Příspěvek politickým stranám a hnutím vyplácený podle zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a hnutích, v platném znění, a určený na jejich činnost byl v rozpočtu zahrnut ve výši 501,4 mil. Kč, vyplacena byla částka **478,1 mil. Kč**. K nižšímu čerpání došlo především vlivem toho, že v uvedeném zákoně nebyl v roce 2004 zahrnut příspěvek na mandát poslance Evropského parlamentu (za 4 senátory zvolené za poslance Evropského parlamentu byl příspěvek vyplacen pouze za měsíce leden až červenec).

Úhrada volebních nákladů politickým stranám, rozpočtovaná ve výši 260 mil. Kč, byla vyplacena v částce **65,7 mil. Kč**. Tyto prostředky byly vyplaceny politickým stranám a hnutím na úhradu nákladů za volby do Evropského parlamentu podle zákona č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a změně některých zákonů (politické straně, hnutí či koalici, která ve volbách získala nejméně 1 % z celkového počtu platných hlasů, bylo za každý odevzdaný hlas uhrazeno 30 Kč). Výrazně nižší čerpání prostředků bylo zapříčiněno nízkou volební účastí (28,3 %).

Dotace obecně prospěšným organizacím byly poskytnuty v celkové výši **236,7 mil. Kč** při meziročním růstu o 56,7 mil. Kč, tj. o 31,5 %. Z kapitoly **Ministerstva práce a sociálních věcí** bylo uvolněno **102,4 mil. Kč** na protidrogovou prevenci, sociální prevenci a prevenci kriminality apod. **Ministerstvo kultury** poskytlo **45,3 mil. Kč** na různé kulturní aktivity, veřejné služby knihoven, stálé symfonické orchestry atd. **Ministerstvo zdravotnictví** vynaložilo **15,7 mil. Kč** např. na protidrogovou problematiku, speciální zdravotnické programy, rozvojovou zahraniční pomoc apod. Kapitola **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** poskytla dotace ve výši **25,5 mil. Kč**. Prostředky na zahraniční rozvojovou pomoc (11,0 mil. Kč) byly určeny pro organizaci Člověk v tísni. Další podpora byla určena na řešení projektů výzkumu a vývoje (10,5 mil. Kč), ostatní záležitosti ve vzdělávání (3,8 mil. Kč), atd. Kapitola **Ministerstvo životního prostředí** vyčlenila **14,6 mil. Kč** z toho např. na program Stabilizace lesa v Jizerských horách 883 tis. Kč, na výzkum a vývoj 12,4 mil. Kč, (OPS IREAS, ENKI, Ústav pro EKOPOL, Czech RE Agency) atd. Kapitola **Úřad vlády** poskytl obecně prospěšným společnostem na prevenci před drogami, alkoholem, nikotinem a jinými návykovými látkami **20,8 mil. Kč**.

Ostatní neinvestiční dotace neziskovým a podobným organizacím dosáhly výše **324,5 mil. Kč**, meziroční pokles představoval 3,8 %, tj. téměř 13,0 mil. Kč. Z celkové částky bylo v kapitole **Ministerstvo pro místní rozvoj** použito **176,4 mil. Kč** zejména na odstraňování vad panelové výstavby 174,7 mil. Kč). **Ministerstvem práce a sociálních věcí** bylo uvolněno **51,6 mil. Kč**, z toho 40 mil. Kč na dotace odborovým orgánům na kontrolu bezpečnosti práce a 11,6 mil. Kč na aktivní politiku zaměstnanosti. Kapitola **Ministerstvo zemědělství** poskytlo **26,6 mil. Kč**, z toho na zemědělské vodní hospodářství 20,4 mil. Kč, na likvidaci vybraných pesticidních odpadů a na ochranu rostlin 1,6 mil. Kč, v rámci programu LEADER 3,2 mil. Kč, pro o.p.s. Středoevropský institut ekologie zvěře 1,0 mil. Kč, v rámci podpor lesnímu hospodářství 272 tis. Kč a pro Svaz ekologických zemědělců PRO-BIO 180 tis. Kč. Kapitola **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy** vynaložila **35,6 mil. Kč**

zejména na řešení projektů výzkumu a vývoje, kapitola **Ministerstvo zdravotnictví čerpala 3,6 mil. Kč**, z toho 2,2 mil. Kč na účelovou podporu výzkumu a vývoje, 560 tis. Kč na Národní plán pomoci zdravotně postiženým, 500 tis. Kč na různé zdravotnické programy atd. Kapitola **Ministerstvo životního prostředí** poskytla **3,1 mil. Kč** na projekty výzkumu a vývoje, jejichž příjemcem byla instituce Národní klimatický program. Z rozpočtu kapitoly **Ministerstvo průmyslu a obchodu** bylo vydáno **3,3 mil. Kč**, z toho 3,0 mil. Kč využil Svaz průmyslu a dopravy ČR na řešení projektů v oblasti výzkumu a vývoje. Kapitola **Ministerstvo kultury** poskytla dotace ve výši **2,2 mil. Kč**, z toho 2,0 mil. Kč na kulturní aktivity (v tom 1,2 mil. Kč Nadačnímu fondu Festival spisovatelů Praha na Festival spisovatelů Praha 2004, 0,6 mil. Kč Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska na aktivity spojené s uspořádáním Dnů evropského dědictví 2004 a 0,2 mil. Kč na řešení projektů výzkumu a vývoje).

2.3.5. Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně

Do této skupiny výdajů, která v roce 2004 představovala 5,9 % běžných výdajů státního rozpočtu, patří zejména transfery fondům sociálního a zdravotního pojištění a transfery státním fondům.

Přehled o státním rozpočtu, jeho změnách a čerpání v roce 2004 včetně srovnání s minulým rokem poskytuje následující tabulka:

Tabulka č. 39

NEINVESTIČNÍ TRANSFERY VEŘEJNÝM ROZPOČTŮM ÚSTŘEDNÍ ÚROVNĚ	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
		1	2				
Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům ústřední úrovně celkem	39 677	40 924	49 668	46 633	93,9	-3 035	117,5
z toho:							
- transfery státním fondům	6 717	7 530	16 277	13 243	81,4	-3 034	197,2
z toho: SZIF	6 717	4 730	13 477	10 443	77,5	-3 034	155,5
- transfery fondům soc. a zdrav. pojištění	32 507	33 394	33 391	33 390	100,0	- 1	102,7

Celkově dosáhly výdaje této skupiny 46,6 mld Kč, což bylo téměř o 3,1 mld Kč (o 6,1 %) pod úroveň upraveného rozpočtu, při meziročním růstu o 7,0 mld Kč, tj. o 17,5 %. Důvodem nárůstu výdajů bylo zvýšení dotací státním fondům v roce 2004 (zařazení dotace Státnímu fondu dopravní infrastruktury, změna financování v oblasti zemědělství související se vstupem České republiky do Evropské unie).

Formou **transferů státním fondům** byly z kapitoly **Všeobecná pokladní správa** poskytnuty dotace Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu (SZIF) a Státnímu fondu dopravní infrastruktury (SFDI).

Dotace do rozpočtu **SFDI** byla poskytnuta ve výši 2 800 mil. Kč, ve které také byla profinancována a zúčtována. Čerpané výdaje u jednotlivých akcí představovaly národní podíl ke spolufinancování z poskytnutých úvěrů Evropské investiční banky, resp. z fondů Evropské unie. Vlastní proces financování probíhal prostřednictvím ČMZRB, a.s. jako smluvního finančního manažera u spolufinancovaných projektů. Věcně byly uvedené prostředky ve výši 2 800 mil. Kč využity na výstavbu dálnic (1 127,7 mil. Kč, z toho připadlo na dálnici D5 celkem 462,8 mil. Kč, na dálnici D8 celkem 262,0 mil. Kč a na dálnici D11 celkem 402,9 mil. Kč), na výstavbu rychlostních silnic 222,1 mil. Kč a na výstavbu silnic I. třídy 1 449,3 mil. Kč (z toho na akci I/13 Ostrov obchvat 550,0 mil. Kč, na akci I/20 Písek 7. dostavba 319,8 mil. Kč, na akci I/10 Turnov Harrachov 264,0 mil. Kč, na akci I/33 Česká Skalice obchvat 260,0 mil. Kč atd.)

Prostředky uvolněné z kapitoly **Všeobecná pokladní správa** pro **SZIF na organizaci trhu** byly **čerpany** v plné rozpočtované výši **4 430 mil. Kč** při meziročním poklesu o 1 988,6 mil. Kč, tj. o 31,0 %. Byly použity na úhradu kompenzačních podpor za kvóty na mléko, na podporu spotřeby školního mléka, na subvence při vývozu mlékárenských výrobků ve výši celkem 1 938,9 mil. Kč, na úhradu subvencí při vývozu jatečného skotu a prasat 99,7 mil. Kč, na podporu výroby bramborového a pšeničného škrobu, na úhradu subvencí při vývozu bramborového škrobu na výrobní náklady za zpracovaný škrob celkem 45,9 mil. Kč, na vývoz sladu 51,0 mil. Kč atd.

V průběhu roku 2004 došlo k převodu prostředků na financování **Společné zemědělské politiky** z kapitoly **Ministerstvo zemědělství** do rozpočtu **SZIF** ve výši 8 200 mil. Kč (vnitřní rozpočtový přesun v rámci kapitoly v plné výši z položky „neinvestiční dotace podnikatelským subjektům“). Skutečně bylo **čerpano 5 170 mil. Kč**, a to na Společnou organizaci trhu, Program strukturální podpory (přímé platby, Horizontální plán rozvoje venkova, geodetické služby atd.).

Vedle dotace na úhradu nákladů spojených s regulací zemědělského trhu a na společnou zemědělskou politiku bylo státním rozpočtem poskytnuto dalších **847 mil. Kč k úhradě správních výdajů aparátu SZIF**. Navýšení těchto výdajů proti roku 2003 o 535,6 mil. Kč, tj. o 172,0 % bylo především dáno nutností zabezpečit požadavky Evropské unie na fungování Společné zemědělské politiky; došlo např. k převedení činností, které zabezpečovalo Ministerstvo zemědělství prostřednictvím agentury SAPARD (bylo delimitováno 215 zaměstnanců), zřízení odboru marketing, zřízení 7 regionálních odborů k zajištění příjmů a administrace žádostí atd.

Podrobnější hodnocení činnosti SFDI a SZIF je uvedeno v sešitu D návrhu SZÚ.

Neinvestiční transfery fondům sociálního a veřejného zdravotního pojištění představují především platby státu do systému zdravotního a sociálního pojištění za vybrané skupiny obyvatel.

Rozhodující část výdajů čerpaná podle zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, představují **platby státu za vybrané skupiny obyvatel do systému všeobecného zdravotního pojištění hrazené z kapitoly Všeobecná pokladní správa**. Platba státu za „státní pojištěnce“ schválená ve státním rozpočtu na rok 2004 v částce 33 379 mil. Kč dosáhla výše 33 377 mil. Kč, tj. 100 % rozpočtu, při meziročním růstu o 2,7 % (o 884 mil. Kč). Na základě nařízení vlády č. 230/2004 Sb. došlo od 1.1.2004 ke změně vyměřovacího základu pro výpočet platby státu u osoby, za kterou je plátcem pojistného na všeobecné zdravotní pojištění stát, z 3 458 Kč na 3 520 Kč, měsíční sazba státu za jednoho pojištěnce se tak zvýšila z 467 Kč na 475 Kč.

V roce 2004 byla provedena změna rytmu plateb - předsun platby z 2. pololetí na 1. pololetí ve výši 2,8 mld Kč. Tato předsunutá platba byla včas vyúčtována, tzn. byla k 31.12.2004 vůči státnímu rozpočtu neutrální (v listopadu 1,4 mld Kč a v prosinci 1,4 mld Kč).

V rámci této skupiny výdajů jsou zahrnuty i prostředky z rozpočtu kapitoly **Ministerstva obrany** pro dva specifické fondy Vojenské zdravotní pojišťovny, které slouží pro zprostředkování zdravotní a preventivní péče pro vojáky v činné službě (Fond zprostředkování úhrady zdravotní péče a Fond pro úhradu preventivní péče), zřízené podle vyhlášky MF č. 41/2000, a kterým bylo v roce 2004 vyplaceno **12,3 mil. Kč**, tj. o 1,7 mil. Kč (o 12,1 %) méně než v minulém roce.

2.3.6. Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně

Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně byly ve schváleném rozpočtu **zpracovány v celkové výši 107,9 mld Kč**. Proti skutečnosti dosažené v roce 2003 představovalo snížení 3,3 mld Kč, tj. o 3,0 %, jejich objem se však v průběhu roku provedenými rozpočtovými opatřeními **zvýšil na 111,5 mld Kč**. Z upraveného rozpočtu představovaly 39,8 mld Kč transfery v rámci tzv. souhrnného vztahu, z toho 24,9 mld Kč činila předpokládaná dotace do rozpočtů obcí a 14,9 mld Kč dotace do rozpočtů krajů. Mimo rámec souhrnného dotačního vztahu byly rozpočtem po změnách stanoveny transfery ve výši téměř 71,7 mld Kč, z toho obcím v objemu přes 3,1 mld Kč a transfery krajům ve výši přesahující 68,5 mld Kč.

Tabulka č.40

NEINVESTIČNÍ TRANSFERY VEŘEJNÝM ROZPOČTŮM ÚZEMNÍ ÚROVNĚ	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
		1	2				
Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně celkem*)	111 201	107 884	111 506	111 010	99,6	- 496	99,8
z toho:							
- obcím	28 562	28 003	28 042	27 641	98,6	- 401	96,8
v tom: souhrnný vztah	24 364	25 309	24 916	24 915	100,0	- 1	102,3
úcelové dotace	4 198	2 695	3 127	2 726	87,2	- 401	64,9
- krajům	82 638	79 879	83 453	83 361	99,9	- 92	100,9
v tom: souhrnný vztah	14 484	14 875	14 926	14 926	100,0	0	103,1
úcelové dotace	68 154	65 004	68 527	68 435	99,9	- 92	100,4

*) bez prostředků převedených v rámci finančního vypořádání (v roce 2003 ve výši 35,5 mil. Kč, v roce 2004 ve výši 40,4 mil. Kč)

Celkem ze státního rozpočtu bylo na **neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně uvolněno 111,0 mld Kč**, tj. 99,6 % rozpočtu po změnách (úspora 495,9 mil. Kč). Ve srovnání s minulým rokem došlo k mírnému snížení těchto výdajů (o 191 mil. Kč, tj. o 0,2 %).

Z celkového objemu prostředků představovaly **39,8 mld Kč** (100 % upraveného rozpočtu a meziroční růst o 992,6 mil. Kč, tj. o 2,6 %) dotace poskytované obcím a krajům **v rámci souhrnného vztahu** návazně na přílohy 6, 7 a 8 k zákonu o státním rozpočtu na rok 2004. Z této částky bylo **24,9 mld Kč určeno do rozpočtu obcí** (100 % upraveného rozpočtu při meziročním růstu o 550,4 mil. Kč, tj. o 2,3 %) a **14,9 mld Kč do rozpočtu krajů** (100 % rozpočtu při meziročním růstu o 442,2 mil. Kč, tj. o 3,1 %). Prostředky byly uvolněny z kapitoly **Všeobecná pokladní správa**.

Největší objem z těchto prostředků představovaly **dávky sociální péče** vyplácené příslušnými obcemi, na něž bylo poskytnuto **15,2 mld Kč^{*)}** (komentář je uveden v části o sociálních transferech obyvatelstvu). Kromě toho byly finanční prostředky určené pro rozpočty obcí poskytnuty zejména na výkon státní správy v obcích (2 608 mil. Kč), na školství (1 531 mil. Kč), ústavy sociální péče (275 mil. Kč), domovy důchodců (999 mil. Kč), na výkon státní správy obcí s rozšířenou působností (4 044 mil. Kč, z toho na státní sociální podporu 228 mil. Kč) atd.

Neinvestiční transfery krajům byly čerpány na dopravní obslužnost – na drážní dopravu (2 247 mil. Kč) a autobusovou dopravu (2 964 mil. Kč), na výkon zřizovatelských funkcí a činností převedených z okresních úřadů, obcí a resortů krajům (9 094 mil. Kč, z toho na sociální služby 4 811 mil. Kč). Krajským úřadům byl také poskytnut příspěvek na výkon státní správy 399 mil. Kč, včetně příspěvku 52,5 mil. Kč na činnost sborů dobrovolných hasičů obcí.

Formou neinvestičních transferů **mimo rámec souhrnného dotačního vztahu** bylo v roce 2004 **vynaloženo** téměř **71,2 mld Kč**, tj. 99,3 % upraveného rozpočtu při meziročním poklesu o 1 192 mil. Kč (o 1,6 %). Z toho **obce** obdržely přes **2,7 mld Kč**, tj. 87,2 % upraveného rozpočtu, ale o 1 472 mil. Kč (o 35,1 %) méně než v minulém roce. **Kraje** obdržely přes **68,4 mld Kč**, tj. 99,9 % upraveného rozpočtu při meziročním růstu o 281 mil. Kč (o 0,4 %).

Největší objem prostředků v rámci účelových dotací územním rozpočtům (95,7 %) byl v roce 2004 poskytnut kapitolou **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT)**, a to ve výši **65,5 mld Kč**. Z toho **přímé náklady na vzdělávání školám, předškolním a školským zařízením zřizovaným obcemi a kraji**, které byly poskytovány čtvrtletně z rozpočtu kapitoly MŠMT prostřednictvím krajských úřadů, představovaly **62,2 mld Kč** (meziroční růst o 2,5 mld Kč, tj. o 4,2 %). Na přímé náklady na vzdělávání pro školy, předškolní a školská zařízení zřizované obcemi bylo určeno přes 36,7 mld Kč a na zřizované kraji 25,5 mld Kč. Kromě toho byly poskytnuty **dotace soukromému školství** ve výši **2,9 mld Kč** pro 568 organizací, a to čtvrtletně prostřednictvím krajů (meziroční růst o 187,6 mil. Kč, tj. o 6,9 %). Další neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně z kapitoly MŠMT ve výši cca 377 mil. Kč byly určeny na program protidrogové politiky, program sociální prevence a prevence kriminality, projekty rómské komunity, soutěže, podporu odborného vzdělávání pedagogů, státní informační politiku ve vzdělávání apod.

^{*)} Skutečné čerpání obcemi činilo 14,3 mld Kč, rozdíl 875 mil. Kč je řešen v rámci finančního vypořádání.

Z kapitoly Všeobecná pokladní správa byly uvolněny necelé 3,3 mld Kč, např. jako prostředky na financování běžného rozvoje územních samosprávných celků (1 160 mil. Kč), správní výdaje na systém státní sociální podpory (265 mil Kč mil. Kč), prostředky na strategie prevence kriminality na místní úrovni (79,1 mil. Kč) financování provozu ochranných systémů podzemních dopravních staveb Praha (45 mil. Kč), dotace na protiradonová opatření (5,4 mil. Kč), náhrady výdajů ÚSC – doplatek za rok 2003 (40,4 mil. Kč), výdaje stanovené zvláštními zákony nebo dalšími právními předpisy (71,4 mil. Kč), financování provozu ochranných systémů podzemních dopravních staveb Praha (45 mil. Kč), prostředky na řešení problémů ÚSC vyplývajících zejména z realizace II. fáze reformy veřejné správy (63,5 mil. Kč), dotace na posílení rozpočtu Středočeského kraje (30 mil. Kč), na volby konané v roce 2004 celkem 687,9 mil. Kč atd. Na základě usnesení vlády č. 56/2004 byly poskytnuty prostředky k řešení úhrady pohledávek zdravotnických zařízení zřízených bývalými okresními úřady ve výši 766,6 mil. Kč (rozpočtové opatření na vrub pol. „Výdaje na úhradu ztráty České konsolidační agentury“ v kapitole Všeobecná pokladní správa).

Prostředky převedené kapitolou **Ministerstvo pro místní rozvoj** představovaly **620,4 mil. Kč**, z toho bylo využito na programy rozvoje bydlení a bytového hospodářství 294,8 mil. Kč, na podporu individuální bytové výstavby 59,0 mil. Kč a na ostatní činnost v oblasti bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje 262,3 mil. Kč (357,0 mil. Kč bylo poskytnuto obcím a 259,1 mil. Kč krajům).

Prostředky z kapitoly **Ministerstvo práce a sociálních věcí** byly poskytnuty ve výši **721,9 mil. Kč**. Rozhodující část těchto prostředků 681,9 mil. Kč dostaly obce od úřadů práce na řešení místních problémů nezaměstnanosti v rámci nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti (veřejně prospěšné práce, při nichž vytvářejí pracovní místa zejména pro své občany, příspěvky na odbornou činnost absolventů a získání kvalifikace mladistvých, vytváření společensky účelných pracovních míst). Kraje na aktivní politiku zaměstnanosti získaly 29,9 mil. Kč (rekvalifikace, veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa a odborná praxe absolventů). Na běžné výdaje spojené s výstavbou a rekonstrukcí domovů důchodců a ústavů sociální péče v rámci programového financování reprodukce majetku dostaly obce a kraje celkem 10,1 mil. Kč.

Ministerstvo kultury uvolnilo **542,5 mil. Kč** především na plnění programů, např. Regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón (225,0 mil. Kč), Záchrana architektonického dědictví (56,1 mil. Kč), na zajištění regionálních funkcí veřejných knihoven (126,4 mil. Kč), na podporu profesionálních divadel, symfonických orchestrů a pěveckých sborů (40,8 mil. Kč), na program

Havárie střech památek (15,8 mil. Kč) na veřejné informační služby knihoven (13,4 mil. Kč) a na jiné kulturní aktivity. **Ministerstvo zemědělství** uvolnilo touto formou dalších **273,6 mil. Kč**, z toho 267,4 mil. Kč obcím a 6,1 mil. Kč krajům především do oblasti lesního hospodářství a agrokomplexu. V kapitole **Ministerstvo zdravotnictví** bylo čerpáno **57,6 mil. Kč** (55,5 mil. Kč krajům a 2,1 mil. Kč obcím), z toho 30,7 mil. Kč na dostavbu MN Ústí nad Labem, 14,9 mil. Kč na rekonstrukci a dostavbu nemocnice Ivančice, 2,6 mil. Kč bylo použito na protidrogovou politiku, 0,6 mil. Kč na prevenci HIV/AIDS, v rámci programu „Národní program zdraví“ pak bylo poskytnuto 1,8 mil. Kč, 4,6 mil. Kč pro interní grantovou agenturu atd. **Ministerstvo životního prostředí** poskytlo krajům a obcím celkem **85,2 mil. Kč**, z toho obcím 66,2 mil. Kč (Program péče o krajinu 30,8 mil. Kč, příspěvky ZOO 26,4 mil. Kč, Program péče o zeleň v urbanizovaném prostředí 1,8 mil. Kč, úhrada kompenzací za ztráty způsobené obcím na území národních parků 5,4 mil. Kč atd.) a krajům téměř 19,0 mil. Kč (z toho příspěvky na ZOO 18,1 mil. Kč, dotace z Programu péče o krajinu 780 tis. Kč).

Podrobně jsou prostředky uvolněné jednotlivými kapitolami do rozpočtů obcí a krajů hodnoceny v **závěrečných účtech těchto kapitol** za rok 2004.

Neinvestiční půjčené prostředky veřejným rozpočtům územní úrovně ve schváleném rozpočtu činily 4,4 mil. Kč, v rozpočtu po změnách 16,3 mil. Kč, které také byly poukázány.

2.4. Další běžné výdaje státního rozpočtu

2.4.1. Financování zahraničních úvěrů

Schválený rozpočet výdajů spojených se **správou a evidencí zahraničních pohledávek státu** ve výši 60,0 mil. Kč byl čerpán v objemu **57,6 mil. Kč**, rozpočtová úspora činila 2,4 mil. Kč, tj. 4,1 %, a týkala se snížení příslušné paušální odměny ČSOB v důsledku uzavření dodatku k dosavadní smlouvě platnému od 1.10.2004. Proti skutečnosti roku 2003 bylo čerpání těchto výdajů o 3,3 mil. Kč (o 3,5 %) nižší.

2.4.2. Stavební spoření

Státní podpora stavebního spoření je realizována na základě zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, a jeho novel z roku 1995 a 2003. Na základě obchodních plánů stavebních spořitelien a vývoje v předcházejících letech bylo **ve schváleném rozpočtu na rok 2004** na tento účel **vyčleněno 15 200 mil. Kč**, po úpravách rozpočtu se tato částka **zvýšila na**

15 337 mil. Kč. Skutečně byla ze státního rozpočtu vyplacena záloha státní podpory stavebního spoření v celkové výši **15 337 mil. Kč**, tj. **2 076 mil. Kč (o 15,7 %) více než v roce 2003**. Průměrná výše státní podpory vyplacená za rok 2003 na každou jednu smlouvu s nárokem na státní podporu činila 3 159 Kč (nárok na státní podporu za sledovaný rok uplatňují stavební spořitelny za své klienty až po uplynutí kalendářního roku, tj. v roce následujícím).

V roce 2003 byl evidován celkový počet smluv o stavebním spoření s nárokem na státní podporu 5 983 654. Všemi **6 stavebními spořitelny** bylo předáno do zpracování žádosti o roční zálohy státní podpory za r. 2003 (2. a 3. kolo r. 2003) a zálohy státní podpory za r. 2004 (1.kolo 2004) **celkem 5 257 670 smluv** s nárokem na státní podporu.

Z kapitoly Všeobecná pokladní správa byly vyplaceny v r. 2004 ze státního rozpočtu zálohy na státní podporu stavebního spoření:

- po skončení kalendářního roku bylo podle stavu vkladů k 31.12.2003 stavebním spořitelnám vyplaceno v zákonné lhůtě dvou měsíců, tj. v dubnu 2004 (2. kolo r. 2003) celkem 14 781 mil. Kč,
- po vyřešení sporných případů a po opravě chybně zadaných dat bylo stavebním spořitelnám vyplaceno v zákonné lhůtě dvou měsíců tj. v červenci 2004 (3. kolo r. 2003) celkem 362 mil. Kč,
- na základě novely zákona č. 96/1993 Sb. o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření z r. 1995, bylo umožněno stavebním spořitelnám podat žádost o vyplacení zálohy státní podpory pro ty účastníky, kteří v 1. pololetí sledovaného roku ukončili stavební spoření. Na základě těchto žádostí bylo stavebním spořitelnám vyplaceno v zákonné lhůtě tj. v srpnu 2004 (1. kolo r. 2004) celkem 194 mil. Kč.

Podle ustanovení § 13, odst.1 zákona č. 96/1993 Sb. o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, vrátily stavební spořitelny k 31. 12. 2004 na účet kapitoly Všeobecná pokladní správa zálohu státní podpory v celkové výši 240 mil. Kč.

Na zvýšení celkově vyplacené částky státní podpory stavebního spoření v roce 2004 měla zásadní vliv novela zákona č. 96/1993 Sb. schválená zákonem č. 423/2003 Sb., která kromě jiného snížila maximální roční výši státní podpory ze 4 500 Kč na 3 000 Kč u smluv uzavřených po 1.1.2004. Projevila se zde tak snaha občanů i stavebních spořitelny uzavřít co nejvíce nových smluv před účinností zmíněné novely (v roce 2003 bylo uzavřeno 2 097,3 tis. nových smluv, tj. o 62,1 % více než v roce

2002; v roce 2004 bylo uzavřeno pouze 314,7 tis. nových smluv, tj. o 85,0 % méně než v roce 2003). S poklesem počtu nově uzavřených smluv v roce 2004 koresponduje snížení celkového počtu smluv k ultimu roku, kdy tento nevyvážil úbytek smluv a došlo poprvé k poklesu jejich celkového počtu (o 6,4 %, tj. o 401 531 smluv). V roce 2004 pokračoval pozitivní vývoj v úvěrové oblasti, kdy ke konci prosince došlo k nárůstu objemu poskytnutých úvěrů proti konci roku 2003 o 32,4 % (o 20 587 mil. Kč); poměr objemu celkových úvěrů a uspořené částky (287 077 mil. Kč) se tak zvýšil na 29,3 %, tj. o 2,4 procentního bodu.

2.4.3. Penzijní připojištění

Ze státního rozpočtu jsou od roku 1995 uvolňovány prostředky na výplatu státního příspěvku k penzijnímu připojištění. Na základě zákona č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem, vzniklo 44 penzijních fondů. Novela uvedeného zákona z roku 2004 umožnila dnem vstupu České republiky do Evropské unie vstup do systému penzijního připojištění ČR účastníkům s bydlištěm na území jiného členského státu EU, pokud se účastní důchodového pojištění nebo veřejného zdravotního pojištění v ČR. V průběhu roku tak došlo k postupnému nárůstu počtu účastníků a tím i čerpání státních příspěvků.

Schválený rozpočet na rok 2004 počítal na výplatu státního příspěvku s částkou 3,0 mld Kč, vzhledem k průběhu čerpání během roku byl rozpočet navýšen o 123,7 mil. Kč. Skutečné **čerpání** pak dosáhlo **3 123,7 mil. Kč** při meziročním zvýšení téměř o 242 mil. Kč, tj. o 8,4 %.

K 31.12.2004 bylo činných pouze **11 penzijních fondů**. Počet účastníků, kterým byly v roce 2004 vyplaceny příspěvky, dosáhl 2 860,1 tis., což je o 260,4 tis. osob (o 10,0 %) více než v roce 2003, kdy meziroční zvýšení představovalo 119,6 tis. osob (nárůst o 4,8 %). Průměrná výše měsíčního příspěvku účastníka penzijního připojištění v roce 2004 dosáhla 1 065 Kč.

2.4.4. Státní podpora hypotečního úvěrování

Cílem programu **státní podpory hypotečního úvěrování** je zvýšení dostupnosti dlouhodobých úvěrů poskytovaných komerčními bankami na výstavbu domů a bytů a pomoc mladým lidem do 36 let zvýšením dostupnosti staršího vlastnického bydlení a dostupnosti vlastnického bydlení pro mladé lidi. Podpora je poskytována z kapitoly **Ministerstvo pro místní rozvoj** podle nařízení vlády č. 244/1995 Sb., o podmínkách státní finanční podpory hypotečního úvěrování bytové výstavby, ve znění pozdějších

předpisů, resp. nařízení vlády č. 33/2004 Sb., a v případě mladých lidí do 36 let podle usnesení vlády č. 249/2002 Sb. a spočívá v úhradě části úroku hypotečního úvěru.

Státní rozpočet na rok 2004 počítal pro tuto formu podpory bytové výstavby s částkou 430 mil. Kč, která byla vzhledem k předpokládanému nárůstu počtu státem podporovaných hypotečních úvěrů v průběhu roku zvýšena o 53 mil. Kč. **Skutečně vyčerpáno** bylo **472,5 mil. Kč** (o 24 mil. Kč, tj. o 4,2 méně než v roce 2003). Z této částky bylo poskytnuto 369 mil. Kč obyvateľstvu, zbytek čerpaly obce, bytová družstva a právnické a fyzické osoby podnikající v bytové výstavbě.

Od počátku poskytování státní podpory hypotečního úvěrování (r. 1995) bylo k 31.12.2004 uzavřeno již 26 642 smluv, z toho počet aktivních příjemců podpory činil 21 451. V roce 2004 bylo nově uzavřeno 5 699 smluv, což představovalo podporu cca 7 249 bytových jednotek, průměrná měsíční výše podpory na byt činila 1 065 Kč, průměrná výše úvěru na byt 1 086,4 mil. Kč, úroková sazba podporovaných úvěrů v roce 2004 byla 4,2 % p. a. (úroková sazba bez podpory 6,4 % p.a.), celkový objem úvěrů dosáhl téměř 9,0 mld Kč.

2.4.5. Majetková újma peněžních ústavů

Úhrada majetkové újmy peněžních ústavů, která jim vzniká v souvislosti s dříve poskytnutými sociálními úvěry (individuální a družstevní bytová výstavba, půjčky mladým manželům), byla v roce 2004 rozpočtována ve výši 683,9 mil. Kč a **poskytnuta ve výši 630,2 mil. Kč**, tj. 92,1 % rozpočtu, při meziročním poklesu o 107,2 mil. Kč tj. o 14,4 %. Nižší čerpání v roce 2004 souvisí s nízkými pohyblivými úrokovými sazbami PRIBOR 3M a 6M v tomto období.

Z celkové úhrady majetkové újmy peněžních ústavů za rok 2004 bylo poskytnuto 225 407 tis. Kč v souvislosti s úvěry na individuální bytovou výstavbu (Česká spořitelna), 278 098 tis. Kč s úvěry na družstevní bytovou výstavbu včetně 5 499 tis. Kč doplatku vyplývajícího z vyúčtování roku 2003 (Česká konsolidační agentura) a 126 706 tis. Kč v souvislosti s půjčkami mladým manželům (Česká spořitelna).

Majetková újma vzniká peněžním ústavům v souvislosti s dříve poskytnutými úvěry za státem stanovené zvýhodněné úrokové sazby a je hrazena ze státního rozpočtu v souladu s § 45 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách. V případě České konsolidační agentury je majetková újma hrazena také v návaznosti na § 19, zejména odstavce 4 a 5 zákona č. 239/2001 Sb., o České konsolidační agentuře.

Ve státním rozpočtu na rok 2004 byly zahrnuty rovněž prostředky na **majetkovou újmu pojišťoven** z provozování zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání ve výši 385 mil. Kč, které byly v průběhu roku upraveny na 279,2 mil. Kč. Požadavek na úhradu majetkové újmy nebyl ze strany pojišťoven uplatněn.

2.4.6. Výdaje na realizaci státních záruk

Celkové výdaje kapitoly **Všeobecná pokladní správa** související se státem jištěnými závazky jednotlivých dlužníků, přesáhly v roce 2004 úhrnnou výši **20,2 mld Kč**.

Vlastní **realizace standartních státních záruk** byla v roce 2004 provedena v celkovém rozsahu převyšujícím **10,0 mld Kč** a týkala se s.o. Správa železniční dopravní cesty (SŽDC) a a.s. AERO Vodochody. V případě **s.o. SŽDC** se jednalo o úhradu prakticky všech úvěrových závazků, za něž stát vystavil garanci. Z úhrnné částky **4 454,7 mil. Kč** připadlo 3 147,9 mil. Kč na úvěry poskytnuté na rychlostní koridory I a II, 793,4 mil. Kč na pořízení vlakových souprav s výkyvnými skříněmi (pendolína), 273,1 mil. Kč na financování investičních programů MD, 177,9 mil. Kč na obnovu vozového parku a 62,4 mil. Kč na revitalizaci železničních vozů. V případě **AERO Vodochody, a.s.** byla ukončena státní záruka zajišťující syndikovaný revolvingový úvěr z roku 1998 a ze státního rozpočtu uhrazena úhrnná částka **5 547,5 mil. Kč**.

V rámci tzv. **nestandardních státních záruk** (které nesplňují všechny podmínky stanovené rozpočtovými pravidly) bylo v roce 2004 přistoupeno k realizaci v celkové výši **1 862,6 mil. Kč**. Z toho:

- 781,7 mil. Kč jako úhrada záloh, vyplacených ČNB pro ČSOB, a. s. jako strategického investora IPB k pokrytí některých ztrát vyplývajících z uzavřených smluvních dokumentů;
- 500 mil. Kč jako první část záruky, vydané ve prospěch ČNB za program konsolidace a stabilizace bankovního sektoru;
- 576,1 mil. Kč jako roční úroky (tzv. pohyblivá složka odměny) ze státem garantované pohledávky ČSOB, a.s. vůči Slovenské inkasní, s.r.o.;
- 4,8 mil. Kč jako úhrada nákladů ČSOB, a.s. vzniklých z převzetí nekvalitních aktiv IPB.

Charakter realizace státní záruky měly v roce 2004 rovněž provedené **úhrady za závazky státu, vyplývající ze zákona č. 77/2002 Sb. k transformaci s. o. České dráhy a převodu podstatné části jejích závazků na s.o. SŽDC ve výši 4 468,3 mil. Kč.**

Celkové hodnoty **3 911,2 mil. Kč** dosáhly vedle výše zmíněné realizace záruk ještě přímé platby z rozpočtové kapitoly VPS, které se týkaly úvěrů poskytnutých v minulých letech Evropskou investiční bankou na financování integrovaného záchranného systému a rozsáhlých infrastrukturních projektů. Přestože přijaté závazky státu mají i v těchto případech charakter státní záruky, nejsou příslušní dlužníci z tohoto titulu státu zavázáni a provedením úhrad splatných jistin a příslušenství z těchto úvěrů se fakticky nejednalo o realizaci státních záruk.

2.4.7. Výdaje na volby

V průběhu roku 2004 byly vyhlášeny a konaly se:

- nové volby do zastupitelstev obcí (17.1., 24.4., 4.9. a 4.12.),
- volby do Evropského parlamentu (11. a 12.6.),
- doplňující volby do Senátu Parlamentu ČR (8. a 9.10., 2. kolo 15. a 16.10.),
- volby do zastupitelstev krajů (5. a 6.11.),
- řádné volby do 1/3 Senátu Parlamentu ČR (5. a 6.11., druhé kolo 12. a 13.11.).

Ve schváleném rozpočtu na rok 2004 byly prostředky na financování výdajů souvisejících s konáním voleb zahrnuty v kapitole Všeobecná pokladní správa v celkové výši 1 352,9 mil. Kč a byly v průběhu roku uvolňovány kapitolám Ministerstvo vnitra, Český statistický úřad, Ministerstvo obrany a krajům a jejich prostřednictvím obcím. **Čerpáno** bylo celkem **1 108,2 mil. Kč** (81,1 %).

Tabulka č. 41

VÝDAJE NA VOLBY 2004	rozpočet 2004		skutečnost 2004	tis. Kč plnění v % 3:2
	schválený	po změnách		
	1	2		
Výdaje na volby celkem	1 352 918	1 352 934	1 108 199	81,91
v tom:				
- volby do zastupitelstev územních samospr. celků	749 372	659 497	523 716	79,41
- volby do Senátu	15 000	105 159	90 095	85,68
- volby do Evropského parlamentu	588 546	588 278	494 388	84,04

Do rozpočtu kapitoly **Ministerstvo vnitra** na mzdové prostředky a související výdaje pro sekretariát Státní volební komise a pro příslušníky Policie ČR, na tisk hlasovacích lístků a volebních materiálů, služby radiotelekomunikací a telekomunikací, kancelářské potřeby, poštovné, cestovné a občerstvení atd. bylo uvolněno a čerpáno:

- na volby do zastupitelstev ÚSC (obcí a krajů) 117,6 mil. Kč,
- na volby do Senátu Parlamentu ČR 64,7 mil. Kč,
- na volby do Evropského parlamentu 93,8 mil. Kč.

Do rozpočtu kapitoly **Český statistický úřad** na zajištění zpracování výsledků voleb bylo uvolněno/čerpáno:

- na volby do zastupitelstev ÚSC (obcí a krajů) 63,1 mil. Kč / 62,9 mil. Kč,
- na volby do Senátu Parlamentu ČR 17,4 mil. Kč / 17,3 mil. Kč,
- na volby do Evropského parlamentu 63,5 mil. Kč/ 63,5 mil. Kč.

Kapitole **Ministerstvo obrany** byly převedeny prostředky na pokrytí výdajů pro zajištění voleb, které vznikly újezdním úřadům vojenských újezdů, vč. odměn členům volebních komisí, v celkové výši 338 tis. Kč. Skutečné čerpání těchto prostředků činilo 168 tis. Kč (z toho 89 tis. Kč na volby do Senátu a 70 tis. Kč na volby do Evropského parlamentu).

Výdaje obcí a krajů spojené s přípravou a technickým zabezpečením voleb byly plně hrazeny ze státního rozpočtu. Z kapitoly Všeobecná pokladní správa byly v průběhu roku 2004 **poskytnuty** krajům a jejich prostřednictvím obcím dotace v celkové výši **688,0 mil. Kč**. Předběžně bylo **čerpáno** celkem **510,0 mil. Kč**, z toho připadlo na kraje 4,4 mil. Kč (definitivní čerpání je předmětem finančního vypořádání).

Úhrada volebních nákladů politickým stranám, vyplacená v částce **65,7 mil. Kč**, je komentována v části zprávy týkající se dotací politickým stranám a hnutím.

2.4.8. Odvody vlastních zdrojů ES do rozpočtu EU

Odvody peněžních prostředků z vlastních zdrojů Evropských společenství (ES) do rozpočtu Evropské unie (EU) jako smluvní závazek vyplývající ze vstupu České republiky do Evropské unie v květnu 2004 byly ve sledovaném roce ve výdajích státního rozpočtu uvedeny poprvé.

Na odvody prostředků určených k úhradě vlastních zdrojů ES za rok 2004 byla v kapitole Všeobecná pokladní správa **rozpočtována** částka **16 866 mil. Kč**, která měla sloužit k pokrytí finančních požadavků EU na úhradu zdroje vycházejícího z daně z přidané hodnoty (DPH) včetně korekcí Spojenému Království a zdroje založeného na hrubém národním důchodu (HND) včetně rezerv.

Základem pro stanovení výše uvedených vlastních zdrojů ES byl předpokládaný vývoj HND v roce 2004 v ČR (i EU). Při vstupu ČR do EU k 1. květnu 2004 byla v rozpočtu EU pro ČR předpokládána výše odvodů těchto vlastních zdrojů v částce 15 852 mil. Kč, tj. zhruba o 1 mld Kč méně než stanovil státní rozpočet. V průběhu roku 2004 došlo k řadě úprav rozpočtu EU především z titulu navyšování jeho výdajových potřeb a dalších vlivů na příjmové straně rozpočtu EU, které se promítlo i ve zvýšení odvodů jednotlivých členských států, neboť rozpočet EU je koncipován jako vyrovnaný. Konečný rozpočet EU na rok 2004 zahrnoval odvody vlastních zdrojů pro ČR ve výši 16 098 mil. Kč. Z této částky však nebyly aktivovány rezervy (zejména rezerva na pomoc v nouzi) ve výši cca 45 mil. Kč. **Skutečně odvedené prostředky na úhradu vlastních zdrojů do rozpočtu EU** v roce 2004 tak činily **16 053 mil. Kč** (z toho podle DPH 4 188 mil. Kč a podle HND 11 865 mil. Kč).

Další výdaje, čerpané z kapitoly Všeobecná pokladní správa, jsou podrobněji komentovány v souhrnu rozpočtových kapitol, sešit H.

2.5. Výdaje kapitoly Státní dluh

Prostřednictvím této kapitoly jsou financovány **výdaje na dluhovou službu státu**, tj. úroky a poplatky spojené s obsluhou státního dluhu a dále realizované kurzovní ztráty při splátkách jistiny zahraničního dluhu.

Schválený státní rozpočet pro rok 2004 počítal s celkovými výdaji kapitoly ve výši **27,0 mld Kč**. V návaznosti na předpokládaný růst státního dluhu byly tyto výdaje o 5,4 mld Kč (o 25,0 %) vyšší než byla skutečnost předchozího roku. **V průběhu roku** byl rozpočet o 134 mil. Kč **zvýšen**.

Přehled rozpočtových výdajů kapitoly Státní dluh podává následující tabulka:

Tabulka č. 42

v mil. Kč

Ukazatel	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	%	Index 2004/2003 (%)
		schválený	vč. všech změn			
1	2	3	4	5	5:4	5:2
1. Úrokové výdaje celkem	21 328	26 729	26 889	26 765	99,5	125,5
Na vnitřní dluh	20 922	26 150	26 194	26 073	99,5	124,6
<i>z toho:</i>						
na státní pokladniční poukázky	4 085	4 200	4 244	4 232	99,7	103,6
na střednědobé a dlouhodobé dluhopisy	16 837	21 950	21 950	21 841	99,5	129,7
Na vnější dluh	406	579	695	692	99,5	170,3
<i>z toho:</i>						
na eurobondy	-	-	370	367	99,3	-
na vládní půjčky pro podporu platební bilance	246	-	-	-	-	-
na půjčky od EIB	160	579	325	325	99,8	202,4
2. Poplatky	90	300	274	69	25,2	76,4
3. Realizované kurzové ztráty	210	-	-	-	-	-
Výdaje kapitoly celkem	21 629	27 029	27 163	26 834	98,8	124,1

Skutečné výdaje kapitoly Státní dluh dosáhly v roce 2004 celkové výše **26 834 mil. Kč** a zůstaly tak pod úrovní upraveného rozpočtu o 329 mil. Kč, tj. o 1,2 % (proti schválenému rozpočtu zaostaly o 195 mil. Kč, tj. o 0,7 %). **Meziročně** tyto výdaje **vzrostly o 5,2 mld Kč**, tj. o 24,1 % (v roce 2003 vzrostly o 2,7 mld Kč, tj. o 14,2 %). Růst výdajů souvisí s dalším růstem schodku státního rozpočtu i s vyšším využitím úvěrů ze zahraničí.

Úrokové výdaje představují 99,7 % celkových výdajů kapitoly. **Dosáhly výše 26 765 mil. Kč a za upraveným rozpočtem zaostaly o 124 mil. Kč, tj. o 0,5 %.** V těchto výdajích zcela **převažují úrokové výdaje na vnitřní dluh**, jejichž výše 26,1 mld Kč naplnila státní rozpočet na 99,5 % a proti roku 2003 byla vyšší cca o 5,2 mld Kč, tj. o 24,6 %. Ve výdajích na vnitřní dluh převažují výdaje na střednědobé a dlouhodobé dluhopisy (21,8 mld Kč), výdaje na státní pokladniční poukázky představují pouze 4,2 mld Kč.

Úrokové výdaje na vnější (zahraniční) dluh dosáhly výše 692 mil. Kč a tvořily je úroky půjček od Evropské investiční banky ve výši 325 mil. Kč (jejich růst souvisí s výrazným zvyšováním těchto půjček a také se vzestupem jejich úrokových sazeb) a nově úroky z první emise eurobondů České republiky (výdaj byl vyvolán swapovými operacemi, které bylo nutno realizovat pro zajištění uvedené emise eurobondů proti devizovému riziku).

Růst celkových úrokových výdajů proti předchozímu roku byl ovlivněn dvěma základními faktory. Je to především dlouhodobý a **akcelerující růst státního dluhu a celkově vyšší úroveň úrokových sazeb** v porovnání s rokem 2003. V důsledku těchto vlivů byly úrokové výdaje o 5,4 mld Kč, tj. o 25,5 % vyšší než v předchozím roce.

Podrobnější informace o hospodaření kapitoly Státní dluh jsou uvedeny v samostatném sešitu E.

3. Čerpání mzdových prostředků v rozpočtové sféře

Výdaje na platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) tvoří významnou část výdajů státního rozpočtu. Se mzdovými náklady ústředně řízených příspěvkových organizací, jejichž zaměstnanci jsou odměňováni podle zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, činil v roce 2004 objem těchto výdajů 111,9 mld. Kč.

V uvedeném čerpání prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) je zahrnuto rovněž čerpání těchto prostředků v tzv. regionálním školství, tj. ve školách, předškolních a školských zařízeních zřizovaných samosprávnými orgány. Mzdové prostředky regionálního školství jsou součástí tzv. přímých vzdělávacích nákladů, jejichž rozsah stanoví zákon č. 564/1990 Sb., v platném znění, a jsou rozpočtovány v kapitole MŠMT.

V porovnání s celkovými výdaji státního rozpočtu činí podíl výdajů na platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) 12,96 % a proti roku 2003, kdy podíl dosáhl výše 13,37 %, došlo k mírnému poklesu.

Podíl mzdových výdajů spolu s pojistným na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, příspěvkem do fondu zaměstnanosti a do fondu kulturních a sociálních potřeb se blíží 18 % celkových výdajů státního rozpočtu.

Mimořádný význam této rozpočtové položky je vládou zdůrazněn tím, že kromě stanovení objemu prostředků na platy v podobě závazných ukazatelů státního rozpočtu u organizačních složek státu, ovlivňuje vláda tuto oblast i prostřednictvím závazných limitů prostředků na platy a počtu zaměstnanců podle jednotlivých kategorií organizací. Tyto limity schvaluje souběžně s návrhem státního rozpočtu na příslušný rok.

Do prostředků na odměňování zaměstnanců byly v roce 2004 zapojeny i mimorozpočtové zdroje v celkové výši 1 011,2 mil. Kč, z toho z fondu odměn 96,6 mil. Kč a mimolimitní prostředky na vědu a výzkum ve výši 206,7 mil. Kč. Ve srovnání s rokem 2003, kdy mimorozpočtové zdroje dosáhly výše 730,6 mil. Kč, došlo k jejich zvýšení o 280,6 mil. Kč a to především v důsledku jejich zvýšení o 308,1 mil. Kč v kapitole Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Rozhodující podíl těchto zdrojů ve výši 986 mil. Kč, byl použit u příspěvkových organizací. K 31. 12. 2004 je evidováno na zůstatcích fondu odměn 195,8 mil. Kč.

Vývoj prostředků na platy, počtu zaměstnanců a průměrných platů za rok 2004 a zejména srovnávání s rokem 2003 je ovlivněno probíhající reformou veřejné správy a změnou z 12ti třídního na 16ti třídní platový systém. Při této změně došlo zároveň ke změně výše dalších platů z 2 x 50 % na 2 x 10 % a prostředky z poklesu výše dalších platů byly použity na pokrytí navýšení tarifních platů. Vzhledem k tomu, že nový platový systém zvýhodnil určité skupiny pracovníků, mohlo u jiných dojít ke snížení platové úrovně proti roku 2003. Vláda proto svým usnesením ze dne 20. října 2004 č. 1023 rozhodla o zabezpečení finančních prostředků na výplatu dalšího platu za druhé pololetí a nařízením vlády ze dne 20. října 2004 č. 569 stanovila jeho výplatu ve výši 25 % částky, na kterou by jinak zaměstnanci vznikl nárok.

Přehled o čerpání a vývoji prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci v organizačních složkách státu a mzdových nákladů u příspěvkových organizací je obsažen v následující tabulce:

Tabulka č. 43

	Skutečnost	Rozpočet 2 0 0 4		Skutečnost	Plnění	Rozdíl	Meziroční index
	2003	Schválený	Po změnách	2 0 0 4	v %	v mil.Kč	v %
Mzdové prostředky	v mil.Kč	v mil.Kč	v mil. Kč	v mil. Kč	(4:3)	(4-3)	(4:1)
	1	2	3	4	5	6	7
Org. složky státu	58 768,5	59 803,1	61 273,4	59 904,0	97,8	-1 369,4	101,9
<i>z toho:</i>							
<i>státní správa</i>	45 248,5	46 597,9	47 816,3	47 151,5	98,6	-664,8	104,2
PO celkem	49 351,8	49 288,1	50 897,7	51 969,7	102,1	1 072,0	105,3
OSS a PO celkem	108 120,3	109 091,2	112 171,1	111 873,7	99,7	-297,4	103,5

Z tabulky je zřejmé, že závazný ukazatel státního rozpočtu - objem prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci, byl u organizačních složek státu dodržen jak v celkovém objemu, tak i za státní správu (čerpání na 97,8 % a za státní správu 98,6 %). Obdobný průběh má i plnění dalšího závazného ukazatele státního rozpočtu - objemu prostředků na platy (čerpání na 98,8 % a za státní správu 99,5 %).

Z hlediska jednotlivých kapitol byly překročeny ukazatele v nepatrném rozsahu a při započtení povoleného překročení, přímo poskytovaných prostředků na vědu a výzkum, prostředků fondu odměn a ostatních mimorozpočtových zdrojů, ke skutečnému překročení ukazatelů nedošlo.

Přehled o plnění rozpočtu po změnách u kapitol, které překračují závazné objemy prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci (limity mzdových nákladů), dokládá následující tabulka.

Tabulka č. 44

Platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) v %	Kapitoly															Celkem
	301 KPR	313 MPSV	314 MV	315 MŽP	317 MMR	322 MPO	327 MD	328 ČTU	329 Mze	333 MŠMT	334 MK	345 ČSÚ	361 AV	374 SSHR		
Organizační složky státu				100,12				102,33					100,17	100,66		
z toho státní správa								102,33						100,66		
Příspěvkové organizace	110,13	106,41		104,91	101,73	102,10	114,19		100,12	101,62	100,73		118,95		102,11	
OSS a PO	104,96			102,43	100,24	100,28	101,88	102,33		101,59	100,66		118,61	100,66		
z toho platy																
Organizační složky státu			100,02					102,35			100,05	100,45	100,14	100,67		
z toho státní správa			100,03					102,35			100,05	100,45		100,67		
Příspěvkové organizace	111,07	106,36		104,93	101,89	102,25	112,07		100,46	101,19	100,68		117,82		101,69	
OSS a PO	105,74		101,01	102,38	100,25	100,41	101,60	102,35	100,03	101,18	100,65	100,45	117,51	100,67	100,16	
Platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) v %	Kapitoly po odečtení povoleného překročení, přímo poskytovaných prostředků na vědu a výzkum a mimorozpočtových zdrojů															
	301 KPR	313 MPSV	314 MV	315 MŽP	317 MMR	322 MPO	327 MD	328 ČTU	329 Mze	333 MŠMT	334 MK	345 ČSÚ	361 AV	374 SSHR	Celkem	
Organizační složky státu				99,97				100,00					100,00	99,99		
z toho státní správa								100,00						99,99		
Příspěvkové organizace	99,51	99,88		99,10	100,00	99,86	97,03		97,73	99,86	99,62		99,85		99,75	
OSS a PO	98,95			99,55	99,98	99,85	99,33	100,00		99,85	99,61		99,85	99,99		
z toho platy																
Organizační složky státu			99,96					100,00			100,00	99,76	100,00	100,00		
z toho státní správa			99,97					100,00			100,00	99,76		100,00		
Příspěvkové organizace	100,00	99,52		99,14	100,05	99,98	94,58		98,00	99,40	99,54		100,00		99,25	
OSS a PO	99,32		99,94	99,59	99,99	99,97	99,02	100,00	99,60	99,41	99,57	99,76	100,00	100,00	99,04	

Vlivem zapojení povoleného překročení, přímo poskytovaných prostředků na vědu a výzkum, fondu odměn a ostatních mimorozpočtových zdrojů do financování prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci (ostatní osobní náklady) je vykázána úspora čerpání prostředků rozpočtu po změnách ve výši cca 1 530,5 mil. Kč za organizační složky státu a příspěvkové organizace celkem. Překročení prostředků na platy po odečtení mimorozpočtových zdrojů, o 15 tis. Kč u příspěvkové organizace v resortu pro místní rozvoj, je pokryto úsporou v ostatních osobních nákladech.

Nárůst čerpání prostředků na platy o 4 277,4 mil. Kč, tj. o 4,17 % ve srovnání se skutečností roku 2003, je především výsledkem dynamiky růstu platů, zapracované do návrhu státního rozpočtu na rok 2004, ale i čerpání z kapitoly Všeobecná pokladní správa na dofinancování zvýšení dalších platů.

Schválený objem prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci na rok 2004 byl rozpočtovými opatřeními zvýšen celkem o 3 080 mil. Kč, z toho na pokrytí zvýšení dalších platů o 1 594,2 mil. Kč. Toto zvýšení vyplynulo z řady dílčích úprav, organizačních a jiných změn a přesunů mezi jednotlivými kategoriemi výdajových položek, často protichůdným směrem. Úpravy vyplývaly převážně ze změn právních předpisů.

Z hlediska jednotlivých typů organizací došlo k celkovému zvýšení schválených objemů u příspěvkových organizací o 1 609,6 mil. Kč, ve kterém je zahrnut významný převod z kapitoly Všeobecná pokladní správa na dofinancování dalších platů ve výši 1 101,7 mil. Kč, prostředky na vědu a výzkum ve výši 210,4 mil. Kč, z věcných výdajů 189,9 mil. Kč v regionálním školství na zabezpečení ústavní výchovy, výuky speciálních oborů a vyrovnání nenárokových složek platu, 60 mil. Kč na pokrytí přechodu z 12ti třídního na 16ti třídní platový systém a 33,8 mil. Kč z účelových programů.

U organizačních složek státu došlo ke zvýšení schválených objemů o 1 470,3 mil. Kč, z toho u státní správy ke zvýšení o částku 1 218,4 mil. Kč.

Nejvýznamnější úpravy rozpočtu organizačních složek státu byly provedeny zejména těmito opatřeními:

- Uvolnění prostředků z kapitoly Všeobecná pokladní správa a převod do této kapitoly v celkové výši 1 108,6 mil. Kč.

Z Vládní rozpočtové rezervy 113 mil. Kč, z toho 51,4 mil. Kč na dofinancování dalších platů. Z položky prostředky na platy 445,5 mil. Kč, z toho 410,2 mil. Kč na dofinancování dalších platů. Čerpání prostředků na dofinancování dalších platů je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka č. 45

Čerpání prostředků na další platy za organizační složky státu z kapitoly Všeobecná pokladní správa				
kapitola		položka VRR	položka Prostředky na platy	Celkem z VPS v tis. Kč
307	MO		112 156	112 156
308	NBÚ	1 030		1 030
312	MF		50 400	50 400
313	MPSV		41 894	41 894
314	MV		143 478	143 478
315	MŽP	3 498		3 498
317	MMR		165	165
321	GA		87	87
322	MPO		2 690	2 690
327	MD		1 657	1 657
328	ČTÚ		1 515	1 515
329	Mze	12 449		12 449
335	MZdr	12 448		12 448
336	MSpr		54 449	54 449
344	ÚPV	839		839
345	ČSÚ	5 101		5 101
346	ČÚZK	13 375		13 375
347	KCP		447	447
348	ČBÚ		800	800
349	ERÚ		358	358
361	AV	477		477
372	RRTV		115	115
374	SSHR	1 103		1 103
375	SÚJB	1 061		1 061
300	C E L K E M	51 381	410 211	461 592

Mimo prostředky na další platy bylo uvolněno 647 mil. Kč, z toho:

- resortu práce a sociálních věcí 484,4 mil. Kč na přenos kompetence výkonu agendy státní sociální podpory ze samosprávy na úřady práce,
- resortu financí 69 mil. Kč, z toho 49 mil. Kč na odstupné a kázeňské odměny pro uvolněné celníky a 20 mil. Kč do platů na dofinancování daňové správy,
- Českému statistickému úřadu 36,7 mil. Kč na volby,
- resortu vnitra 35,8 mil. Kč, z toho 28,6 mil. Kč na volby a 5,3 mil. Kč na dofinancování finanční policie,

- Poslanecké sněmovně Parlamentu 11,1 mil. Kč na zabezpečení poslanců a agendy Evropského parlamentu,
- resortu životního prostředí 3,3 mil. Kč na 10 % zvýhodnění tarifní stupnice pro odborné pracovníky Agentury ochrany přírody a krajiny,
- Úřadu vlády 2 mil. Kč na důchodovou reformu,
- resort zemědělství převedl do kapitoly Všeobecná pokladní správa 55,3 mil. Kč pro Státní zemědělský intervenční fond,

- Ostatní významnější změny:

- zvýšení prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci o 151,7 mil. Kč převodem z ostatních běžných výdajů z organizačních a účelových důvodů, z toho 142,9 mil. Kč v resortu práce a sociálních věcí, kde 106,6 mil. Kč je z ostatních sociálních dávek na vyrovnání platové úrovně u úřadů práce (92,1 mil. Kč), lékařů ČSSZ (9,5 mil. Kč) a 5 mil. Kč na zabezpečení agendy jednorázové výplaty příspěvku pro děti a důchodce, dále z běžných výdajů 21 mil. Kč na digitalizaci evidenčních listů důchodového pojištění od zaměstnavatelů, 6,5 mil. Kč pro ČSSZ na výplaty jednorázových odškodnění, z aktivní a pasivní politiky zaměstnanosti 5,4 mil. Kč na zabezpečení valorizace důchodů a 2,6 mil. Kč pro úřady práce na agendu státní sociální podpory; 7,7 mil. Kč v resortu životního prostředí, kde 5 mil. Kč je na zabezpečení soustavy NATURA 2000, 2 mil. Kč na odstupné a 0,7 mil. Kč na odměny průvodců; 2,9 mil. Kč v resortu školství, kde 1,3 mil. Kč je zvýšení na odměny pro Vysokoškolské sportovní centrum, 1 mil. Kč na odměny pro hodnotitele učebnic a projektů a 0,5 mil. Kč je na odstupné; 1,4 mil. Kč v resortu informatiky na diferenciaci v odměňování při realizaci Státní informační a komunikační politiky;

- snížení prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci o 5,9 mil. Kč převodem do ostatních běžných výdajů, z toho 3 mil. Kč v resortu financí na zabezpečení personálních auditů a 2,9 mil. Kč u Ústavního soudu z platů nenaplněných asistentů soudců na pokrytí zvýšení DPH,

- zvýšení prostředků na platy o 34,3 mil. Kč převodem z věcných výdajů na zvýšení tarifních platů v souvislosti s přechodem z 12ti třídního na 16ti třídní platový systém, v tom 31,3 mil. Kč v resortu spravedlnosti pro zaměstnance soudů, státních zastupitelství, Rejstříku trestů, Justiční akademie a školy, 1,3 mil. Kč v resortu zdravotnictví pro Národní lékařskou knihovnu, 1 mil. Kč pro kancelář Akademie věd a 0,7 mil. Kč v resortu životního prostředí pro SNP České Švýcarsko,

- zvýšení prostředků na platy o 30,2 mil. Kč převodem z věcných výdajů na dofinancování 25 % výše dalšího platu za druhé pololetí roku 2004 pro organizační složky státu, které z rozhodnutí vlády neměly pokryto zvýšení z kapitoly Všeobecná pokladní správa je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka č. 46

Kapitola	306 MZV	313 MPSV	315 MŽP	317 MMR	322 MPO	327 MD	329 Mze	333 MŠMT	334 MK	338 MI	Celkem
platy v mil. Kč	5,9	2,7	2,3	3,3	2,7	1,6	6,5	4,2	0,5	0,6	30,2

- zvýšení prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci na vědu a výzkum z přidělených grantů a účelových prostředků rozpočtovými opatřeními celkem o 227 mil. Kč, z toho u organizačních složek státu o 16,7 mil. Kč a z toho v resortu zdravotnictví o 3,2 mil. Kč, v resortu životního prostředí o 3,2 mil. Kč, v resortu obrany o 2,7 mil. Kč, v resortu školství mládeže a tělovýchovy o 2,5 mil. Kč, v resortu zemědělství o 1,2 mil. Kč, ve Státním úřadu pro jadernou bezpečnost o 1,1 mil. Kč, v resortu kultury a dopravy po 0,8 mil. Kč. U příspěvkových organizací o 210,4 mil. Kč, z toho v Akademii věd o 174,1 mil. Kč, v resortu kultury o 21,1 mil. Kč, v resortu dopravy o 7,2 mil. Kč, v resortu životního prostředí o 5,5 mil. Kč a v resortu práce a sociálních věcí o 2,2 mil Kč,

- na sportovní aktivity ve vrcholovém sportu z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro Ministerstvo obrany ve výši 74,3 mil. Kč a Ministerstvo vnitra ve výši 52,5 mil. Kč (u MŠMT šlo o snížení ostatních běžných výdajů),

- ze zvýšených příjmů v resortu kultury 5 mil. Kč na odměňování průvodců v památkových objektech a v resortu zdravotnictví 3,2 mil. Kč na zvýšený podíl mimotarifních složek při usměrňování prostředků na platy.

Průměrné platy

Proti roku 2003, kdy byl nárůst průměrných platů ve výši 11,3 %, došlo v roce 2004 k nárůstu průměrných platů o 5,9 %. Státní rozpočet na rok 2004 počítal oproti schválenému rozpočtu na rok 2003 s nárůstem o 5 %. Tento rozpočtovaný nárůst byl především výsledkem přechodu z 12ti třídního na 16ti třídní platový systém.

Vývoj průměrných platů je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 47

Průměrné platy	Skutečnost	Rozpočet 2004		Skutečnost	Změny (zvýšení, snížení)		
	2003	Schválený	Po změnách	2004	sl.3/sl.2	sl.4/sl.3	sl.4/sl.1
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Organizační složky státu celkem	20 786	21 223	21 513	21 915	101,4	101,9	105,4
<i>z toho:</i>							
<i>státní správa</i>	20 958	21 298	21 601	22 044	101,4	102,1	105,2
Príspevkové org.	15 873	15 711	16 211	16 911	103,2	104,3	106,5
Organizační složky státu a PO celkem	18 136	18 229	18 646	19 203	102,3	103,0	105,9

Průměrný plat, rozpočtovaný na rok 2004 ve výši 18 229 Kč, se v průběhu roku v důsledku úprav objemů prostředků na platy a počtů zaměstnanců vyplývajících z výše uvedených rozpočtových opatření zvýšil na 18 646 Kč, to znamená o 2,3 procentního bodu.

V organizačních složkách státu vzrostl skutečný průměrný plat o 5,4 %, z toho ve státní správě o 5,2 %. V příspěvkových organizacích vzrostly průměrné platy o 6,5 %. Rozdílné nárůsty průměrných platů v jednotlivých resortech v rozpětí od 95,54 % do 115,76 % jsou způsobeny zejména čerpáním prostředků z kapitoly Všeobecná pokladní správa, prostředků na vědu a výzkum, prostředků z ostatních běžných výdajů použitých na pokrytí dopadů zvýšení tarifních platů z titulu dofinancování přechodu z 12ti třídního na 16ti třídní platový systém a organizačními změnami, tj. především vlivem probíhající reformy veřejné správy a možným snižujícím vlivem je pokles výše dalších platů z 2x50 % v roce 2003 na 10 % za první pololetí a 25 % za druhé pololetí roku 2004.

Velmi významnými faktory růstu průměrných výdělků bylo nenaplnění počtu funkčních míst a zároveň nová možnost převodu nečerpaných prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci ve výši 1 352,5 mil. Kč do rezervního fondu podle § 47 rozpočtových pravidel, čerpání podpory na vědu a výzkum podle § 10 zákona č. 130/2002 Sb. a mimorozpočtových zdrojů, které představují zvýšení o 557 Kč.

Dosažený průměrný plat za organizační složky státu a příspěvkové organizace celkem je vyšší o 3 % než rozpočet po změnách za rok 2004. Dosažení vyššího průměrného platu než je v rozpočtu po změnách souvisí zejména s možností čerpání prostředků za neobsazená funkční místa a s využitím mimorozpočtových zdrojů, včetně fondu odměn.

Srovnání průměrných platů zaměstnanců rozpočtové sféry s ostatními sektory ekonomiky.

Podle statistických informací o zaměstnanosti a mzdách pracovníků za rok 2004 bylo v národním hospodářství celkem dosaženo průměrného výdělku 18 582 Kč (na přepočtené osoby) a proti roku 2003 došlo ke zvýšení o 6,5 %. V podnikatelské sféře dosáhla průměrná mzda 18 544 Kč (na přepočtené osoby) a proti minulému roku vzrostla o 6,7 %. Průměrná mzda nepodnikatelské sféry, která zahrnuje i rozpočtovou sféru, dosáhla výše 18 713 Kč a proti minulému roku vzrostla o 5,8 %.

Z uvedeného je zřejmé, že dynamika růstu průměrných platů v podnikatelské a nepodnikatelské sféře se výrazně nelišila. Růst platů v podnikatelské sféře byl ve srovnání s nepodnikatelskou sférou o 0,9 procentního bodu rychlejší.

Vzájemné relace průměrných platů zaměstnanců nepodnikatelské a podnikatelské sféry, které v roce 2003 činily 101,7 % ve prospěch nepodnikatelské sféry, se změnily na 100,9 % v roce 2004. Rozdíl meziročně poklesl o 0,8 procentního bodu. Rozdíl ve výši průměrných platů těchto sektorů národního hospodářství se meziročně změnil z 303 Kč v roce 2003 na 169 Kč v roce 2004, tj. o 134 Kč.

Průměrné platy zaměstnanců organizačních složek státu a příspěvkových organizací napojených na státní rozpočet, dosáhly v roce 2004 výše 19 203 Kč při meziročním růstu o 5,9 %. Jedná se tedy o růst vyrovnaný s nepodnikatelským sektorem. Ve srovnání s nepodnikatelskou sférou jsou průměrné platy ve vlastní rozpočtové sféře o 2,6 % vyšší.

Vzájemné relace průměrných platů zaměstnanců rozpočtové a podnikatelské sféry, které v roce 2003 činily 104,4 % ve prospěch rozpočtové sféry, se změnily na 103,6 % v roce 2004. Rozdíl ve výši průměrných platů těchto sektorů národního hospodářství se tak meziročně změnil z 759 Kč v roce 2003 na 659 Kč v roce 2004, tj. poklesl o 100 Kč.

Průměrné platy v rozpočtové sféře byly meziročně o 3,3 procentního bodu vyšší než byl průměr za Českou republiku a proti podnikatelské sféře vyšší o 3,6 procentního bodu.

Výše uvedené trendy se promítají i do vývoje reálných mezd. V roce 2004 se úroveň reálné mzdy v podnikatelské sféře zvýšila o 3,8 % a v nepodnikatelské sféře o 2,9 %. Ve vlastní rozpočtové sféře se reálné mzdy zvýšily o 3 %.

Vývoj počtu zaměstnanců v organizačních složkách státu a příspěvkových organizacích znázorňuje následující přehled:

Tabulka č. 48

Vývoj počtu zaměstnanců	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Změny (zvýšení, snížení)		
		Schválený	Po změnách		sl.3-sl.2	sl.4-sl.3	sl.4-sl.1
	1	2	3	4	5	6	7
OSS celkem	217 148	216 907	219 035	212 436	2 128	-6 599	-4 712
z toho: státní správa	166 586	169 160	171 154	166 811	1 994	-4 343	225
PO celkem	254 306	257 968	257 896	251 386	-72	-6 510	-2 920
OSS a PO celkem	471 454	474 875	476 931	463 822	2 056	-13 109	-7 632

Skutečný počet zaměstnanců organizačních složek státu a příspěvkových organizací se proti roku 2003 snížil o 7 632 osob, a to především vlivem diferencovaného snížení počtu zaměstnanců podle usnesení vlády č. 808 a 809/2003 promítnutého do rozpočtu jako rozdíl mezi schváleným rozpočtem roku 2004 a 2003 ve výši 9 396 funkčních míst. Neobsazeno zůstalo v ročním průměru 13 109 funkčních míst, tj. 2,75 % z rozpočtu po změnách na rok 2004. V roce 2003 bylo neobsazeno v ročním průměru 13 566 funkčních míst. Ve srovnání s rokem 2003 došlo ke zmírnění tohoto jevu a počet neobsazených funkčních míst se meziročně snížil o 457.

Stále však dochází k situaci, kdy na základě požadavků rozpočtových kapitol roste počet systemizovaných, tj. rozpočtem zajištěných funkčních míst a současně vlivem jejich neobsazení k poklesu skutečných přepočtených počtů. Je to zejména výsledkem skutečnosti, že není stanovena povinnost vázat prostředky za neobsazená funkčních místa a tyto prostředky se stávají zdrojem zvyšování průměrných platů nebo se nově převádí do rezervního fondu.

Vývoj počtu zaměstnanců je výsledkem protichůdných, zvyšujících a snižujících, vlivů. K nejvýraznější zvyšující úpravě v rozpočtu po změnách došlo v resortu práce a sociálních věcí v souvislosti s přenosem kompetence výkonu agendy státní sociální podpory ze samosprávy na úřady práce podle zákona č. 453/2003 Sb. a snižující v resortu zemědělství v souvislosti s převodem činností z agentur SAPARD a APA do Státního zemědělského intervenčního fondu.

V průběhu roku 2004 došlo k úpravě schváleným rozpočtem stanoveného počtu zaměstnanců, jejichž platy jsou hrazeny ze státního rozpočtu, znamenající celkové zvýšení o 2 056 osob.

V organizačních složkách státu se zvýšil přepočtený počet zaměstnanců o 2 128 osob, přičemž ve státní správě došlo ke zvýšení o 1 994 osob.

K nejvýraznějšímu zvýšení došlo v resortu práce a sociálních věcí (o 2 207 osob, z toho 2 151 na agendu státní sociální podpory u úřadů práce a 50 osob z MF), dále v resortu vnitra (o 332 osob, z toho 210 na sportovní reprezentaci, 128 na zřízení finanční policie z MF, 3 osoby byly převedeny na ÚV a 3 na MPSV), v resortu obrany (o 193 osob, z toho 217 osob na sportovní reprezentaci a 24 osob bylo převedeno na bezpečnostní prověrky v NBÚ), u Ústavního soudu (o 19 osob na místo třetího asistenta ústavního soudce) a v Poslanecké sněmovně Parlamentu (5 osob na agendu poslanců Evropského parlamentu). Z příspěvkových organizací bylo převedeno v resortu životního prostředí (25 osob na zajištění soustavy NATURA 2000 pro Správu ochrany přírody), v resortu zemědělství (22 osob na kontrolní a inspekční činnosti v souvislosti s EU) a v resortu zdravotnictví (21 osob, z toho 15 na zřízení koordinačního střediska pro resortní zdravotnické informační systémy). Naproti tomu došlo ke snížení počtu zaměstnanců resortu financí (o 286 osob, z toho 277 nenaplněných funkčních míst v Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových) a v resortu zemědělství (225 osob převedených do Státního zemědělského intervenčního fondu). Dále došlo v resortu pro místní rozvoj k převodu 22 funkčních míst a části agendy strukturálních fondů a Fondu soudržnosti EU z ústředního orgánu na Centrum pro regionální rozvoj u příspěvkových organizací. V resortu průmyslu a obchodu k převodu 10 funkčních míst do příspěvkové organizace Czechinvest na implementaci strukturálních fondů a PHARE.

V příspěvkových organizacích se snížil počet zaměstnanců celkem o 72 osob vlivem výše uvedených převodů, zvýšení v resortu obrany (52 osob na sportovní reprezentaci), v resortu zdravotnictví (12 osob na zdravotní ústavy) a snížení v resortu obrany (100 funkčních míst v důsledku převodů bytového fondu na územně samosprávné celky).

Vývoj počtu zaměstnanců ve státní správě

Přehled o vývoji počtu zaměstnanců ve státní správě v roce 2004 podává následující tabulka:

Tabulka č. 49

	P o č t y z a m ě s t n a n c ů		
	Státní správa celkem	Ústřední orgány st. spr.	Ústř. řízené org.st.spr. a SOBCPO*)
Schválený rozpočet 2004	169 160	19 191	149 969
Souhrn změn rozpočtu 2004	1 994	-227	2 221
z toho:			
Zvyšující	2 381	20	2 361
Snižující	-354	-234	-120
Převody z (do) ostat. OSSaPO	-36	-20	-16
Převody mezi orgány státní správy	3	7	-4
Rozpočet po změnách 2004	171 154	18 964	152 190
Nenaplněné počty zaměstnanců	-4 343	-740	-3 603
Skutečnost 2004	166 811	18 224	148 587

*) SOBCPO = složky obrany, bezpečnosti, celní a právní ochrany

Počet zaměstnanců státní správy se v rozpočtu po změnách proti schválenému rozpočtu 2004 v ročním přepočtu zvýšil o 1 994 funkčních míst. Výše uvedená tabulka rozlišuje úpravy podle jejich charakteru. Zdůvodnění významných změn je obsaženo ve výše uvedeném výčtu změn pro organizační složky státu.

Převod prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci do rezervního fondu.

Převod u organizačních složek státu je v roce 2004 nový fenomén, který vznikl v důsledku novely rozpočtových pravidel a je definován v § 47. Přehled o výskytu a výši prostředků včetně vztahu k počtům zaměstnanců je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 50

Kapitola	Převod do rezervního fondu v tis. Kč			Počet zaměstnanců		Měsíční částka z platů	
	ostatní platby za prov. práci	platy	platy a OPPP	neobsazený	skutečnost	neobsazený	skutečnost
301 KPR	149,40	693,12	842,52	24	101	2 407	572
302 Kparl.				20	323		
303 Ksen.	9 265,00	2 124,00	11 389,00	15	208	11 800	851
304 ÚV		422,84	422,84	26	540	1 355	65
306 MZV		380,00	380,00	89	2 107	356	15
307 MO	321 365,00	476 456,00	797 821,00	1 866	40 257	21 278	986
308 NBU				12	257		
309 KVOP		1 047,00	1 047,00	14	87	6 232	1 003
312 MF	36 373,00	94 973,00	131 346,00	1 211	26 959	6 535	294
313 MPSV	2 183,71	19 160,76	21 344,47	352	16 883	4 536	95
314 MV	56 889,90	7 189,91	64 079,81	1 058	74 400	566	8
315 MZP				91	2 046		
317 MMR				10	562		
321 GA				2	30		
322 MPO	570,00	130,00	700,00	79	1 679	137	6
327 MD				48	916		
328 ČTÚ				6	470		
329 Mze	850,00		850,00	129	6 855		
333 MŠMT	6 180,00		6 180,00	51	1 170		
334 MK	407,00		407,00	9	239		
335 Mzdr	1 162,63	7 610,14	8 772,77	201	3 847	3 155	165
336 Mspr	216 403,01	75 219,56	291 622,57	956	22 527	6 557	278
338 MI				24	144		
343 ÚOOÚ	1 308,82	2 238,04	3 546,86	8	71	23 313	2 627
344 ÚPV				4	257		
345 ČSU	4 013,73	1 092,13	5 105,86	9	1 869	10 112	49
346 ČUZK	156,99		156,99	182	5 616		
347 KCP				10	133		
348 ČBÚ				9	231		
349 ERÚ	761,44		761,44	1	89		
353 ÚOHS	409,31	209,10	618,41	12	114	1 452	153
358 ÚS				16	92		
361 AV				4	80		
372 RRTV					34		
374 SSHR				15	461		
375 SÚJB				14	297		
381 NKU	5 080,00		5 080,00	22	485		
Celkem	663 528,95	688 945,59	1 352 474,54	6 599	212 436	8 700	270

4. Kapitálové výdaje státního rozpočtu

4.1. Čerpání výdajů podle druhového třídění

Kapitálové výdaje státního rozpočtu byly v roce 2004 rozpočtovány v celkové výši 65,8 mld Kč, což je proti skutečnosti roku 2003 více o 8,9 mld Kč. Do veřejného sektoru bylo rozpočtováno 60,6 mld Kč (tj. 92,1 % kapitálových výdajů), zbývajících 5,2 mld Kč bylo směřováno podnikatelským subjektům.

Základní parametry jednotlivých akcí jsou zaznamenány v **Informačním systému financování programů reprodukce majetku (ISPROFIN)** spravovaném Ministerstvem financí. Ve schváleném rozpočtu byly v tomto systému zahrnuty investiční akce v rozsahu 49,9 mld Kč, ve skutečnosti bylo prostřednictvím jednotlivých programů uvolněno celkem 46,8 mld Kč.

Objem kapitálových výdajů zahrnutých ve schváleném státním rozpočtu byl v průběhu roku zvýšen o 1,8 mld Kč. Změny se týkaly zejména investičních nákupů a souvisejících výdajů, které byly navýšeny o 1,6 mld Kč, dále transferů veřejným rozpočtům územní úrovně (navýšení o 0,9 mld Kč) a investičních dotací podnikatelským subjektům (o 0,5 mld Kč). Naproti tomu byl o 1,0 mld Kč snížen rozpočet u ostatních výdajů.

Vývoj a strukturu kapitálových výdajů státního rozpočtu ukazuje následující přehled:

Tabulka č. 51

KAPITÁLOVÉ VÝDAJE U K A Z A T E L	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5	6	7
Státní rozpočet celkem	56 943	65 824	67 617	66 712	98,7	-905	117,2
v tom:							
Investiční nákupy a související výdaje	21 627	21 162	22 769	17 974	78,9	-4 795	83,1
Nákup akcií a majetkových podílů	74	60	51	60	117,6	9	81,1
Investiční dotace podnikatelským subjektům	4 822	5 214	5 741	4 705	82,0	-1 036	97,6
Investiční transfery neziskovým a pod. organizacím	907	1 163	1 179	1 174	99,6	-5	129,4
Invest. transfery veř. rozpočtům ústřední úrovně	285	45	42	46	109,5	4	16,1
Invest. transfery veř. rozpočtům územní úrovně	14 310	16 023	16 906	16 244	96,1	-662	113,5
z toho: obcím	8 627	8 580	9 517	9 290	97,6	-227	107,7
krajům	5 664	7 443	7 389	6 954	94,1	-435	122,8
Investiční dotace příspěvkovým organizacím	10 320	20 353	20 238	13 718	67,8	-6 520	132,9
Investiční převody vlastním fondům	3 486			12 598	x	x	361,4
Investiční půjčené prostředky	951	146	84	186	221,4	102	19,6
z toho: veřejným rozpočtům územní úrovně	889	76	4	111	2775,0	107	12,5
Investiční převody Národnímu fondu	160		8	8	100,0	0	5,0
Ostatní kapitálové výdaje		1 658	599	0	0,0	-599	x

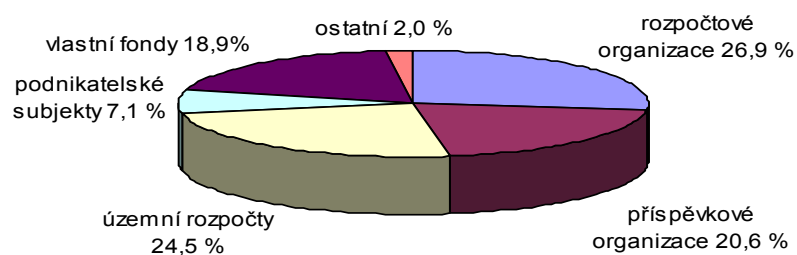
v mil. Kč

Ve skutečnosti byly kapitálové výdaje státního rozpočtu čerpány ve výši **66,7 mld Kč**, což je o 0,9 mld Kč, tj. o 1,3 % méně než činil upravený rozpočet. Jejich čerpání proti roku 2003 se **zvýšilo o 9,8 mld Kč**, tj. o 17,2 %. Nejvíce **vzrostly převody vlastním (rezervním) fondům** organizačních složek státu, které dosáhly **téměř 12,6 mld Kč** (v roce 2003 to bylo 3,5 mld Kč), což bylo umožněno novelou zákona o rozpočtových pravidlech, která od roku 2004 umožňuje převést nedočerpané kapitálové výdaje v plné uspořené výši. Výrazně vzrostly i investiční dotace příspěvkovým organizacím (o 3,4 mld Kč) a krajům (o 1,3 mld Kč). Z kapitol byl **největší nárůst** – o 6,2 mld Kč - zaznamenán u **Ministerstva dopravy** a o více než 3,0 mld Kč u kapitoly Všeobecná pokladní správa. **Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu vzrostl ze 7,0 % v roce 2003 na 7,7 % v roce 2004.**

Dále je uveden podíl rozhodujících položek na celkových kapitálových výdajích v roce 2004:

Graf č. 6

Struktura kapitálových výdajů

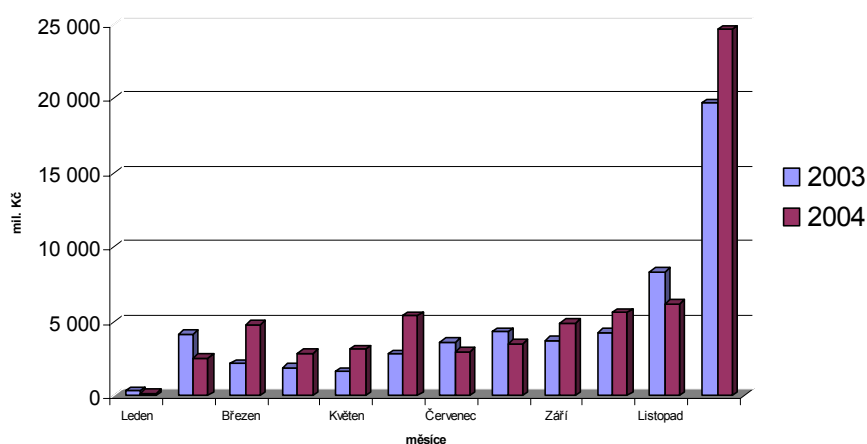

Z grafu je patrné, že **největší podíl kapitálových výdajů** byl v souladu s rozpočtem a obdobně jako v roce 2003 **čerpán organizačními složkami státu** - k zabezpečení jejich potřeb vynaložil státní rozpočet cca **18,0 mld Kč**, což představovalo téměř 27,0 % celkových kapitálových výdajů. Investiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně představovaly 24,5 % těchto výdajů, příspěvky poskytované příspěvkovým organizacím 20,6 %. **Výrazně vzrostl podíl převodu vlastním fondům**, který se zvýšil z 6,1 % v roce 2003 **na 18,9 %** v roce 2004.

Čerpání kapitálových výdajů v průběhu roku bylo obdobné jako v minulých letech, tj. typickým projevem je vysoké čerpání **v závěru roku**.

Vývoj čerpání kapitálových výdajů státního rozpočtu v jednotlivých měsících let 2003 a 2004 ukazuje následující graf:

Graf č. 7

Pozn.: Údaje podle pokladního plnění státního rozpočtu

I když **v závěru roku**, především v samotném měsíci prosinci, je **čerpání kapitálových výdajů tradičně vyšší**, v posledních dvou letech se podíl tohoto období na celoročním čerpání **dále zvýšil**. V roce 2003 bylo v prosinci vyčerpáno **34,6 %**, v roce 2004 dokonce **37,0 %** celoroční skutečnosti, když v dřívějších letech se toto čerpání pohybovalo mezi 20 až 25 %.

Zatímco v předchozích letech toto vysoké čerpání finančních prostředků vyvolávalo určité pochybnosti o účelnosti a hospodárnosti vynakládání rozpočtových prostředků v závěru roku, v posledních dvou letech se zde projevil **vliv převodu prostředků do rezervních fondů, výrazný zejména v roce 2004**. Z celkových výdajů čerpaných v **prosinci** činily **převody** rezervním fondům (12,6 mld Kč) **téměř 51 %**. Po vyloučení převodů by činil podíl prosince na celoročních výdajích **pouze 22,4 %**.

V následující tabulce je uveden **přehled výdajů rozpočtových kapitol s rozhodujícím podílem** na celkových kapitálových výdajích státního rozpočtu (údaje po vyloučení transferů územním rozpočtům):

Tabulka č. 52

Kapitálové výdaje	v mil. Kč		
	Skutečnost 2003	Skutečnost 2004	Index 2004/2003
Státní rozpočet celkem (bez transferů a půjček VR územní úrovně)	41 744	50 358	120,6
z toho:			
Ministerstvo obrany	12 567	11 313	90,0
Ministerstvo dopravy	4 156	10 361	249,3
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	4 617	5 350	115,9
Ministerstvo vnitra	3 829	3 953	103,2
Ministerstvo zemědělství	3 544	2 715	76,6
Ministerstvo spravedlnosti	1 799	2 576	143,2
Ministerstvo zdravotnictví	1 848	2 525	136,6
Ministerstvo práce a sociálních věcí	1 157	1 917	165,7
Ministerstvo financí	1 585	1 717	108,3
Ministerstvo průmyslu a obchodu	1 334	1 469	110,1
Ministerstvo zahraničních věcí	822	951	115,7
Ministerstvo životního prostředí	540	736	136,3
Ministerstvo kultury	703	662	94,2
Akademie věd České republiky	555	620	111,7
Český statistický úřad	378	445	117,7
Ministerstvo pro místní rozvoj	515	426	82,7
Všeobecná pokladní správa	375	610	162,7

Z jednotlivých rozpočtových kapitol se na celkových kapitálových výdajích státního rozpočtu (bez investičních transferů a půjčených prostředků veřejným rozpočtům územní úrovně) obdobně jako v roce 2003 **nejvíce podílela kapitola Ministerstvo obrany, a to 22,5 %**, dále kapitola Ministerstvo dopravy 20,6 % a kapitola Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy 10,6 %.

V kapitole Ministerstvo obrany bylo v roce 2004 ze státního rozpočtu na kapitálové výdaje uvolněno **11,3 mld Kč**. Tato částka byla o 1,3 mld Kč nižší než v roce 2003. Proti předchozímu roku, kdy činil 30,1 %, tak podíl této kapitoly na uvedených výdajích klesl.

Výdaje určené na financování programů reprodukce majetku vedených v ISPROFIN činily v rámci kapitoly 13,4 mld Kč, z nichž 11,1 mld Kč byly výdaje investiční (98,3 % celkových kapitálových výdajů kapitoly). Největší část investičních výdajů byla vynaložena na zabezpečení **programového okruhu Rozvoj vzdušných sil**, a to ve výši **3,0 mld Kč**, v jehož rámci byly na rozvoj a modernizaci taktického letectva čerpány prostředky ve výši 2,0 mld Kč a na modernizaci vrtulníkového letectva ve výši 0,5 mld Kč. Na **rozvoj pozemních sil** bylo vynaloženo **2,8 mld Kč**, z toho výdaje na modernizaci mechanizovaného vojska činily 2,2 mld Kč. Zbývající prostředky byly vynaloženy na programové okruhy **rozvoj velení a řízení (téměř 1,7 mld Kč)**, **rozvoj vojenského zpravodajství a topografie (téměř 1,7 mld Kč**, z toho 1,1 mld Kč na výstavbu specializovaných sil Armády ČR a 480 mil. Kč na rozvoj sil speciálních operací). Dále byly finanční prostředky použity na **zabezpečení mezinárodní spolupráce (911 mil. Kč**, z nichž 770 mil. Kč se týká bezpečnostních investic NATO) či na **rozvoj vojenského zdravotnictví (551 mil. Kč**, převážně na rozvoj mírových zdravotnických a veterinárních zařízení). Zbývající prostředky směřovaly např. na **rozvoj logistiky a ochranu životního prostředí (354 mil. Kč)**, na informační systémy (430 mil. Kč) a na ostatní projekty.

Kapitálové výdaje ve výše uvedených programech obsahují i **prostředky převedené do rezervního fondu** v celkové výši necelých **3,6 mld Kč**. **Skutečně vynaložené výdaje** kapitoly v hodnoceném roce tak činily pouze **7,8 mld Kč**.

V kapitole **Ministerstvo dopravy** bylo čerpání kapitálových výdajů vykázáno ve výši **10,4 mld Kč** a bylo tak o 6,2 mld Kč, tj. téměř 2,5krát, vyšší než v roce 2003. Z uvedené částky téměř **2,8 mld Kč** představuje **odvod prostředků do rezervního fondu** k využití v dalších letech. Jde především o prostředky nevyčerpané na programech zajišťovaných Ředitelstvím silnic a dálnic ČR.

Ze skutečně využitých prostředků ve výši 7,6 mld Kč byl **největší objem** kapitálových výdajů vynaložen **na stavby v rámci výstavby českých dálnic**. Na program „**Výstavba dálnice D 47**“ kapitola vynaložila téměř **2,5 mld Kč**, na program „**Výstavba dálnice D 8**“ přes **1,9 mld Kč**, dalších **1,6 mld Kč** souviselo s pokračováním programu „**Výstavba dálničního obchvatu Plzně a souvisejících přivaděčů**“. Financování obou posledně jmenovaných akcí je **kryto úvěrem od Evropské investiční banky**. V rámci programu „Podpora obnovy vozidel regionální a městské hromadné dopravy“ bylo dopravcům, kteří zabezpečují dopravní obslužnost měst a území, poskytnuto 397 mil. Kč (dotace představuje cca 20 - 30 % pořizovací ceny vozidla, na **pokračování výstavby trasy IV. C 2. etapa pražského metra** bylo Dopravnímu podniku hl. m. Prahy převedeno **450 mil. Kč**. Na program „Obnova

dopravní infrastruktury v území postiženém povodní 2002“ byly uvolněny finanční prostředky ve výši 451 mil. Kč pro Správu železniční dopravní cesty, s.o., a pro Povodí Labe, s.p.

V kapitole Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy přesáhly kapitálové výdaje objem **5,3 mld Kč**, což je o 0,7 mld Kč více než v předcházejícím roce. Ve vykázaném čerpání je zahrnut **převod do rezervního fondu** ve výši **1,1 mld Kč**.

Ze skutečně využitých prostředků byla největší část prostředků, konkrétně **1,5 mld Kč**, použita - obdobně jako v roce 2003 - **na výstavbu a obnovu budov a staveb veřejných vysokých škol. Další prostředky** ve výši 502 mil. Kč směřovaly na **rozvoj a obnovu státních škol a výchovných zařízení**, na **výstavbu a obnovu budov základního školství** (přes 70 mil. Kč) či na **podporu investičních akcí v oblasti sportu a tělovýchovy** (cca 460 mil. Kč). Výstavba nebo rekonstrukce některých vysokých škol v Praze a Brně (Univerzita Karlova, ČVUT, Masarykova univerzita) si vyžádaly v souhrnu objem přesahující 750 mil. Kč, **na vědu a výzkum** kapitola vynaložila přes 468 mil. Kč investičních prostředků.

Z ostatních kapitol byl větší objem prostředků vynaložen u **Ministerstva vnitra**, kde byly kapitálové výdaje čerpány ve výši **téměř 4,0 mld Kč**, což je o 120 mil. Kč více než v roce 2003. **Největší část** prostředků (1,2 mld Kč) byla vynaložena na **rozvoj a obnovu materiálně-technické základny Policie ČR a dalších** téměř 0,7 mld Kč na rozvoj a obnovu materiálně-technické základny **hasičského záchranného sboru**; oba programy slouží k zabezpečení reprodukce investičního majetku těchto složek. Rozvoj a obnova radiokomunikačního systému hlavních složek IZS – PEGAS si vyžádala 347 mil. Kč, rozvoj a obnova materiálně-technické základny systému řízení MV 371 mil. Kč. V rámci investičních výdajů této kapitoly byl zabezpečován i program podpory rozvoje a obnovy materiálně-technické základny **veřejné správy**, který slouží k realizaci výstavby 2. etapy sídel veřejné správy krajských úřadů a k obnově a provozování ICT veřejné správy v oblasti správních a dopravně správních evidencí. Na tento program kapitola vynaložila 572 mil. Kč. **Do rezervního fondu** bylo v závěru roku **převedeno 744 mil. Kč**.

Stejně jako v minulých letech se **státní rozpočet** i v roce 2004 **podílel na financování kapitálových výdajů územních rozpočtů**. Celkový objem výdajů územních samosprávných celků (ÚSC) **dosáhl 86,8 mld Kč**, z rozpočtů jednotlivých kapitol státního rozpočtu bylo do této sféry **uvolněno téměř 16,4 mld Kč** (jedná se o investiční transfery a půjčky). **Podíl státního rozpočtu** na financování investičních potřeb územních rozpočtů tedy činil **18,8 %** (v předchozím roce to bylo 19,3 %). Prostředky ve výši necelých **8,4 mld Kč** byly **uvolněny z kapitoly Všeobecná pokladní správa a 8,0 mld Kč z rozpočtů ostatních kapitol** státního rozpočtu.

V kapitole VPS je součástí vykázaného objemu prostředků převedených do rozpočtů krajů a obcí především dotace na **financování reprodukce majetku ÚSC**, poskytnutá **podle přílohy č. 6 k zákonu** o státním rozpočtu na rok 2004 v celkové výši téměř **1,3 mld Kč**. Další prostředky této kapitoly byly směřovány zejména na **financování investičního rozvoje ÚSC** (na tento účel bylo poskytnuto více než **2,6 mld Kč**) a dále k **podpoře** některých programů, týkajících se např. **regionálního školství** (přes **2,5 mld Kč**) či **regionální infrastruktury** (téměř 1,6 mld Kč). Uvolněné prostředky sloužily rovněž k výstavbě a technické obnově školských zařízení (77 mil. Kč) nebo k financování technických opatření v pásmech ochrany vod (49 mil. Kč). Pro další potřeby obcí bylo uvolněno 203 mil. Kč.

Z ostatních kapitol státního rozpočtu se na kapitálových výdajích transferovaných územním rozpočtům **nejvíce podílelo Ministerstvo pro místní rozvoj**. Z rozpočtu této kapitoly bylo vynaloženo celkem **2,1 mld Kč** (stejně jako v roce 2003), a to především na následující investiční programy:

- **Programy výstavby nájemních bytů a technické infrastruktury**, na které bylo vynaloženo celkem **867 mil. Kč**. Programy sledují záměr podpory výstavby nájemních bytů ve vlastnictví obcí a rozšíření nabídky zainvestovaných pozemků pro následnou výstavbu bytových a rodinných domů prostřednictvím výstavby technické infrastruktury. Jejich hlavním cílem je podpořit výstavbu nájemních bytů pro příjmově vymezené osoby;

- **Program regionálního rozvoje**, na který bylo v roce 2004 prostřednictvím veřejných rozpočtů územní úrovně vynaloženo **447 mil. Kč**. Prostředky byly použity na řešení nejnaléhavějších potřeb na poli regionální politiky. Jmenovitě se jedná zejména o programy podpory rozvoje v hospodářsky a strukturálně postižených oblastech severozápadních Čech, severní Moravy a dalších hospodářsky slabých regionů;

- **Program výstavby podporovaných bytů**, na který plynulo **198 mil. Kč**. Cílem programu je podpora výstavby nájemních bytů ve vlastnictví obce pro osoby, které jsou znevýhodněny v přístupu k bydlení nejen z důvodu své příjmové situace, ale i z dalších důvodů;

- **Program regenerace panelových sídlišť**, na který směřovalo **111 mil. Kč**. Cílem tohoto programu je vytvořit podmínky pro postupnou přeměnu stávajících monofunkčních sídlištních celků na atraktivní polyfunkční městské části.

Na **programy zaměřené na odstraňování následků povodní** z roku 2002 bylo v roce 2004 vynaloženo celkem více než **438 mil. Kč**. Jedná se o programy Podpora obnovy místních komunikací po povodni 2002, Program obnovy venkova po povodni 2002 a o Podporu hospodářsky slabých a strukturálně postižených regionů po povodni 2002.

Z kapitoly **Ministerstvo zdravotnictví** bylo na investiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovni uvolněno **1,8 mld Kč** (v roce 2003 to bylo 3,6 mld Kč), a to zejména na následující programy:

- **Podpora reprodukce majetku regionálních zdravotnických zařízení**, na který bylo v roce 2004 vynaloženo více než **1,1 mld Kč**. Náplní programu je realizace investičních akcí, jejichž předmětem jsou především rekonstrukce stávajícího nemovitého majetku, v menší míře jsou budovány objekty zcela nové. Největší částka byla v rámci programu uvolněna pro nemocnici Domažlice (téměř 345 mil. Kč) a nemocnici Ivančice (téměř 188 mil. Kč);

- **Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního zdravotnictví**. V programu byly realizovány akce zabezpečující v oblasti regionálního zdravotnictví pořízení, obnovu a provozování ICT, podporu vybavení zdravotnickými prostředky, podporu rozvoje a obnovy MTZ záchranných služeb a podporu rozvoje nemovitého majetku. Na realizaci programu bylo v roce 2004 vyčerpáno celkem **438 mil. Kč**;

- část programu **Výstavba a technická obnova nemocnic a léčebných zařízení v působnosti MZ** se týká zdravotnických zařízení, jejichž zřizovatelem jsou krajské úřady. V roce 2004 bylo uvolněno **266 mil. Kč** na dostavbu Masarykovy nemocnice v Ústí nad Labem;

- v rámci programu **Podpora rozvoje zdravotní péče** bylo v oblasti regionálního zdravotnictví čerpáno **11 mil. Kč** na programy protidrogové politiky, národního programu kolorektálního karcinomu a na další programy.

Z celkového objemu uvolněných prostředků bylo více než 1,7 mld Kč poskytnuto do rozpočtů krajů, obce získaly 130 mil. Kč.

Z prostředků Ministerstva zemědělství bylo do veřejných rozpočtů územní úrovně poskytnuto celkem 1 520 mil. Kč investičních prostředků (z toho 1 460 mil. Kč tvoří dotace obcím), a to převážně na následující programy:

- *Výstavba a technická obnova vodovodů a úpraven vod*, z kterého bylo výhradně obcemi čerpáno 422 mil. Kč;

- *Výstavba a technická obnova kanalizací a čistíren odpadních vod*, na jehož realizaci plynulo obcím 346 mil. Kč.

Na *pomoc při obnově území postiženého povodní 2002* bylo poskytnuto 626 mil. Kč, další prostředky plynuly na rozvoj venkovských mikroregionů.

4.2. Výdaje na financování programů reprodukce majetku

Počínaje rokem 1995 jsou výdaje státního rozpočtu na financování programů sledovány podle jejich účelového určení a to na konkrétních akcích a projektech v **Informačním systému financování programů reprodukce majetku (ISPROFIN)** Ministerstva financí. Tato databáze umožňuje dlouhodobé sledování konkrétních programů a programových okruhů, jak ukazuje následující tabulka:

Tabulka č. 53

Soubor programů reprodukce investičního majetku (odvětví - sektor)	Skutečnost					Rozdíl		Index
	2000	2001	2002	2003	2004 *)	2004-03	2004/03	
Výstavba a technická obnova silnic	3 854	238	45	108	1	-107	0,9	
Výstavba a technická obnova dálnic	1 298	122	1 859	2 416	8 752	6 336	362,3	
Výstavba a technická obnova železnic	3 813	27						
Výstavba a tech.obnova staveb MHD vč.pražského metra	370	923	502	485	450	-35	92,8	
Obnova dopravní infrastruktury po povodních 2002 **)				4 691	910	-3 781	19,4	
Dopravní infrastruktura v působnosti MDS ostatní	615			7	72	65	1028,6	
Dopravní infrastruktura celkem	9 950	1 310	2 405	7 707	10 185	2 478	132,2	
Výstavba a obnova vodovodů,kanalizací a ČOV	1 333	700	1 316	1 313	856	-457	65,2	
Integrovaný záchranný systém			320	542	375	-167	69,2	
Výstavba a obnova bytů a domů s pečovatelskou službou	3 462	3 371	1 490	1 128	2 157	1 029	191,2	
Podpora rozvoje mat.tech. základny sektoru školství	5 264	6 819	8 211	5 888	6 825	937	115,9	
Podpora rozvoje mat.tech.základny sektoru kultury vč.obnovy NKP	1 256	1 393	1 361	1 212	963	-249	79,5	
Podpora rozvoje mat.tech.základny sektoru zdravotnictví	4 726	4 496	6 632	5 683	4 279	-1 404	75,3	
Podpora rozvoje mat.tech.základny sektoru sociální péče	2 665	3 131	2 297	608	1 347	739	221,5	
Rozvoj mat.tech.základny celních a finančních úřadů	1 491	1 236	453	1 747	3 027	1 280	173,3	
Rozvoj materielné technické základny policie	1 445	528	811	1 199	1 704	505	142,1	
Rozvoj mat. technické základny justice a vězeňské služby	1 656	1 016	1 679	1 813	2 856	1 043	157,5	
Rozvoj materielné technické základny armády	11 872	10 567	10 275	12 202	11 422	-780	93,6	
Reforma veřejné správy	1 696	1 822	160	250		-250	0,0	
Státní pomoc při obnově území po povodních 2002				3 575	1 740	-1 835	48,7	
Podpora regionálního rozvoje					3 171	3 171	#DIV/0!	
Rozvoj a obnova informačních a komunikačních technologií	3 151	3 738	3 019	4 662	5 439	777	116,7	
Ostatní programy	16 319	15 527	16 327	16 495	18 134	1 639	109,9	
Výdaje státního rozpočtu na programy celkem	66 284	55 654	56 757	66 024	74 480	8 456	112,8	

Poznámky : *) údaje včetně převodů do rezervního fondu

**) obnova dopravní infrastruktury ve vlastnictví státu.

Z přehledu je zřejmé, že proti roku 2000 došlo k výraznému snížení výdajů na programy v oblasti dopravní infrastruktury v roce 2001 o 12,6 mld Kč, tj. o 13,2 %, ve srovnání s rokem 2000 v důsledku zřízení Státního fondu dopravní infrastruktury (SFDI).

Snížení výdajů na výstavbu bytů a domů s pečovatelskou službou v roce 2002 o 1,9 mld Kč bylo kompenzováno dotacemi ze Státního fondu podpory bydlení. V roce 2003 došlo k výrazné změně struktury výdajů v důsledku jejich přesměrování na urychlenou nápravu škod způsobených povodní 2002 a byla ukončena reforma veřejné správy. Ke zvýšení výdajů na rozvoj a obnovu ICT v roce 2003 o cca 54 % proti roku 2002 došlo v důsledku metodické změny v této oblasti spočívající v zahrnutí provozních výdajů do programů, kterými jsou tyto procesy řízeny.

V roce 2004 využili správci rozpočtových kapitol nových pravidel pro převod nečerpaných prostředků do následujícího roku. Do rezervních fondů organizačních složek státu byly převedeny rozpočtové prostředky v celkové výši 14 526 mil. Kč, které budou použity v roce 2005 a dalších letech.

Stejně jako v předchozích letech byly některé infrastrukturní programy financovány úvěry se státní zárukou, které poskytly zahraniční banky. Konkrétně se jedná o úvěr na výstavbu dálnic ve výši 15 mld Kč, na modernizaci a opravy mezinárodních silnic 2 mld Kč, na modernizaci I. a II. železničního koridoru 23,5 mld Kč a financování integrovaného záchranného systému 4,0 mld Kč.

Přehled o čerpání úvěrů, jejichž dluhová služba je hrazena ze státního rozpočtu, u nichž rozhodující podíl činí úvěry Evropské investiční banky, a směřování dotací poskytnutých ze SFDI, jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka č. 54

Soubor programů reprodukce investičního majetku (odvětví - sektor)	Skutečnost					Rozdíl 2004-03	Index 2004/03
	2000	2001	2002	2003	2004 *)		
Výstavba a technická obnova silnic	1 382	1 983	428	2 086	128	-1 958	6,1
Výstavba a technická obnova dálnic	2 744	1 334	1 862	402	2 077	1 675	516,7
Výstavba a technická obnova železnic	6 742	6 809	6 557	2 636		-2 636	0,0
Výstavba a tech.obnova staveb MHD vč.pražského metra							
Obnova dopravní infrastruktury po povodních 2002 **)							
Dopravní infrastruktura ostatní	16	184					
Dopravní infrastruktura celkem	10 884	10 310	8 847	5 124	2 205	-2 919	43,0
Výstavba a obnova vodovodů, kanalizací a ČOV	320	247	616	703	655	-48	93,2
Integrovaný záchranný systém	947	652	979	1 337	5	-1 332	0,4
Úvěry se státní zárukou celkem	12 151	11 209	10 442	7 164	2 865	-4 299	40,0
Výstavba a technická obnova silnic		12 110	14 338	15 044	12 399	-2 645	82,4
Výstavba a technická obnova dálnic		4 532	6 980	8 095	9 322	1 227	115,2
Výstavba a technická obnova železnic		10 340	10 785	15 126	10 645	-4 481	70,4
Výstavba a tech.obnova staveb MHD vč.pražského metra					547	547	
Obnova dopravní infrastruktury po povodních 2002 **)				2 643	152	-2 491	5,8
Dopravní infrastruktura ostatní		269	6 803	356	11	-345	3,1
Dotace na infrastrukturu ze SFDI		27 251	38 906	41 264	33 076	-8 188	80,2

Připočítáme li tyto úvěry a dotace ze SFDI k výdajům státního rozpočtu, získáme souhrnné údaje o **účasti státního rozpočtu a SFDI na financování programů reprodukce majetku**, jak uvádí následující tabulka:

Tabulka č. 55

Soubor programů reprodukce investičního majetku (odvětví - sektor)	Skutečnost					Rozdíl	Index
	2000	2001	2002	2003	2004 *)	2004-03	2004/03
Souhrn dotací ze státního rozpočtu, úvěrů se státní zárukou a dotací ze SFDI	78 435	94 114	106 105	114 452	110 421	-4 031	96,5
z toho :							
Výstavba a technická obnova silnic	5 236	14 331	14 811	17 238	12 528	-4 710	72,7
Výstavba a technická obnova dálnic	4 042	5 988	10 701	10 913	20 151	9 238	184,7
Výstavba a technická obnova železnic	10 555	17 176	17 342	17 762	10 645	-7 117	59,9
Výstavba a tech.obnova staveb MHD vč.pražského metra	370	923	502	485	997	512	205,6
Obnova dopravní infrastruktury po povodních 2002 **)				7 334	1 062	-6 272	14,5
Dopravní infrastruktura ostatní	631	453	6 803	363	83	-280	22,9
Dopravní infrastruktura celkem	20 834	38 871	50 158	54 095	45 466	-8 629	84,0
Výstavba a obnova vodovodů,kanalizací a ČOV	1 653	947	1 932	2 016	1 511	-505	75,0
Integrovaný záchranný systém	947	652	1 299	1 879	380	-1 499	20,2

Podíl dotací a úvěrů se státní zárukou a dotací ze SFDI na financování vybraných programových okruhů je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 56

Soubor programů reprodukce investičního majetku (odvětví - sektor)	Skutečnost					Rozdíl
	2000	2001	2002	2003	2004 *)	2004-03
Výstavba, rekonstrukce a modernizace silnic	6,68	15,23	13,96	15,06	11,35	-3,72
Výstavba, rekonstrukce a modernizace dálnic	5,15	6,36	10,08	9,54	18,25	8,71
Výstavba, rekonstrukce a modernizace železnic	13,46	18,25	16,34	15,52	9,64	-5,88
Výstavba a technická obnova staveb MHD	0,47	0,98	0,47	0,42	0,90	0,48
Obnova dopravní infrastruktury po povodních 2002 **)	0,00	0,00	0,00	6,41	0,96	-5,45
Dopravní infrastruktura ostatní	0,80	0,48	6,41	0,32	0,08	-0,24
Dopravní infrastruktura celkem	26,56	41,30	47,27	47,26	41,18	-6,09
Výstavba a obnova vodovodů, kanalizací a ČOV	2,11	1,01	1,82	1,76	1,37	-0,39
Integrovaný záchranný systém	1,21	0,69	1,22	1,64	0,34	-1,30
Výstavba a obnova bytů a domů s pečovatelskou službou	4,41	3,58	1,40	0,99	1,95	0,97
Podpora rozvoje mat.tech. základny sektoru školství	6,71	7,25	7,74	5,14	6,18	1,04
Podpora rozvoje mat.tech. základny sektoru kultury vč.obnovy NKP	1,60	1,48	1,28	1,06	0,87	-0,19
Podpora rozvoje mat.tech. základny sektoru zdravotnictví	6,02	4,78	6,25	4,97	3,88	-1,09
Podpora rozvoje mat.tech. základny sektoru sociální péče	3,40	3,33	2,16	0,53	1,22	0,69
Rozvoj mat.tech. základny celních a finančních úřadů	1,90	1,31	0,43	1,53	2,74	1,21
Rozvoj materiálně technické základny policie	1,84	0,56	0,76	1,05	1,54	0,50
Rozvoj mat. technické základny justice a vězeňské služby	2,11	1,08	1,58	1,58	2,59	1,00
Rozvoj materiálně technické základny armády	15,14	11,23	9,68	10,66	10,34	-0,32
Reforma veřejné správy	2,16	1,94	0,15	0,22	0,00	-0,22
Státní pomoc při obnově území po povodních 2002	0,00	0,00	0,00	3,12	1,58	-1,55
Podpora regionálního rozvoje	0,00	0,00	0,00	0,00	2,87	2,87
Rozvoj a obnova informačních a komunikačních technologií	4,02	3,97	2,85	4,07	4,93	0,85
Ostatní programy	20,81	16,50	15,39	14,41	16,42	-4,38

Z uvedeného přehledu je zřejmá dlouhodobá **priorita financování dopravní infrastruktury**, a to zejména výstavby a rekonstrukce silnic, výstavby dálnic a modernizace železničních koridorů. Významná pozornost je věnována rovněž výstavbě integrovaného záchranného systému, rozvoji materiálně-technické základny školství, zdravotnictví, sociální péče, justice, finančních a celních úřadů.

Vzhledem k tomu, že řada resortů není vybavena odbornými útvary specializovanými na programové financování a projektové řízení, dochází i nadále k nedostatkům jak v přípravě, tak i v realizaci výstavby. Tato situace se projevuje mimo jiné i v zahajování nových staveb i za cenu prodlužování lhůt výstavby rozestavěných staveb, rostou náklady staveb v důsledku podcenění jejich přípravy a zadávání a zejména chybí odborná posouzení investičních záměrů z technickoekonomických hledisek.

Vedle těchto dlouhodobých problémů však rok 2004 přinesl i **některé pozitivní posuny**, především ve zkracování lhůt výstavby na nově zahajovaných stavbách, ve zkvalitňování jejich přípravy a v prohloubení kontroly účelového určení prostředků státního rozpočtu a zaručených úvěrů prostřednictvím Českomoravské záruční a rozvojové banky a České spořitelny, a.s. Za významnou změnu je třeba rovněž považovat podstatné zvýšení kvality dokumentací programů, které správci programů předkládali Ministerstvu financí v roce 2004 k posouzení a schválení.

5. Mandatorní výdaje

Mandatorní výdaje jsou výdaje státního rozpočtu, které musí stát uhradit, protože to stanoví platné zákonné předpisy nebo mezinárodní dohody a smlouvy. Údaje o čerpání těchto výdajů a srovnání s minulých rokem uvádí následující tabulka:

Tabulka č. 57

MANDATORNÍ VÝDAJE	v mil. Kč						
	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách				
	1	2	3	4	5	6	7
A. MANDATORNÍ VÝDAJE VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZÁKONA CELKEM	401 343	420 561	422 461	418 252	99,0	-4 209	104,2
Sociální transfery včetně ochrany zaměstnanců a mandatorních sociálních dotací	322 140	331 323	332 933	330 934	99,4	-1 999	102,7
v tom: Dávky důchodového pojištění (vč. ozbrojených složek)	225 833	232 120	230 909	230 897	100,0	-12	102,2
Dávky nemocenského pojištění	34 437	31 201	29 746	29 718	99,9	-28	86,3
Státní sociální podpora	32 275	35 075	33 001	32 786	99,3	-215	101,6
Ostatní sociální dávky (bez rezervy)	5 573	6 813	13 314	12 860	96,6	-454	230,8
Podpora v nezaměstnanosti - pasivní	6 949	7 900	7 346	7 030	95,7	-316	101,2
Ochrana zaměstnanců při plateb. neschopnosti zaměstnavatelů	194	324	213	133	62,4	-80	68,6
Mandatorní sociální dotace zaměstnavatelům	2 731	2 990	3 213	3 193	99,4	-20	116,9
Dávky sociální péče vyplácené obcemi	14 148	14 900	15 191	14 317	94,2	-874	101,2
Státní příspěvek k penzijnímu připojištění	2 882	3 000	3 124	3 124	100,0	0	108,4
Platba státu do zdravotního pojištění - VPS	32 493	33 379	33 379	33 377	100,0	-2	102,7
Výdaje na dluhovou službu	21 328	26 729	26 889	26 765	99,5	-124	125,5
Poplatky dluhové služby	90	300	274	69	25,2	-205	76,7
Majetková újma peněžních ústavů	737	684	684	630	92,1	-54	85,5
Příspěvek státu na podporu stavebního spoření	13 261	15 200	15 337	15 337	100,0	0	115,7
Výdaje na volby a příspěvek politickým stranám	496	2 114	2 114	1 652	78,1	-462	333,1
Pozemkové úpravy	612	700	686	700	102,0	14	114,4
Dotace na podporu exportu - MF, EGAP, ČEB	38	1 125	1 013	116	11,5	-897	305,3
Transfery státním fondům (SZIF)	6 717	4 730	5 277	5 277	100,0	0	78,6
Výběrová dětská rekreace - dětské domovy a ÚSP	14	14	14	14	100,0	0	100,0
Úřad pro dohled nad družstevními záložnami	35	39	39	35	89,7	-4	100,0
Soudní a mimosoud. rehabilitace a odškodnění obětem trestné činnosti	30	290	290	93	32,1	-197	310,0
Jednorázová částka účastníkům národního boje a dalším osobám podle z. č. 261/2001 Sb. a odškodnění podle z. č. 172/2002 Sb.	122	100	25	25	100,0	0	20,5
Zdravotní péče azylantům a cizincům	51	63	63	63	100,0	0	123,5
Majetková újma pojištěn z provozování zák. pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání	-	385	279	0		-279	
Dotace na minimální povinný příspěvek do FKSP státním podnikům	261	346	1	1	100,0	0	0,4
Bezpečnost a ochrana zdraví při práci	36	40	40	40	100,0	0	111,1
B. OSTATNÍ MANDATORNÍ VÝDAJE CELKEM (BI+BII)	25 251	41 165	40 289	34 940	86,7	-5 349	138,4
I. Výdaje vyplývající z jiných právních norem celkem	529	479	541	526	97,2	-15	99,4
Státní podpora hypotečního úvěrování	496	430	483	472	97,7	-11	95,2
Novomanželské půjčky	7	8	8	5	62,5	-3	71,4
Vyplacení jednorázové náhrady ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem	0	1	1	0	0,0	-1	x
Souhrnné pojištění vozidel	26	40	49	49	100,0	0	188,5
II. Výdaje vyplývající ze smluvních závazků celkem	24 722	40 686	39 748	34 414	86,6	-5 334	139,2
Úhrada realizovaných kurzových ztrát jistiny při splátkách zahraničního státního dluhu	210	0	0	0		0	0,0
Státní záruky a negarantované úvěry s.o. Správa železniční dopravní cesty podle z. č. 77/2002 Sb.	12 183	19 595	19 017	16 335	85,9	-2 682	134,1
Platba úroků za úvěry se zárukou poskytnuté nemocnicím	32	0	0	0		0	0,0
Vládní úvěry včetně plynárenských VIA a poplatků za vedení účtů	61	1 910	1 910	58	3,0	-1 852	95,1
Transfery mezinárodním organizacím, platby MMF, SB, Fond budoucnosti	987	2 315	2 315	1 968	85,0	-347	199,4
Odvod vlastních zdrojů ES do rozpočtu EU	0	16 866	16 506	16 053	97,3	-453	
Vypřádání závazků ČR vůči CME a Housing&Construction	11 249	0	0	0			x
MANDATORNÍ VÝDAJE CELKEM (A+B)	426 594	461 726	462 750	453 192	97,9	-9 558	106,2
PODÍL NA CELKOVÝCH VÝDAJÍCH STÁTNÍHO ROZPOČTU v %	52,75	53,10	53,20	52,52			

Mandatorní výdaje vyplývající ze zákona jsou odvozeny z výše jednotlivé platby stanovené zákonem nebo z uplatnění zákonných nároků a podmínek, za kterých je stát musí realizovat. Do této skupiny patří především sociální transfery obyvatelstvu (důchody, dávky nemocenského pojištění a podpory v nezaměstnanosti, dávky státní sociální podpory, dávky sociální péče), platba státu do systému všeobecného zdravotního pojištění za vybrané skupiny obyvatel, příspěvek na stavební spoření a příspěvek k penzijnímu připojištění. Pro **ostatní mandatorní výdaje vyplývající z právních norem** jsou stanoveny podmínky k jejich výplatě, za kterých je musí stát uhradit, ale z právního předpisu nelze přímo odvodit výši jednotlivé platby nebo výdaje (např. výdaje na podporu exportu). Mandatorní výdaje **vyplývající ze smluvních závazků** jsou dány mezinárodními smlouvami a dohodami nebo jsou spojeny s některými státními zárukami, vládními úvěry apod. (např. výdaje na odvod vlastních zdrojů Evropských společenství do Evropské unie).

Celkové mandatorní výdaje představovaly ve **schváleném rozpočtu 461,7 mld Kč**, (tj. 53,1 % celkových výdajů), z toho na zákonné mandatorní výdaje připadlo téměř 420,6 mld Kč, tj. 91,1 %. Největší objem mandatorních výdajů vyplývajících ze zákona představovaly sociální transfery vč. ochrany zaměstnanců a mandatorních sociální dotací, které byly rozpočtovány ve výši 331,3 mld Kč, tj. 78,8 % výdajů této skupiny, dále objemově významné byly výdaje na platbu státu do zdravotního pojištění pro vybrané skupiny obyvatel, státní příspěvek na stavební spoření a výdaje na dluhovou službu, které v souhrnu činily 75,3 mld Kč, tj. 17,9 % mandatorních výdajů předurčených zákonem. Ve sledovaném roce byl poprvé rozpočtován odvod peněžních prostředků z vlastních zdrojů Evropských společenství do rozpočtu Evropské unie ve výši 16,9 mld Kč jako smluvní závazek vyplývající ze vstupu České republiky do Evropské unie v květnu 2004. Předpokládaný podíl celkových mandatorních výdajů na hrubém domácím produktu v b.c. činil 16,9 %.

Upravený rozpočet mandatorních výdajů dosáhl téměř 462,8 mld Kč a byl tak o 1,0 mld Kč vyšší než schválený rozpočet. Na zvýšení se podílely mandatorní výdaje vyplývající ze zákona (o 1,9 mld Kč), zatímco ostatní mandatorní výdaje byly sníženy (téměř o 0,9 mld Kč).

Skutečné čerpání všech mandatorních výdajů dosáhlo **453,2 mld Kč**, tj. přes 52,5 % celkových výdajů státního rozpočtu, a za upraveným rozpočtem zaostalo téměř o 9,6 mld Kč (o 2,1 %). Meziroční růst o 26,6 mld Kč, tj. o 6,2 % byl ovlivněn zahrnutím výdajů plynoucích z arbitrážního sporu CME vůči ČR a z vypořádání vztahů vůči společnosti Housing&Construction do skutečnosti roku 2003; po odečtení těchto mimořádných výdajů ve výši 11,2 mld Kč činil meziroční růst 37,8 mld Kč, tj. 9,1 %. Na tomto zvýšení se projevil především v mandatorních výdajích poprvé

zahrnutý odvod peněžních prostředků z vlastních zdrojů Evropských společenství do rozpočtu Evropské unie ve výši téměř 16,1 mld Kč. K růstu dalších výdajů došlo v sociální oblasti - v červnu 2004 byly vyplaceny mimořádné dávky důchodcům a dětem jako sociální opatření ve vztahu ke změnám DPH (6,5 mld Kč), důchody vzrostly téměř o 5,1 mld Kč. Výdaje na dluhovou službu se zvýšily o 5,4 mld Kč, výdaje na realizaci státních záruk téměř o 4,2 mld Kč atd.

Mandatorní výdaje vyplývající ze zákona byly čerpány v objemu **418,3 mld Kč** (99,0 % upraveného rozpočtu) a představovaly 92,3 % všech mandatorních výdajů. Meziročně se tyto výdaje zvýšily o 16,9 mld Kč (o 4,3 %). Největší část připadla na **sociální transfery**, a to **330,9 mld Kč** (79,1 %). Na jejich celkovém meziročním zvýšení o 8,8 mld Kč (o 2,7 %) se podílely především již zmíněné mimořádné dávky důchodcům a dětem a růst dávek důchodového pojištění o 5,1 mld Kč (o 2,2 %), na druhé straně na základě úpravy legislativy v nemocenském pojištění došlo ke snížení dávek nemocenského pojištění (zvl. nemocenského). Dále se výrazně zvýšily výdaje na obsluhu státního dluhu (o 5,4 mld Kč, tj. o 25,5 %) a příspěvek státu na podporu stavebního spoření (o 2,1 mld Kč, tj. o 15,7 %). V mandatorních výdajích byly rovněž zahrnuty výdaje na volby konané v roce 2004 do zastupitelstev obcí a krajů, do Senátu a do Evropského parlamentu ve výši 1,1 mld Kč.

Mandatorní výdaje vyplývající z jiných právních norem a ze smluvních závazků byly čerpány v částce **34,9 mld Kč**, tj. o 5,3 mld Kč (o 13,3 %) méně než uváděl upravený státní rozpočet. Na meziroční růst téměř o 9,7 mld Kč (o 38,4 %) měly protisměrný vliv, jak již bylo uvedeno, vypořádání závazků státu vůči CME a společnosti Housing&Construction v roce 2003, na druhé straně v roce 2004 poprvé zahrnutý odvod peněžních prostředků z vlastních zdrojů Evropských společenství do rozpočtu Evropské unie, růst výdajů na státní záruky, ale také nízké čerpání, resp. nečerpání výdajů na vládní úvěry (plynárenské VIA).

Jednotlivé mandatorní výdaje jsou hodnoceny v příslušné části zprávy týkající se výdajů v druhovém členění rozpočtové skladby.

Důsledkem **vyšší dynamiky mandatorních výdajů** než celkových výdajů státního rozpočtu (proti roku 1995 vzrostly celkové mandatorní výdaje o 134,0 %, celkové výdaje pouze o 99,4 %) je **růst jejich podílu na celkových výdajích státního rozpočtu**. Ten se zvýšil proti roku 1995 ze 44,76 % na 52,52 %, tj. o 7,76 procentního bodu; z toho podíl zákonných mandatorních výdajů vzrostl o 5,84 procentního bodu (ze 42,63 % na 48,47 %).

V období 1995-2004 se zvýšil rovněž jejich podíl na hrubém domácím produktu v b.c. ze 14,02 % na 16,47 %, tj. o 2,45 procentního bodu (v roce 2003 tento podíl činil 16,72 %).

6. Výdaje státního rozpočtu na podporu výzkumu a vývoje

Výdaje na podporu výzkumu a vývoje byly zákonem č. 457/2003 Sb., o státním rozpočtu pro rok 2004, stanoveny ve výši 14,7 mld Kč. Proti roku 2003 se jednalo o zvýšení o 0,8 mld Kč, což představuje **nárůst o 5,8 %**. Přestože vláda považuje podporu této oblasti v rámci své rozpočtové politiky za jednu ze svých priorit, s ohledem na reformu veřejných financí došlo pouze k mírnému meziročnímu nárůstu celkového objemu. Rozpočtovaná výše výdajů představovala 0,53 % HDP z predikovaného objemu HDP, což znamená o 0,01 procentního bodu méně, než v roce 2003 (po provedené revizi HDP za rok 2003 ČSÚ).

Částka stanovená zákonem č. 457/2003 Sb. byla v průběhu roku rozpočtovými opatřeními nepatrně navýšena o 30 mil. Kč. **Skutečné čerpání dosáhlo 14,2 mld Kč, tj. 96,6 % upraveného rozpočtu. Nevyčerpaný objem ve výši 0,5 mld Kč byl převeden do rezervních fondů kapitol** a bude použit na podporu výzkumu a vývoje v následujících letech. V roce 2003 byla do rezervních fondů převedena nevyčerpaná částka ve výši 0,1 mld Kč.

K významnému zvýšení výdajů na oblast podpory výzkumu a vývoje, kdy meziroční index nárůstu u schváleného rozpočtu dosáhl hranice přes 30 %, došlo v kapitolách Bezpečnostní informační služba, Národní bezpečnostní úřad, Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo dopravy. Nově byly vyčleněny výdaje na výzkum a vývoj u Ministerstva pro místní rozvoj. Nejvyšší absolutní zvýšení čerpání skutečných výdajů proti roku 2003 zaznamenaly kapitoly Akademie věd – o 0,4 mld Kč a Ministerstvo průmyslu a obchodu – o 0,3 mld Kč.

Největší podíl výdajů na výzkum a vývoj připadl jako každý rok na **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**, které čerpalo celkem 4,5 mld Kč, tj. 95,7 % upraveného rozpočtu kapitoly a 31,7 % celkového objemu podpory výzkumu a vývoje ze státního rozpočtu. Snížení výdajů kapitoly na tuto oblast oproti roku 2003 bylo ovlivněno zrušením poplatku za účast ČR na 6. rámcovém programu EU, který pokrývá aktivity Evropského společenství v oblasti výzkumu, technologického rozvoje a jejich demonstrací v letech 2002 – 2006. Z prostředků kapitoly byla uvolněna institucionální podpora ve výši 3,2 mld Kč, což představuje mírné snížení ve srovnání s rokem 2003. Jednalo se o podporu výzkumných záměrů realizovaných vysokými školami, organizacemi v působnosti kapitoly a právníckými osobami a dotace na specifický výzkum na vysokých školách. Účelová podpora výzkumu a vývoje z této kapitoly byla uvolněna ve výši 1,3 mld Kč, t. j. na srovnatelné úrovni s rokem 2003. Z toho 1,1 mld Kč bylo směřováno na podporu programů v působnosti poskytovatelů na programy Výzkumná centra-LN, Podpora začínajících pracovníků ve výzkumu a vývoji a Mezinárodní spolupráci ČR ve výzkumu a vývoji

prostřednictvím programů EUPRO, COST, EUREKA, KONTAKT a INGO. Na podporu výzkumu a vývoje veřejných vysokých škol bylo v roce 2004 z kapitoly vynaloženo celkem 3,3 mld Kč, což je na shodné úrovni s rokem 2003.

Tabulka č. 58

v mil. Kč

UKAZATEL	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	Převody do rezerv. fondů 2004	Plnění v % (4:3)	Rozdíl (4-3)	Index 2004/2003 (4:1)
		schválený	po změnách					
	1	2	3	4	5	6	7	8
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	13 425,0	14 663,9	14 693,2	14 174,6	510,0	96,5	-518,6	105,6
v tom:								
Kancelář prezidenta republiky	0,2		0,1	0,1		100,0		50,0
Úřad vlády České republiky	13,2	16,3	16,3	15,5	0,0	95,1	-0,8	117,4
Bezpečnostní informační služba	4,4	7,1	7,1	7,1		100,0	0,0	161,4
Ministerstvo zahraničních věcí	16,3	19,3	19,3	18,8	0,5	97,4	-0,5	115,3
Ministerstvo obrany	508,6	483,9	497,5	382,8	116,8	76,9	-114,7	75,3
Národní bezpečnostní úřad	14,0	25,6	25,4	18,8		74,0	-6,6	134,3
Ministerstvo práce a sociálních věcí	76,0	113,9	114,1	70,6	43,5	61,9	-43,5	92,9
Ministerstvo vnitra	19,7	19,0	19,6	19,7	0,2	100,5	0,1	100,0
Ministerstvo životního prostředí	527,8	565,9	563,4	553,6	9,8	98,3	-9,8	104,9
Ministerstvo pro místní rozvoj		30,0	30,0	27,4	2,6	91,3	-2,6	x
Grantová agentura České republiky	1 183,0	1 252,5	1 248,8	1 242,2	4,6	99,5	-6,6	105,0
Ministerstvo průmyslu a obchodu	1 205,2	1 559,4	1 553,5	1 542,0	8,9	99,3	-11,5	127,9
Ministerstvo dopravy	95,8	157,8	157,5	129,0	28,2	81,9	-28,5	134,7
Ministerstvo zemědělství	586,4	668,3	671,7	671,4	0,4	100,0		114,5
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	4 583,3	4 688,4	4 673,0	4 538,4	134,2	97,1	-134,6	99,0
Ministerstvo kultury	79,4	82,4	82,4	81,6	0,6	99,0	-0,8	102,8
Ministerstvo zdravotnictví	730,8	800,5	804,2	727,9	74,5	90,5	-76,3	99,6
Ministerstvo spravedlnosti	16,0	16,1	4,7	4,8		102,1	0,1	30,0
Ministerstvo informatiky	21,5	21,3	21,3	16,1	5,2	75,6	-5,2	74,9
Český úřad zeměměřičský a katastrální	24,3	24,6	24,6	24,6		100,0		101,2
Český báňský úřad	22,5	27,5	27,5	27,5		100,0		122,2
Akademie věd České republiky	3 647,3	4 033,3	4 081,4	4 005,2	80,0	98,1	-76,2	109,8
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	49,3	50,8	49,8	49,5		99,4	-0,3	100,4
Z celku:								
Institucionální výdaje na výzkum a vývoj	7 597,6	7 868,6	7 903,3	7 783,6	x	98,5	-119,7	102,4
Účelové výdaje na výzkum a vývoj	5 827,4	6 795,3	6 789,9	6 391,0	x	94,1	-398,9	109,7

Prostřednictvím kapitoly **Akademie věd** bylo na výzkum a vývoj vynaloženo celkem 4,0 mld Kč, což představuje zvýšení oproti roku 2003 o 11,1 %. Podíl institucionálních výdajů na celkové podpoře výzkumu a vývoje kapitoly v roce 2004 činil 85,0 %, což je na srovnatelné úrovni s rokem 2003.

Ministerstvo průmyslu a obchodu vynaložilo na výzkum a vývoj celkem 1,5 mld Kč, což ve srovnání s předchozím rokem představuje zvýšení o 25,0 %. Prostředky účelové podpory výzkumu a vývoje byly vynaloženy na 453 projektů v následujících programech: Program Progres – zvýšení výkonnosti českého průmyslu (466 mil. Kč); Program Konsorcía – produktivita a technologie pro průmysl (454 mil. Kč); Program Impuls – podpora malých a středních podniků, zlepšení konkurenceschopnosti produktů a modernizace technologií (328 mil. Kč); Program Tandem – nové výrobky, technologie a služby (228 mil. Kč); Národní program Pokrok (61 mil. Kč); Revitalizace montovaných skeletových objektů (3 mil. Kč).

V roce 2004 se poprvé ve státním rozpočtu objevily výdaje na podporu Národního programu výzkumu, který byl schválen usnesením vlády č. 417/2003. **Podpora Národního programu výzkumu** byla realizována Ministerstvem práce a sociálních věcí, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvem průmyslu a obchodu, Ministerstvem dopravy, Ministerstvem životního prostředí, Ministerstvem zemědělství, Ministerstvem zdravotnictví a Akademií věd. Celkové výdaje pro rok 2004 byly schváleny ve výši 0,9 mld Kč, skutečné výdaje činily 0,5 mld Kč. Nevyužité prostředky byly převedeny do rezervních fondů k využití v dalších letech.

Podpora státního rozpočtu na výzkum a vývoj je realizována podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), a to formou účelové podpory a institucionální podpory. **Účelová podpora** výzkumu a vývoje znamená poskytování účelových dotací na řešení projektů výzkumu a vývoje fyzickým a právnickým osobám včetně příspěvkových organizací a organizačních složek státu. **Institucionální podpora** představuje poskytnutí prostředků na výzkumný záměr příspěvkových organizací, organizačních složek státu i jiných právnických osob, na specifický výzkum na vysokých školách nebo na mezinárodní spolupráci České republiky.

Z celkových výdajů ve výši 14,2 mld Kč, vynaložených na podporu výzkumu a vývoje v roce 2004, připadlo na účelové výdaje 6,4 mld Kč, tj. 45,1 % a na institucionální výdaje 7,8 mld Kč, tj. 54,9 %. Ve srovnání s rokem 2003 došlo ke zvýšení podílu účelových výdajů na celkovém objemu podpory, a to o 1,8 procentního bodu.

7. Výdaje na státní správu

”Státní správa”¹ z hlediska státního rozpočtu představuje ministerstva a další státní orgány a instituce (celkem cca 2/3 z celkového počtu 41 kapitol státního rozpočtu). V jejich působnosti vykonávají činnost desítky organizačních složek, jako např. územní finanční orgány (tvořící 8 finančních ředitelství a přes 200 finančních úřadů), celní orgány (Generální ředitelství cel, 8 celních ředitelství a přes 90 celních úřadů), úřady práce (přes 70), pozemkové úřady, veterinární správa (přes 70 složek), zastupitelské úřady, Česká správa sociálního zabezpečení, katastrální úřady, zeměměřičské a katastrální inspektoráty, Státní plavební správa, Úřad pro civilní letectví, Puncovní úřad, Česká obchodní inspekce, inspektoráty bezpečnosti práce a další. Součástí státní správy jsou i některé složky Ministerstva obrany vč. Armády ČR a Ministerstva vnitra vč. Policie ČR (regionální a další složky), dále soudnictví (cca 100 soudů), státní zastupitelství a vězeňská služba. Jde tedy o subjekty, které svojí činností zabezpečují a podporují chod státní správy.

V orgánech a organizačních složkách státní správy v roce 2004 pracovalo celkem téměř 167 tis. zaměstnanců a na jejich činnost bylo ze státního rozpočtu vynaloženo celkově 97,1 mld Kč.

Tabulka č. 59

Počty zaměstnanců a výdaje na státní správu v roce 2004:

Ukazatel	Počet zaměstnanců	Výdaje celkem		Běžné výdaje skuteč.	v tom:		Kapitálové výdaje skuteč.
		Rozpočet po změnách	Skutečnost		platby, ost. platby za prov.práci a pojistné	ost. běž. výdaje	
Státní správa celkem	166 811	101 424	97 113	88 195	63 368	24 827	8 920
z toho:							
Ministerstvo vnitra	72 356	38 323	38 192	35 533	27 865	7 668	2 659
Ministerstvo spravedlnosti	22 105	16 274	15 223	13 908	10 471	3 437	1 315
Ministerstvo financí	24 916	13 280	12 864	11 538	8 683	2 855	1 326
Ministerstvo práce a soc. věcí	16 220	9 456	8 609	7 857	4 866	2 991	752
Ministerstvo zahranič. věcí	2 107	4 524	4 278	3 590	722	2 868	688
Ministerstvo obrany	3 476	3 149	2 500	2 324	1 582	742	176
Ministerstvo zemědělství	5 983	3 123	3 058	2 765	2 068	697	293
Vybraná ministerstva celkem	147 163	88 129	84 724	77 515	56 257	21 258	7 209

¹ Pojem "státní správa" není obsahově jednoznačně definován, proto dále uváděné údaje mají pouze *orientační charakter* (mj. také z důvodu změn vyplývajících z reformy veřejné správy – přechodu působnosti z centra na ÚSC); uvedené skutečnosti relativizují rovněž meziroční srovnání. Pro zjednodušení sumarizací jsou do výdajů státní správy u vybraných paragrafů zahrnuty celé seskupení položek 50, 51 a 61.

Celkové výdaje státního rozpočtu na státní správu **byly čerpány na 95,8 % rozpočtu po všech změnách** (úspora ve výši 4,3 mld Kč) a **meziročně vzrostly o 2,4 mld Kč, tj. o 2,6 %** (v roce 2003 činila úspora 2,1 mld Kč, tj. 2,2 % a meziroční růst 8,8 mld Kč, tj. 10,2 %). **Z celkových výdajů na státní správu v roce 2004 představovaly běžné (neinvestiční) výdaje 90,8 %** (stejně jako v roce 2003), zbytek připadl na kapitálové výdaje. Největší objem neinvestičních výdajů – celkem 63,4 mld Kč, tj. 65,3 % všech výdajů byl použit na platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci včetně povinného pojistného placeného zaměstnavatelem (v roce 2003 byl tento podíl 64,2 %). Tyto výdaje, resp. jejich rozhodující část – mzdové prostředky – jsou podrobněji vyhodnoceny v předchozím bodě 2.3.2. této zprávy.

Počet zaměstnanců pracujících ve státní správě v roce 2004 dosáhl **166,8 tis. osob** průměrného přepočteného stavu, což ve srovnání s upraveným limitem (171,2 tis. osob) představovalo **úsporu 4,4 tis. osob a plnění na 97,4 %**. **Meziročně** jejich počet vzrostl o 225 osob, tj. o 0,1 %.

Rozhodující část výdajů na státní správu byla vynaložena na činnost resortů zabezpečujících **vnitřní bezpečnost státu** (Policie ČR v rámci Ministerstva vnitra), **právní ochranu** (soudy, státní zastupitelství a vězeňská služba v rámci Ministerstva spravedlnosti), **správu daní a poplatků** (finanční a celní úřady v rámci Ministerstva financí), **sociální oblast** (úřady práce, Česká správa sociálního zabezpečení, Český úřad bezpečnosti práce, inspektoráty bezpečnosti práce v rámci MPSV), správu v působnosti **pozemkových úřadů** (v rámci Ministerstva zemědělství), **obranu** (Ministerstvo obrany a některé správní složky Armády ČR) a **zahraniční věci** (zastupitelské úřady v rámci MZV).

Podíl těchto kapitol na celkových výdajích na státní správu v roce 2004 **představoval 84,7 mld Kč, tj. 86,9 %** (z toho na běžných výdajích 87,9 % a na kapitálových výdajích 80,8 %) při 88,2 % podílu na celkovém počtu zaměstnanců ve státní správě. Proti roku 2003 vzrostly výdaje těchto nosných resortů o 2,3 mld Kč, tj. o 2,8 %, tedy rychleji než za celou státní správu.

Nejvíce – přes 39 % - se na celkových výdajích na státní správu **podílelo Ministerstvo vnitra** (z toho na běžných výdajích 40,3 % a na kapitálových výdajích 29,8 %), při podílu na počtu zaměstnanců 43,4 %. **Ministerstvo spravedlnosti se** na výdajích na státní správu **podílelo 15,7 %** při podílu na počtu zaměstnanců 13,3 % a **Ministerstvo financí 13,2 %** u výdajů a 14,9 % u zaměstnanců.

Celkové výdaje na jednoho zaměstnance státní správy v roce 2004 představovaly **v průměru 582 tis. Kč**, z toho běžné výdaje činily 529 tis. Kč (z nich osobní výdaje 380 tis. Kč) a kapitálové výdaje 53 tis. Kč. Proti předchozímu roku vzrostly celkové výdaje na jednoho zaměstnance o 2,5 %, z toho běžné výdaje o 2,5 % (z nich osobní výdaje o 4,1 %), a kapitálové výdaje o 2,3 %.

Nejvíce výdajů na 1 zaměstnance státní správy bylo vynaloženo u **Ministerstva informatiky - 3 484 tis. Kč**, tj. nárůst o 56,4 % (MI bylo zřízeno v roce 2003 a kromě kompetencí bývalého Úřadu pro veřejné informační systémy na něj postupně přešly kompetence na úseku spojů – převodem z MDS, nyní MD, a kompetence v oblasti elektronického podpisu od Úřadu pro ochranu osobních údajů; to se odrazilo v nárůstu výdajů na 1 zaměstnance proti roku 2003 o 56,5 %), u **Ministerstva zahraničních věcí - 2 031 tis. Kč** (proti roku 2003 pokles o 3,2 %, způsoben zejména nižšími nákupy služeb a poklesem kursu USD vůči Kč), u **Státního úřadu pro jadernou bezpečnost - 1 270 tis. Kč** (proti roku 2003 nárůst o 1,7 %), u **Rady pro rozhlasové a televizní vysílání – 1 216 tis. Kč** (jako kapitola státní správy je zařazena nově od roku 2004), u **Ministerstva dopravy - 1 181 tis. Kč** (meziroční pokles o 41,4 % souvisí s výše uvedeným převodem části správních agend do MI a postupným dočerpáváním prostředků určených na odstraňování následků povodní 2002), u **Ústavního soudu - 1 096** (proti roku 2003 pokles o 4,3 %, ovlivněn především snížením kapitálových výdajů) a u **Ministerstva pro místní rozvoj - 1 025 tis. Kč** (nárůst o 11,0 %, ovlivněn hlavně zvýšením kapitálových výdajů souvisejících s projekty na akci TPCA Kolín a s dostavbou akce „Salvátorská“).

Nejméně prostředků na 1 zaměstnance státní správy připadlo na kapitoly **Český úřad zeměměřický a katastrální - 405 tis. Kč** (nárůst o 10,9 %, ovlivněn částečně růstem výdajů a částečně poklesem počtu zaměstnanců), **Ministerstvo zdravotnictví - 463 tis. Kč** (téměř stejně jako v roce 2003), **Správa státních hmotných rezerv - 497 tis. Kč** (pokles o 2,9 %) a **Ministerstvo zemědělství - 511 tis. Kč** (pokles o 0,3 %).

Celkové výdaje na státní správu v roce 2004 představovaly 11,3 % všech výdajů státního rozpočtu (pokles o 0,4 procentního bodu), z toho běžné výdaje činily 11,1 % všech neinvestičních výdajů státního rozpočtu (v roce 2003 to bylo 11,4 %) a investiční výdaje 13,4 % všech kapitálových výdajů (v roce 2003 činily 15,3 %).

Výdaje na státní správu bez vybraných resortů (jejichž činnosti nemají jednoznačně administrativní charakter), uvedených v předchozí tabulce, představovaly **1,4 % všech výdajů státního rozpočtu**, z toho běžné výdaje 1,3 % a kapitálové výdaje 2,6 % (v roce 2003 tyto podíly činily 1,5 %, 1,4 % a 2,6 %).

Jestliže v roce 2004 bylo vynaloženo z prostředků státního rozpočtu v průměru na 1 obyvatele České republiky **84,5 tis. Kč** všech výdajů (z toho běžných 77,9 tis. Kč a kapitálových 6,5 tis. Kč), pak **státní správa "stála" 1 obyvatele 9,5 tis. Kč** (z toho běžné výdaje představovaly 8,6 tis. Kč a kapitálové výdaje 0,9 tis. Kč) a **po vyloučení** výdajů na výše uvedené vybrané resorty **1 213 Kč**. Z hlediska **meziročního srovnání v předchozím roce 2003** dosáhly uvedené ukazatele těchto hodnot: podíl všech výdajů státního rozpočtu na 1 obyvatele 79,3 tis. Kč (z toho běžných 73,7 tis. Kč a kapitálových 5,6 tis. Kč) a podíl výdajů státní správy na 1 obyvatele 9,3 tis. Kč (z toho běžné výdaje 8,4 tis. Kč a kapitálové výdaje 0,9 tis. Kč), resp. po vyloučení uvedených resortů 1 197 Kč.

8. Výdaje státního rozpočtu podle odvětvového členění

Odvětvové členění výdajů státního rozpočtu má za cíl především transparentně interpretovat směry vládní rozpočtové politiky a finanční zajištěnost jednotlivých funkcí státu. Toto členění odhlíží od všech ostatních hledisek, která do funkčního členění nepatří, a naopak agreguje jednotlivé funkční kategorie výdajů podle účelu, na které jsou peníze státního rozpočtu vynakládány.

Přehled o výdajích státního rozpočtu podle odvětvového (funkčního) hlediska podává následující tabulka^{x/}:

Tabulka č. 60

Výdaje státního rozpočtu podle odvětvového členění

v mld Kč

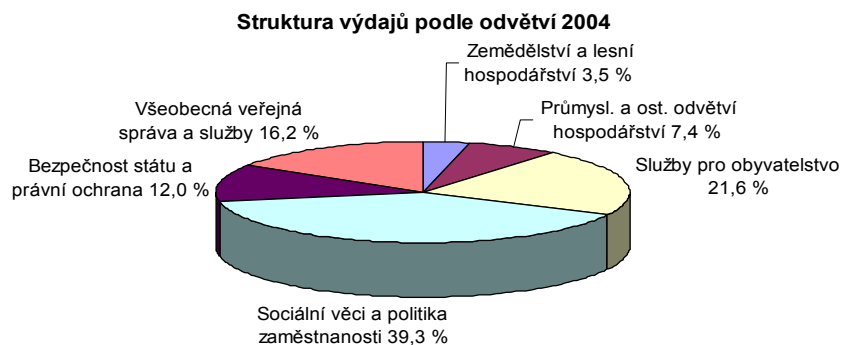
Rozp. skup.	U K A Z A T E L	Skutečnost 2003	Rozpočet 2004		Skutečnost 2004	% plnění 4:3	Index 2004/03 4:1	Rozdíl 2004-03 4-1
			schválený	po změnách				
			1	2				
1	Zemědělství a lesní hospodářství	21,60	28,38	28,49	30,33	106,5	140,4	8,7
	z toho: Zemědělská a potravinářská činnost a rozvoj	8,16	16,25	16,23	18,01	111,0	220,7	9,9
2	Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství	54,30	52,94	67,18	64,17	95,5	118,2	9,9
	v tom: Průmysl, stavebnictví, obchod a služby	8,00	9,13	15,11	14,45	95,6	180,6	6,5
	Doprava	27,82	26,90	33,83	32,97	97,5	118,5	5,2
	Vodní hospodářství	5,48	5,39	6,06	4,96	81,8	90,5	-0,5
	Spoje	0,38	0,48	0,50	0,51	102,0	134,2	0,1
	Všeob. hosp. záležitosti a ost. ekon. funkce	12,62	11,05	11,67	11,28	96,7	89,4	-1,3
3	Služby pro obyvatelstvo	180,06	184,27	188,51	186,79	99,1	103,7	6,7
	v tom: Vzdělávání	92,43	94,95	98,61	97,52	98,9	105,5	5,1
	Kultura, církev a sdělovací prostředky	6,79	7,19	7,57	7,26	95,9	106,9	0,5
	Tělovýchova a zájmová činnost	2,63	2,92	3,51	3,52	100,3	133,8	0,9
	Zdravotnictví	48,47	44,28	45,67	45,71	100,1	94,3	-2,8
	Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	19,41	21,00	21,21	21,32	100,5	109,8	1,9
	Ochrana životního prostředí	4,07	5,00	5,23	4,75	90,8	116,7	0,7
	Ostatní výzkum a vývoj	6,26	8,93	6,72	6,72	100,0	107,3	0,5
4	Sociální věci a politika zaměstnanosti	325,84	335,16	338,36	338,77	100,1	104,0	12,9
	v tom: Dávky a podpory v sociálním zabezpečení	301,81	308,45	310,29	310,22	100,0	102,8	8,4
	Politika zaměstnanosti	13,17	15,35	15,14	15,13	99,9	114,9	2,0
	Sociální péče a pomoc a společné činnosti v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti	10,86	11,36	12,92	13,41	103,8	123,5	2,6
5	Bezpečnost státu a právní ochrana	101,69	99,78	100,76	103,40	102,6	101,7	1,7
	v tom: Obrana	44,57	41,75	41,56	42,54	102,4	95,4	-2,0
	Civilní připravenost na krizové stavy	1,48	1,59	1,59	1,53	96,2	103,4	0,1
	Bezpečnost a veřejný pořádek	31,52	32,73	32,97	33,62	102,0	106,7	2,1
	Právní ochrana	16,60	17,04	17,10	18,06	105,6	108,8	1,5
	Požární ochrana a integ. záchr. systém	7,52	6,66	7,55	7,65	101,3	101,7	0,1
6	Všeobecná veřejná správa a služby	125,23	168,52	146,46	139,43	95,2	111,3	14,2
	v tom: Státní moc, stát. správa, územní samospráva a politické strany	24,68	45,02	43,38	42,50	98,0	172,2	17,8
	Jiné veřejné služby a činnosti	1,79	2,07	2,34	2,16	92,3	120,7	0,4
	Finanční operace	54,69	52,01	51,22	48,59	94,9	88,8	-6,1
	Ostatní činnosti	44,07	69,42	49,53	46,19	93,3	104,8	2,1
VÝDAJE STÁTNÍHO ROZPOČTU CELKEM		808,72	869,05	869,75	862,89	99,2	106,7	54,2

Pozn.: Srovnatelnost údajů v roce 2004 a v roce 2003 je snížena vlivem vstupu ČR do EU.

^{x/} Údaje včetně převodů do rezervních fondů organizačních složek státu (v roce 2004 celkem 29,0 mld Kč, v roce 2003 celkem 5,2 mld Kč)

Následující graf znázorňuje podíl jednotlivých odvětví na celkových skutečných výdajích státního rozpočtu za rok 2004:

Graf č. 8

8.1. Výdaje na sociální věci a politiku zaměstnanosti

Tyto výdaje dosáhly v roce 2004 výše **338,8 mld Kč**, což je o **12,9 mld Kč**, tj. o **4,0 %** více než v předchozím roce (v roce 2003 vzrostly oproti roku 2002 o 2,7 %). Na celkových výdajích státního rozpočtu se podílely **39,3 %**, tj. o 1,0 procentního bodu méně než v roce 2003 (pokles jejich podílu v roce 2003 proti roku 2002 činil 1,9 procentního bodu). Jejich schválený rozpočet byl splněn na 101,1 %, rozpočet po změnách pak na 100,1 %.

Téměř 91,6 % prostředků této skupiny výdajů byly vynaloženy na **dávky a podpory v sociálním zabezpečení** (rozpočtový oddíl 41), které dosáhly objemu **310,2 mld Kč** a meziročně vzrostly o **8,4 mld Kč**, tj. o 2,8 %.

Z této částky připadalo 74,4 % na **dávky důchodového pojištění** – **230,9 mld Kč** (meziroční nárůst o 2,2 %), z toho na starobní důchody bylo vynaloženo celkem 167,8 mld Kč, na invalidní důchody (plné i částečné) 41,7 mld Kč a na vdovské, vdovecké a sirotčí důchody celkem 21,3 mld Kč.

Druhou váhově nejvýznamnější částku v rámci sociálního zabezpečení představují **dávky státní sociální podpory** čerpané ve výši **33,0 mld Kč**, které meziročně vzrostly o 2,2 %. Tyto výdaje zahrnují především přídavek na dítě, rodičovský příspěvek, sociální příplatek, příspěvek na bydlení, porodné, pohřebné atd.

Dalším významným pododdílem jsou **dávky nemocenského pojištění**. Objemem **29,7 mld Kč** zaostaly za skutečností roku 2003 o 4,7 mld Kč, tj. o 13,7 %. Byly tvořeny zejména položkami nemocenského ve výši 24,8 mld Kč (meziroční pokles o 4,8 mld Kč), peněžité pomoci v mateřství ve výši 4,2 mld Kč a podpory při ošetřování člena rodiny ve výši 0,7 mld Kč.

Výdaje na **politiku zaměstnanosti** (rozpočtový oddíl 42) dosáhly v roce 2004 výše **15,1 mld Kč** a proti roku 2003 vzrostly o 14,9 % (v roce 2003 vzrostly o 33,3 %).

Z nich **pasivní politika zaměstnanosti** v objemu **7,3 mld Kč** (nárůst o 5,6 % proti roku 2003) souvisela především s hmotným zabezpečením osob v nezaměstnanosti (podpory) a zvýšením ke hmotnému zabezpečení na manželku a děti osobám se změněnou pracovní schopností.

Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti v celkově vynaložené částce **4,4 mld Kč** vzrostly meziročně o 33,5 % (v roce 2003 poklesly o 6,4 %) a byly použity zejména na tvorbu účelných pracovních míst – 1 031 mil. Kč, dále na veřejně prospěšné práce - 833 mil. Kč, na rekvalifikace - 481 mil. Kč, na odbornou praxi absolventů škol - 418 mil. Kč a na podporu zaměstnanosti občanů se změněnou pracovní schopností - 251 mil. Kč.

Třetím nejvýznamnějším pododdílem politiky zaměstnanosti byly **příspěvky na sociální důsledky restrukturalizace**, jež byly ve výši **2,5 mld Kč** (z toho 163 mil. Kč plynulo do rezervního fondu) vyplaceny zaměstnancům prostřednictvím zaměstnavatelů v souvislosti s restrukturalizací ocelářského a hnědouhelného průmyslu a dopravy, a představovaly tak proti roku 2003 nárůst o 15,2 %.

Výdaje na **sociální péči a pomoc a společné činnosti v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti** (rozpočtový oddíl 43), které představují nikoliv přímé dávky a podpory, ale výdaje na činnosti a služby zaměřené na určité sociální skupiny obyvatelstva nebo sociální programy, dosáhly v roce 2004 celkové výše **13,4 mld Kč** a proti předchozímu roku vzrostly o 23,4 % (v roce 2003 poklesly o 30,7 %). V rámci tohoto okruhu výdajů jsou nyní financovány především výdaje **na správu v sociálním zabezpečení a politice zaměstnanosti**, na které připadla největší část vynaložených prostředků – **10,2 mld Kč** (meziroční růst o 36,1 %). Tyto výdaje byly čerpány zejména u České správy sociálního zabezpečení včetně jejích okresních složek a u úřadů práce. Na ústředně financovanou **sociální péči a pomoc starým a zdravotně postiženým občanům** bylo vynaloženo 1,1 mld Kč, z toho připadlo ve prospěch sociálních ústavů pro zdravotně postiženou mládež včetně diagnostických ústavů 447 mil. Kč a domovů důchodců 395 mil. Kč.

8.2. Výdaje na služby pro obyvatelstvo

Výdaje na služby pro obyvatelstvo zahrnují výdaje na vzdělávání, kulturu, církve a sdělovací prostředky, tělovýchovu a zájmovou činnost, zdravotnictví, bydlení, komunální služby a územní rozvoj, ochranu životního prostředí a na výzkum a vývoj odvětvově nespécifikovaný. Prostředky na tyto účely jsou poskytovány rozpočtovými kapitolami přímo nebo prostřednictvím rozpočtů územních samosprávných celků. **Výdaje na služby pro obyvatelstvo dosáhly v roce 2004 částky 186,8 mld Kč a meziročně vzrostly o 6,7 mld Kč, tj. o 3,7 % (v roce 2003 o 11,8 %). Na celkových výdajích státního rozpočtu se podílely 21,6 % proti 22,3 % v předchozím roce.**

Objemově nejvýznamnější část těchto výdajů (více než 52 %) představovaly **výdaje na vzdělávání** (rozpočtový oddíl 31 a 32) – celkem dosáhly **97,5 mld Kč** při meziročním růstu o 5,5 % (v roce 2003 vzrostly o 7,2 %). Většina této částky směřovala do pododdílu **Ostatní činnost a nespécifikované výdaje**, v rámci kterého bylo vyplaceno **67,5 mld Kč** (při meziročním růstu o 3,6 %). V naprosté většině šlo o transferované prostředky pro územní samosprávné celky, na které přešla působnost především v oblasti **zařízení předškolní výchovy a základního vzdělávání**. Takto vysoká částka v tomto pododdíle souvisí s reformou veřejné správy v roce 2003, kdy došlo k převedení jak majetku a zřizovatelských funkcí k nim, tak i jejich financování na kraje. Na zařízení **vysokoškolského vzdělávání** bylo vynaloženo celkem **22,2 mld Kč** (o 2,3 mld Kč více než v roce 2003), z toho na činnost vysokých škol (bez výzkumu a vývoje na vysokých školách) 18,8 mld Kč.

Výdaje na zdravotnictví (rozpočtový oddíl 35), financované ze státního rozpočtu, dosáhly v roce 2004 v souhrnu **45,7 mld Kč** a byly o 2,8 mld Kč, tj. o 5,7 % pod úroveň roku 2003 (v roce 2003 vzrostly o 1,7 mld Kč, tj. o 3,7 %). Pokles byl způsoben vyšší základnou v roce 2003, kdy vláda svými usneseními č. 750/2003 a č. 1153/2003 rozhodla, že bude zdravotním zařízením zřízených bývalými okresními úřady poskytnuta **mimořádná finanční výpomoc státu** k částečnému řešení úhrady pohledávek těchto zařízení ve výši 2,7 mld Kč (**na rok 2004** připadlo vyplatit podstatně **menší částku – 0,8 mld Kč**). Dále je zde patrný vliv **snížení investičních transferů krajům ve prospěch nemocnic na 1,7 mld Kč** (pokles o 1,5 mld Kč). Největší objem představují výdaje na "ostatní činnosti" (34,0 mld Kč), zahrnující zejména **platbu státu na zdravotní pojištění nevýdělečných osob** ve výši **33,4 mld Kč** (v roce 2003 to bylo 32,5 mld Kč). **Výdaje na zvláštní zdravotnická zařízení a služby pro zdravotnictví** dosáhly celkem 1,8 mld Kč a proti roku 2003

klesly o 1,0 mld Kč. Z nich bylo ve prospěch hygienické služby poskytnuto 945 mil. Kč a záchranné službě 483 mil. Kč. Výdaje na správu ve zdravotnictví (pododdíl 356) dosáhly 1,7 mld Kč (růst o 380 %). Tento růst byl způsoben metodickou změnou spočívající v novém začlenění Krajských hygienických stanic (z paragrafu 3531 „Hygienická služba a ochrana veřejného zdraví“ do paragrafu 3562 „Činnost ostatních orgánů státní správy ve zdravotnictví“).

Na bydlení, komunální služby a územní rozvoj (rozpočtový oddíl 36) bylo v roce 2004 z prostředků státního rozpočtu vynaloženo celkem **21,3 mld Kč**, tj. o 9,8 % více než v předchozím roce (v roce 2003 činil nárůst 12,7 %), z toho na **kapitálové výdaje** připadlo **2,6 mld Kč**. **Programy podpory individuální bytové výstavby** byly dotovány **částkou 16,4 mld Kč**, zejména formou státních příspěvků na podporu stavebního spoření (15,3 mld Kč), na podporu hypotečních úvěrů (0,5 mld Kč) a neinvestičních půjček obyvatelstvu. V rámci kapitálových výdajů bylo vynaloženo do oblasti bytového hospodářství 1,3 mld Kč (výdaje na výstavbu bytů, podpora ze strany státu obcím na výstavbu bytů, včetně nákupu pozemků na tuto výstavbu).

Na kulturu, církve a sdělovací prostředky (rozpočtový oddíl 33) bylo v roce 2004 vynaloženo **7,3 mld Kč**, což je o 6,9 % více než v předchozím roce (v roce 2003 meziročně poklesly o 1,2 %). Z celkového objemu běžných výdajů ve výši 5,8 mld Kč připadlo (převážně formou transferů územním rozpočtům a dotací neziskovým a podobným organizacím) nejvíce prostředků muzeím a galeriím - 986 mil. Kč, na divadelní činnost 617 mil. Kč, na činnosti knihovnické 539 mil. Kč, na činnost registrovaných církví a náboženských společností 970 mil. Kč. Další prostředky byly směřovány na zachování a obnovu kulturních památek - 684 mil. Kč a na činnost památkových ústavů, hradů a zámků - 713 mil. Kč. Investiční výdaje na kulturu, církve a sdělovací prostředky dosáhly celkem 1,4 mld Kč a byly poskytnuty hlavně ve prospěch muzeí a galerií (287 mil. Kč) a Pražského hradu (209 mil. Kč).

Výdaje na ochranu životního prostředí (rozpočtový oddíl 37) dosáhly **4,7 mld Kč** a proti roku 2003 vzrostly o 16,8 % (v roce 2003 to bylo o 24,5 % více) zejména vlivem růstu prostředků na nakládání s odpady. Ty dosáhly téměř 672 mil. Kč (meziroční růst o 175,6 %) a souvisely především s růstem výdajů na sběr a odvoz nebezpečných odpadů o 416 mil. Kč na 525 mil. Kč. Nejvíce prostředků bylo vynaloženo **na ochranu přírody a krajiny - 1,9 mld Kč**, z nichž většina plynula do protierozní, protilavinové a protipožární ochrany (797 mil. Kč) a do ochrany chráněné části přírody (776 mil. Kč). Další prostředky byly vynaloženy na výzkum životního prostředí - 332 mil. Kč, na ochranu a sanaci půdy a podzemní vody - 327 mil. Kč a

v neposlední řadě na správu v ochraně životního prostředí - 887 mil. Kč. Z částky 4,7 mld Kč celkových výdajů připadlo na kapitálové výdaje 1,3 mld Kč.

Tělovýchova a zájmová činnost (rozpočtový oddíl 34) byla v roce 2004 financována částkou **3,5 mld Kč**, což je o 0,9 mld Kč (tj. o 33,9 %) více než v předchozím roce (v roce 2003 to bylo meziročně o 0,8 % více). Tento růst byl především ovlivněn výdaji na péči o sportoviště, tělocvičny, sportovní haly, plavecké bazény apod. v majetku obcí ve výši 920 mil. Kč. (v roce 2003 tyto výdaje nebyly rozpočtovou skladbou zvlášť sledovány). Nejvíce prostředků - 1,3 mld Kč bylo vynaloženo na "ostatní tělovýchovnou činnost" (§ 3419), která zahrnuje výdaje na tělovýchovnou činnost jiné než pro účely státní sportovní reprezentace, např. dotace státu sportovním sdružením a svazům, výdaje na konání sportovních akcí, na provoz sportovišť apod. Na rozvoj státní sportovní reprezentace bylo vynaloženo 993 mil. Kč. Na využití volného času dětí a mládeže bylo věnováno 350 mil. Kč v rámci podpory činnosti domů dětí a mládeže, stanic mladých techniků, dětských hřišť apod.

8.3. Výdaje na zemědělství a lesní hospodářství, průmyslová a ostatní odvětví hospodářství

Výdaje na zemědělství a lesní hospodářství (rozpočtová skupina 1) a na **průmyslová a ostatní odvětví hospodářství** (rozpočtová skupina 2) dosáhly v roce 2004 celkové výše **94,5 mld Kč**, což představovalo 10,9 % všech výdajů státního rozpočtu (v roce 2003 to bylo 9,4 %) a **meziročně vzrostly o 18,6 mld Kč, tj. o 24,5 %** (v roce 2003 činil meziroční růst 47,4 %).

Výdaje na zemědělství a lesní hospodářství činily **30,3 mld Kč** a meziročně **vzrostly o 8,7 mld Kč**, tj. o 40,5 %. Z nich 18,0 mld Kč připadlo na zemědělskou a potravinářskou činnost a rozvoj (proti roku 2003 nárůst o 120,8 %). Tento růst byl především způsoben meziročním zvýšením výdajů v rámci paragrafu 1012 („Podnikání a restrukturalizace v zemědělství a potravinářství“) o 8,2 mld Kč na 11,7 mld Kč. To bylo ovlivněno především **neinvestičními transfery Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu** ve výši **2,9 mld Kč** v rámci tohoto paragrafu i dalšími transfery tomuto Fondu v rámci paragrafu 1011 („Udržování výrobního potenciálu zemědělství, zemědělský půdní fond a mimoprodukční funkce zemědělství“) ve výši **2,3 mld Kč**, což bylo způsobeno vstupem ČR do EU a změnou způsobu financování zemědělství (z prostředků EU). V paragrafu 1012 bylo vykázáno čerpání neinvestičních dotací nefinančním podnikatelským subjektům ve výši 5,2 mld Kč (v roce 2003 to bylo 2,1 mld Kč). V rámci celé skupiny výdajů na zemědělství a lesní hospodářství došlo ke **zvýšení převodů do rezervních fondů**

z 90 mil. Kč v roce 2003 **na 5,3 mld Kč** v roce 2004. Na druhé straně došlo k poklesu dotací SZIF v rámci pododdílu „Regulace zemědělské produkce, organizace trhu a poskytování podpor“ o 1,5 mld Kč na 5,3 mld Kč.

Na lesní hospodářství byla vyčleněna 1,0 mld Kč (růst o 0,5 %), na správu v zemědělství 4,0 mld Kč (pokles o 0,2 %), na zemědělský a lesnický výzkum a vývoj 0,7 mld Kč (nárůst o 14,6 %).

Na dopravu (rozpočtový oddíl 22) bylo ze státního rozpočtu poskytnuto **33,0 mld Kč**, což bylo **o 5,2 mld Kč** (o 18,5 %) více než v roce 2003. Tento nárůst byl způsoben především **zvýšením výdajů do pozemních komunikací o 86,6 % na 12,6 mld Kč** a byl ovlivněn růstem investičních výdajů na správu, údržbu, opravy, technickou obnovu a výstavbu dálnic a jejich součástí z 1,7 mld Kč v roce 2003 na 8,5 mld Kč v roce 2004 (vliv zapojení prostředků půjčených od EIB). V členění jednotlivých pododdílů rozpočtové skladby připadlo (kromě již zmíněného pododdílu „Pozemní komunikace“) **nejvíce prostředků na železniční dopravu – 15,3 mld Kč** a na správu v dopravě – 4,4 mld Kč (z toho představuje dotace Státnímu fondu dopravní infrastruktury 2,8 mld Kč). Výdaje na výzkum v dopravě vzrostly proti roku 2003 na 157 mil. Kč, tj. o 64,0 %.

Výdaje státního rozpočtu na průmysl, stavebnictví, obchod a služby (rozpočtový oddíl 21) **dosáhly 14,5 mld Kč**, což je o 6,5 mld Kč, tj. o 80,7 % více než v roce 2003. Tento výrazný růst byl způsoben mimořádným výdajem spojeným s **realizací státních záruk za Aero Vodochody ve výši 5,5 mld Kč**. Druhá nejvýznamnější část výdajů v rámci tohoto oddílu připadla na dotace těžebnímu průmyslu a energetice, v rámci kterých bylo vynaloženo **2,5 mld Kč na útlum hornictví** a 119 mil. Kč na programy úspor energie a obnovitelných zdrojů. Na správu v těchto odvětvích bylo vynaloženo 1,7 mld Kč a na výzkum a vývoj 1,6 mld Kč.

Vodní hospodářství (rozpočtový oddíl 23) se na výdajích státního rozpočtu v roce 2004 podílelo částkou **5,0 mld Kč** (pokles proti roku 2003 o 0,5 mld Kč, tj. o 9,5 %). Z této částky bylo použito na **úpravy vodních toků a vodohospodářská díla 2,2 mld Kč** (o 367 mil. Kč, tj. o 14,5 % méně než v roce 2003, který byl více ovlivněn řešením důsledků povodní z roku 2002). Na činnosti související se zásobováním pitnou vodou, tj. zejména vodárenskou infrastrukturou bylo vynaloženo 1,3 mld Kč (o 304 mil. Kč, tj. o 29,7 % více) a na odvádění a čištění odpadních vod 641 mil. Kč (o 181 mil. Kč, tj. o 22,0 % méně). Z celkové částky 5,5 mld Kč představovaly kapitálové výdaje 2,7 mld Kč.

Na odvětví **spojů** (rozpočtový oddíl 24) bylo vynaloženo **506 mil. Kč**, což je o 121 mil. Kč více než v předchozím roce. Většina prostředků – 442 mil. Kč byla vynaložena na správu ve spojích.

Součástí této skupiny výdajů jsou též výdaje na **všeobecné hospodářské záležitosti a ostatní ekonomické funkce** (rozpočtový oddíl 25). Tyto výdaje dosáhly částky **11,3 mld Kč** a proti roku 2003 klesly o 1,3 mld Kč. Patří sem např. výdaje na podporu malého a středního podnikání (1,3 mld Kč), na činnost orgánů státní správy v oblasti zeměměřictví a katastru (2,0 mld Kč), na činnosti Fondu národního majetku a Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových (1,5 mld Kč) a na další činnosti ústředních orgánů státní správy v oblasti hospodářství, normalizace, standardizace a metrologie, v oblasti bezpečnosti práce apod. Na podporu bank, spořitelen a pojišťoven (náklady spojené s vyrovnáváním závazků zaniklých bank, které převzal stát) vynaložil stát 1,9 mld Kč, což je o 29,3 % méně než v roce 2003.

8.4. Výdaje na bezpečnost státu a právní ochranu

Výdaje této rozpočtové skupiny **dosáhly celkové částky 103,4 mld Kč**, což proti roku 2003 představuje **zvýšení o 1,7 mld Kč, tj. o 1,7 %** (v roce 2003 činil nárůst 8,1 mld Kč, tj. 8,1 %) a podíl na celkových výdajích státního rozpočtu 12,0 %.

Rozhodující část těchto výdajů (41,1 %) připadla **na obranu** (rozpočtový oddíl 51), na kterou bylo vynaloženo **42,5 mld Kč** při poklesu o 4,6 %. Z této částky činily běžné výdaje 31,9 mld Kč a kapitálové výdaje 10,6 mld Kč. **Na činnost jednotlivých složek Armády České republiky** bylo určeno **celkem 34,9 mld Kč** (pokles o 3,8 %), na státní správu ve vojenské obraně 3,1 mld Kč (meziroční pokles o 5,1 %) a na mezinárodní spolupráci v obraně bylo použito 2,2 mld Kč (pokles o 25,8 %).

Na **civilní připravenost na krizové stavy** (rozpočtový oddíl 52) bylo čerpáno **1,5 mld Kč**, což představuje meziroční růst o 3,5 %. Prostředky byly použity zejména v souvislosti s pořizováním, obměňováním a ochraňováním státních hmotných rezerv (1,2 mld Kč) a na státní správu v oblasti hospodářských opatření (0,3 mld Kč).

Na **bezpečnost a veřejný pořádek** (rozpočtový oddíl 53) vynaložil státní rozpočet celkem **33,6 mld Kč** při růstu o 6,7 %, z toho 30 mld Kč na výdaje na policii, obecní policii a na Bezpečnostní informační službu a 3,4 mld Kč na činnost Ministerstva vnitra.

Na právní ochranu (rozpočtový oddíl 54) bylo čerpáno **18,1 mld Kč** při meziročním růstu o 8,9 %. Z této částky bylo vynaloženo **na soudnictví 7,9 mld Kč** (meziroční pokles o 2,8 %), **na vězeňství 6,1 mld Kč** (růst o 3,1 %) a **na státní zastupitelství 1,8 mld Kč** (růst o 2,6 %). Patří sem i výdaje na činnost Ústavního soudu České republiky (118 mil. Kč) a Kanceláře Veřejného ochránce práv (69 mil. Kč).

Na požární ochranu a integrovaný záchranný systém (rozpočtový oddíl 55) bylo v roce 2004 vynaloženo **7,6 mld Kč**, což je o 1,6 % více než v předchozím roce. Naprostá většina těchto prostředků směřovala do oblasti profesionálních složek a útvarů požární ochrany (6,0 mld Kč), na zabezpečení operačních a informačních středisek integrovaného záchranného systému (0,9 mld Kč) a na vzdělávací a technická zařízení požární ochrany (0,3 mld Kč).

8.5. Výdaje na všeobecnou veřejnou správu a služby

Celkové výdaje této rozpočtové skupiny **dosáhly v roce 2004 hodnoty 139,4 mld Kč** a byly tak o 14,2 mld Kč, tj. o 11,3 % vyšší než v předchozím roce. Na celkových výdajích státního rozpočtu se podílely 16,2 %, zatímco v roce 2003 to bylo 15,5 %.

Největší součástí výdajů této skupiny tvořily tzv. **finanční operace** (rozpočtový oddíl 63) – celkem **48,6 mld Kč**, což je o 6,1 mld Kč méně než v roce 2003. Na této sumě se nejvíce podílely výdaje státního rozpočtu **na dluhovou službu státu** (úroky, poplatky a kursové ztráty spojené s obsluhou státního dluhu) ve výši **26,8 mld Kč** (meziročně vzrostly o 5,2 mld Kč, tj. o 24,1 %). I v roce 2004 byla hrazena **ztráta České konsolidační agentury** v celkové výši **18,2 mld Kč** (v roce 2003 to bylo 18,6 mld Kč).

Na státní moc, státní správu, územní samosprávu a politické strany (rozpočtový oddíl 61) bylo vynaloženo celkem **42,5 mld Kč**, tj. o 72,2 % (o 17,8 mld Kč) více než v roce 2003. Tento výrazný růst byl způsoben především **odvody vlastních zdrojů ES do rozpočtu EU** podle DPH a HNP, které dosáhly **16,1 mld Kč** a souvisí se členstvím ČR v EU. Další výdaje byly použity následovně:

na činnost **finančních ředitelství a finančních úřadů 6,6 mld Kč**, na činnost **celních ředitelství a celních úřadů 4,6 mld Kč**, na **zastupitelství a stálé mise ČR v zahraničí 3,5 mld Kč**. Na **zastupitelské orgány** (Parlament, volby do Parlamentu a do zastupitelstev územních samosprávných celků) a na **činnost politických stran a hnutí** bylo vynaloženo celkem **3,7 mld Kč**.

Výdaje na **ostatní činnosti** (rozpočtový oddíl 64) dosáhly v roce 2004 částky **46,2 mld Kč** a meziročně vzrostly o 2,1 mld Kč, tj. o 4,8 %. V rámci této složky výdajů rozpočtové skupiny 6 byly v souladu se zákonem o státním rozpočtu na rok 2004 poskytnuty zejména **neinvestiční dotace v rámci souhrnného dotačního vztahu, a to obcím ve výši 24,9 mld Kč** (meziroční růst o 2,3 %) **a krajům 14,9 mld Kč** (o 3,1 % více než v r. 2003). Mimo rámec tzv. souhrnného dotačního vztahu bylo **krajům** transferováno **dalších 1,6 mld Kč**. **Investiční transfery** byly poskytnuty především **krajům**, a to ve výši **3,2 mld Kč** mimo rámec a **1,3 mld Kč** v rámci souhrnného dotačního vztahu.

Na **jiné veřejné služby a činnosti** (rozpočtový oddíl 62) bylo vynaloženo celkem **2,2 mld Kč**. Na **humanitární zahraniční pomoc** bylo vynaloženo **0,7 mld Kč** a na **rozvojovou zahraniční pomoc 0,5 mld Kč**. Patří sem i archivní činnost s objemem spotřebovaných prostředků 0,7 mld Kč.

Součástí výdajů státního rozpočtu jsou i **výdaje na výzkum a vývoj**, které jsou v rozpočtové skladbě z hlediska jejího odvětvového třídění obsaženy v podstatě v každém výše uvedeném oddílu – jde o tzv. vědní paragraf (v rozpočtové skladbě zpravidla vymezen koncovým dvojčíslem 80). Na rozdíl od toho je samostatně sledována (na § 3801) výzkumná a vývojová činnost u Akademie věd ČR, která má různorodé ústavy a působí v širokém spektru vědních disciplin. To se obdobně týká i Grantové agentury ČR (její činnost je evidována na § 3802).

Celkem byly ze státního rozpočtu **na výzkum a vývoj v roce 2004** vynaloženy prostředky ve výši **14,7 mld Kč** a proti roku 2003, kdy činily 13,6 mld Kč, **vzrostly o 8,4 %**. **Jejich podíl na souhrnných výdajích** státního rozpočtu v roce 2004 představoval **1,7 %** a proti předchozímu roku se nezměnil. Podrobnější informace o výdajích na výzkum a vývoj jsou uvedeny v části III.6. této zprávy.